

ምዕራፍ አንድ፥ የመጻሕፍተ ቅዳላት ስነ አፈታት

14 እናገኛለን። በመጀመሪያም ቤተ ክርስቲያን የተደረገው ሁሉ ልክ ነውና በቀጣዮቹም መደረግ አለበት የሚለው አሳብ ልክ ከሆነ ያ ነገር በቀጣዮቹም አብያተ ክርስቲያናት የተደጋገመ ከሆነና ነገሩም በግልጽ የተጻፈ ከሆነ ነው። ያለዚያ ግን የመጀመሪያዎን ቤተ ክርስቲያን እንደ ምስክር በመጥራት በዚህ ዘመን የሚደረጉ ማናቸውንም ልምምዶችና ትምህርቶች ተቀባይ እንዲሆኑ ማድረግ ወዳልተጠበቀ ድምጻዎቹ ያደርሳል። መጽሐፉን ስናጠና እንዲህ ያሉትን ነገሮች ልዩነት መረዳት አለብን።

የመልእክቶች መጻሕፍት

የመልእክቶች መጻሕፍት ከአራቱ ወንጌላት፥ ከሐዋርያት ሥራና ከራእይ መጻሕፍት የቀረው አዲስ ኪዳን በሙሉ ናቸው። ከጠቅላላው 27 መጻሕፍት 21ዱ መልእክቶች ሲሆኑ ከእነዚህ ደግሞ 14ቱ በጸውሉስ የተጻፉ ናቸው። እነዚህ መልእክቶች ደብዳቤዎች ሊሰኙ ይችላሉ። ግን በደብዳቤና በመልእክት መካከል አንድ ጉልህ ልዩነት አለ። በተጻፉባቸው ዘመናት መልእክቶችና ደብዳቤዎች በአጻጻፋቸው ስልት ከመጠነኛ ልዩነት በቀር የተመሳሰሉ ሆነው በግባቸው ግን ደብዳቤዎች የግልና ጊዜያዊ አሳብን የያዙ ሲሆኑ መልእክቶች ግን ዋና መልእክታቸው ለመጀመሪያዎቹ ተቀባዮች ሆኖ ከዚያ ባለፈ ደግሞ ለብዙዎች የሚሆኑና በዘመናት የማይገደቡ ዘለቄታ ያላቸው ትምህርት አዘል ቁም ነገሮችን የያዙ ናቸው። በዘመኑ ቋንቋ ግን መልእክቶችን ደብዳቤዎች ብለንም ልንጠራቸው እንችላለን።

በጥንታዊ ደብዳቤ ወይም መልእክት ውስጥ የሚካተቱ አምስት ዋና ዋና ነጥቦች ይገኛሉ። እነዚህም፦

- ሀ፥ የላኪው ማንነት፤
- ለ፥ ተቀባይ ወገን፤
- ሐ፥ የሰላምታና የጸሎት ወይም የመልካም ምኞት ቃል፤
- መ፥ ዋና የመልእክቱ አካል፤ እንዲሁም፦
- ሠ፥ የመደምደሚያ ሰላምታ ወይም የቡራኬ ቃል ናቸው።

የአዲስ ኪዳን መልእክቶችን ስንመረምር ከጥቂቶቹ መልእክቶች በቀር እነዚህን ነገሮች በሙሉ የያዙ ሆነው እናገኛቸዋለን። ጥቂቶቹ ከሚባሉት መካከል ለምሳሌ፥ አንደኛ ዮሐንስ ዓይነተኛ ምሳሌ ሲሆን ይችላል። በዕብራይስጥ መልእክት ተለምዶአዊው መግቢያ የለም፤ ይሁን እንጂ መደምደሚያውና በመካከሉ የሚገኙት አሳቦች መልእክቱ ለአንድ ወገን የተላከ እንደሆነ ይገልጻሉ። የያዕቆብ መልእክት ደግሞ በድምጻዊው ከመደበኛው የደብዳቤ አጻጻፍ

መጽሐፍ ቅዱስና የአፈታት ስሕተቶች

ይለያል። ሆኖም እነዚህም ሁሉ በይዘታቸው የተለመዱትን መግቢያና መደምደሚያ ትተው ዋናውን አካል የያዙና ያስተላለፉ መልእክቶች ናቸው።

ስለ ቅርጻቸው ሁኔታ ይህን ያህል በጥቂቱ ካየን ወደ ይዘታቸው እንግባ። በመጀመሪያ መልእክቶች ደብዳቤዎች ናቸው። ስናጠናቸው እንደ ደብዳቤ ለመጀመሪያ ጊዜ በአንድ አፍታ ጨርሰን ማንበብ ጥቅም አለው። ማናቸውም ደብዳቤ፥ ያኔም ዛሬም፥ በአንድ ነው ተነብቦ ማለቅ ያለበት። ይህ የመልእክቱን ጠቅላላ አሳብ እንድንጨብጥ፥ ትልቁን ገጽታ እንድንገነብብ ይረዳናል። አንድን መልእክት በጥልቀት ለማጥናት እንደገና መልሶ መላላሱ ማንበብ አስፈላጊ ነው። በእነዚህ ተደጋጋሚ ንባቦች ጊዜ ማስታወሻ መውሰድ፥ በማስታወሻውም ስለ ጸሐፊው ዋና ዋና አሳቦችና ስለ ተቀባዮቹ ማንነትና ባሕርያት እንዲሁም በተለይ እነርሱን በተመለከተ ስለተጠቀሱት ነጥቦች ማየት አስፈላጊ ነው። ጨርሰን ስናነብ፥ በተለይም ደጋግመን ጨርሰን ስናነብ የመልእክቱ ይዘትና የመጽሐፉ አከፋፈልም ግልጽ ይሆንልናል።

ሌላው ነጥብ መልእክቶች፥ ከዚህ በፊት እንዳየናቸው የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት፥ ምንም እንኳን በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ወይም ነጂነት ቢጻፉና ለሁሉም ዘመናት የሚሆን መልእክትን የያዙ ቢሆኑም በመጀመሪያ ሰጻፉ የተጻፉበት ምክንያት፥ ግብ፥ ዓላማ፥ እንዲሁም ተቀባይ ወገን አላቸው። ጸሐፊው ለአንድ የተወሰነ ግለሰብ ወይም ወገን ሲለው የፈለገው ነገር አለ፤ ለምሳሌ፥ ዮሐንስ፤ ወይም ደግሞ ተቀባይ ወገን ጸሐፊውን የጠየቀውና እንዲብራራለት የፈለገው ነገር አለ፤ ለምሳሌ፥ 1ቆሮንቶስ። ብዙውን ጊዜ መልእክቶችን በአንድ ጊዜ ለመፍታት አስቸጋሪም ለመረዳት ቀላልም የሚያደርጋቸው ይህ የመጀመሪያ ጽሑፍ ዓላማ ነው። የዚህ ዘመን አንባቢዎች የሆንን እኛ ይህን ካልተረዳን የቱ አሳብ ለመጀመሪያዎቹ ተቀባዮች የቱ ደግሞ ለሁሉም አማኝ፥ ማለትም፥ ለእነርሱም ለእኛም እንደሚሆን ለይተን ማወቁ ላይ እንቸገራለን።

ከዚህ ጋር የተያያዘው ሌላ ችግር እነዚህን መልእክቶች የአስተምህሮ ወይም የስነ መለኮት ዋናና ብቸኛ ምንጭ ማድረግ ነው። በእርግጥ በመልእክቶች ውስጥ ጠቃሚና ዋና ዋና አስተምህሮዎች ተላልፈዋል። ሆኖም እነህ አስተምህሮዎች ለተቀባዮቹ ለተላለፍ ካስፈለገውና ከተፈለገው ከጊዜው ሁኔታ የተቀመጡ ናቸው። ለዚያ ጊዜ፥ ለዚያ ሁኔታ የቀረቡ ትምህርቶች ናቸው እንጂ ስለዚያ ስለተጻፈው አሳብ የጸሐፊው ጠቅላላ ስነ መለኮት ሙሉ በሙሉ ሰፍሮአል ማለት አይደለም። ይህ 'ያ ጊዜ' እና 'ያ ሁኔታ' ከዚህ በፊት ደጋግመን ያየውን የጽሑፉን ታሪካዊ ዳራ እንድናጤን ይረዳናል። ምንም እንኳን መልእክቶች በትምህርታዊ መልክ የተጻፉ ደብዳቤዎች በመሆናቸው ግልጽ የሆኑ ቀጥተኛ ትምህርቶችን የምናገኛባቸው ቢሆኑም በአንድ ርዕስ ላይ

ጠቅላላና ጤናማ አስተምህሮን ለመጨበጥ በዚያ አሳብ ላይ ጠቅላላውን የመልእክቶች መጻሕፍት፡ ጠቅላላውን አዲስ ኪዳንና ጠቅላላውን መጽሐፍ ቅዱስ ነው ማማከር ያለብን። የአንድን መልእክት ታሪካዊ ዳራ ለማግኘት እንደ መጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ያሉ ሌሎች ረዳት መጻሕፍትን ማየት ያስፈልገን ይሆናል። ጠቅላላው ወጥ ንባብና ያንንም በምናነብብበት ጊዜ የምንጠይቃቸው የጸሐፊውና የተቀባዮቹን ሁኔታ የሚጠቅሱ መሠረታዊ ጥያቄዎች በዚህ ረገድ ሊረዱን ይችላሉ።

ከዚህ የመጀመሪያ ተቀባዮች ሁኔታና የታሪካዊ ዳራ ሙሉ በሙሉ አለመታወቅ የተነሣ በመልእክቶች ውስጥ የማይገቡን አሳቦች ሊኖሩ ይችላሉ። ጸሐፊውና ተቀባዮቹ ለተባለው ነገር ወይም ለተጻፈው አሳብ እንግዳ አይደሉም። እኛ ግን ከዚያ ዘመን በብዙ መቶ ዓመታት መራቃችንና ያንን አሳብ በትክክል ያለማወቃችን ሙሉ በሙሉ ጠንቅቀን ከመረዳት ሊያግደን ይችላል። ይህ ማለት ግን ስለ ደኅንነትም ሆነ ስለ እምነት ኑሮ ከማወቅ የሚጎድልብን ነገር ይኖራል ማለት አይደለም። ለምሳሌ፡ በቆሮ. 15፡29 ከትንሣኤ ጋር ተያይዞ የተጻፈው ስለ ሙታን የመጠመቅ አሳብ ለቆሮንቶስ ምዕመናን ግር የሚል ነገር አይደለም። እየተደረገ ያለው ምንና ለምን መሆኑ ግን ለእኛ ግልጽ አይደለም። የሞርመን ቤተ ክርስቲያን ይህን ጥቅስ ብቻ በመውሰድ ከዚህ በፊት የሞቱ ሰዎች ሁሉ እንዲድኑ በማለት ይጠመቃሉ። አንዲት ሴት ከ30ሺህ በላይ ለሆኑ ሰዎች የዚያን ያህል ጊዜ መጠመቅን አንብቤአለሁ። ምንም እንኳ ለቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የተባለው የሙታን መጠመቅ በግልጽ ባይገባንም፡ ጳውሎስም ስለ ትንሣኤ ሲያስተምር እግረ መንገዱን ጠቀሰ እንጂ አውግዞ ወይም አጽድቆ ባለመናገሩ ሙሉ በሙሉ አንረዳውም። ሞርመን የሚያደርጉት አጉል ተግባር ሕያዋን ስለተጠመቁላቸው ሙታን እንደማይድኑ ግን ስለ ደኅንነት በግልጽ የተጻፈ ሰፊ ትምህርት በቃሉ ይገኛል። ይህን ጥቅስ በመውሰድ ብቻ ለሙታን መጠመቅ ትክክል ያለመሆኑን የምንረዳባቸው ምክንያቶች አሉ፤ አንደኛ፡ ጥቅሱ ግልጥ አይደለም። ሁለተኛ ትእዛዝ ወይም ትምህርት አይደለም። ሦስተኛ፡ በሌሎች ቦታዎች የተነገረው የደኅንነት ትምህርት ይህን ልምምድ የማይቀበል ነው። በሁሉም በኩል ሄደን ደኅንነትን እና ገኛለን ብለን ካሰብን መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በራሱ የሚቀዋወም መጽሐፍ ሊሆን ነው። ይህ ነው መልእክቱ በቀጥታ ለእኛ ባለመጻፉ ሲገባን የምንፈልገውን ያህል እንዳንረዳ የሚያደርገው። ጸሐፊዎቹ ለተቀባዮቹ በቃል ከነገሩአቸውና በመገኘት ካስተማሩአቸው ነገሮች እየተነሡ ሲጽፉላቸው እኛ የማናውቃቸውን ነገሮች እነዚያ የመጀመሪያ ተቀባዮች ያውቃሉ ማለት ነው። የምንፈልገው ሁሉ አይጻፍ እንጂ የሚያስፈልገን ሁሉ ግን በሙሉ እንዲጻፍ መንፈስ ቅዱስ አድርጎአል። ይህ ግልጽ ነው።

መልእክቶችን ስንፈታ የስሕተቶች መነሻዎች ሊሆኑ የሚችሉት አስቀድመን ያወቅነውንና የተረዳውን የራሳችንን ልምምድ፡ ሥርዓተት፡ ባህል፡ የቤተ ክርስቲያን ደንብ፡ የኖርንበትንና ስንካተው የቆየነውን አስተምህሮ ይዘን መቅረባችን ሊሆኑ ይችላሉ። እነዚህ ነገሮች በራሳቸው ጥሩ ነገሮች ሊሆኑ ቢችሉም መልእክቶች ከተጻፉበት ዓላማ፡ ከተጻፉላቸው የመጀመሪያ ተቀባዮች ሁኔታ፡ እንዲሁም ከታሪካዊና ስነ ጽሑፋዊ ዳራ የሚበልጡ መንደርደሪያዎች አይደሉም። ዋናው ነጥብ ግን፡ በመልእክቶች ውስጥ ያሉ አሳቦች በሙሉ ለዚያ ዘመንና ለመጀመሪያዎቹ ተቀባዮች መሆናቸው እውነት ነው። እንደ እግዚአብሔር ቃልነታቸው ደግሞ ሙሉ አሳባቸው ወይም ዋናዎቹ ትምህርቶቻቸው ዘመናትን የሚያልፉ መልእክቶችም ናቸውና ለዘመናትና ለቦታዎች ሁሉ የሚሆኑ እውነቶች ናቸው። ሆኖም አንዳንዶቹ በውስጣቸው የተጻፉ ቁም ነገሮች ለተቀባዮቹ ብቻ የተሰነዘሩ ናቸው። በጣም ግላዊ የሆኑ መልእክቶችን የራስ ማድረግ ለስሕተት አሠራር ይዳርገናል። ለምሳሌ፡ ለጢሞቴዎስ የሆድ ሕመም የተነገረለት ወይን ጠጅ ለአንድ ግለ ሰብ፡ ለጢሞቴዎስ ብቻ እንጂ ለአማኝ ሁሉ አይደለም። ደግሞም ስለ ሆዳ ሕመም እንዲወስድ የተባለለት መድኃኒት እንጂ በአንዳንዶች እንደሚታሰበውና ተግባራዊ እንደሚደረገው መጠጥ የመጠጣት የፈቃድ ወረቀትም አይደለም። እንዲህ ያሉ ልዩነቶችን ማወቅ ወደ ስሕተት ተግባር እንዳንራመድ ይጠብቀናል።

ወደነዚህ መሳይ ስሕተቶች ከመራመድ ከሚጠብቁን ትልልቅ ነጥቦች አንዱ መልእክቶች አንድ አሳብ ብቻ እንዳላቸውና ያም አሳብ ጸሐፊው ለመጀመሪያዎቹ ተቀባዮች ሊያስተላልፍ የፈለገው ነገር መሆኑን መረዳት ነው። ይህ ለመልእክቶች ብቻ ሳይሆን ለቃሉ በጠቅላላ የሚሆን አሳብ ነው። ይህን የአንድምታን አፈታት ምንነት ስናይ አይተናል። ሆኖም ግን ቀደም ሲል እንዳየነው ያ አንድ አሳብ ከዘመንና ከባህል ርቀት የተነሣ ምን መሆኑ የማይገባን ቦታዎች አሉ። ለዚህ ነው ጠንቃቃ ገለጣ አስፈላጊ የሚሆነው። ጠንቃቃ ገለጣ ቃሉ ከሚለው ድምዳሜ በማድረስ የማይለውን ከማለት እንድንጠበቅ ይረዳናል።

አንዳንዶች ሰባኪዎችና አስተማሪዎች ከመልእክቶች አፈታት ችግር ለመላቀቅ ይህንን የግልና የብዙ፡ ወይም የዚያን ዘመንና የአሁን ዘመን አሳብ ለመለየት መልእክቶችን መለኮታዊና ባህላዊ ብለው በቀላሉ ይከፍሉታል። ባህላዊው የዚያ ዘመን መለኮታዊው ደግሞ ለሁሉም የሚሆን ነው ይላሉ። ችግሩ የነዚህ የሁለቱ ድንበር በቀላሉ ነጭና ጥቁር ሆኖ የሚታይ አለመሆኑ ነው። ያ ባህል ቃሉ የተጻፈበት ባህል መሆኑ በራሱ ምርጥ ባህል አያሰኘውም፤ ወይም አያደርገውም። ማናቸውም ባህል የራሱ የሆኑ ጥሩና ጥሩ ያልሆኑ ነገሮች አሉት። ቃሉን ስንቀበል ባህሉን እንዳለ እንወርሰዋለን ማለት አይደለም። እኛ ከዚያ ዘመን በብዙ ዘመናት እንደመራቃችን ያህል በባህልም መጠናዊ ርቀት አለን። ይሁን

እንጂ፡ ምንም እንኳ የባህልና የዘመናት ልዩነት በእኛና በተቀባዮቹ መካከል መኖሩ ገሃድ ቢሆንም ዋና አሳቡንና ግብረ ገባዊ መልእክቱን በተመለከተ ለእነርሱ የተባለው ለእኛም የተባለ ነው። ቤተ ክርስቲያንም፡ አገልግሎቶችም፡ አገልጋዮችም፡ መሪዎችም፡ የወንጌል ተልእኮም፡ ኃጢአትም፡ የሰው ባህርይም ያኔ እንደነበሩ አሁንም ናቸው። አንድ ባህል ከሌላ ባህል ቢለይም፡ ዘመናት ቢለወጡም መጽሐፍ ቅዱስ ኃጢአት የሚላቸው ነገሮች በዚህ ዘመንም፡ በየባህሉም ያው ኃጢአት ናቸው። እነዚያን ኃጢአቶች ከባህሉ ጋር ማያያዝና ባህላዊ ናቸው ብለን ክብረታቸውን መቀነስ አንችልም። ሆኖ ያልሆኑ ባህላዊ ነገሮችም አሉ። እነዚያ ደግሞ ጉልበታችንን ሁሉ በማናሰሰ ልንለማመዳቸውና የቤተ ክርስቲያንና የኑሮ ዋና መመሪያ ልናደርጋቸው የማይገቡን ነገሮች ናቸው። የጠቅላላው መጽሐፍ ቅዱስ ዋና አሳብ፡ ማለትም፡ የሰው በኃጢአት መውደቅና ሰውን ከዚህ ውድቀት ለማዳን እግዚአብሔር ያደረገው የጸጋ ሥራ ሲታይ ዋና እና ዋና ያልሆነውን፡ መንፈሳዊና ባህላዊ የሆነውን መረዳት አዳጋች አይሆንም። በአንዳንድ ቦታዎች ባህላዊ የሆኑ ነገሮችን በግልጽ እና ያለን። ለምሳሌ፡ በ1፡14-16 ጳውሎስ ስለ ሴቶች ራስ መሸፈን ሲናገር ጥሩ ያልሆነውን ሁኔታ ለመግለጥ ኃጢአት የሚለውን ቃል ሳይሆን ነውር የሚለውን፡ ለመልካሙ ደግሞ ደንብ ወይም ሕግ ሳይሆን ወግ እና ልማድ የሚሉትን ቃላት ነው የተጠቀመው።

እንዲህ ያሉትን ክፍሎች በመስበክና በማስተማር ረገድ የቃሉ አገልጋዮች ትልቅ ኃላፊነትና አደራ ከሰብከታቸው ወይም ትምህርታቸው በፊት የገለጣ የቤት ሥራቸውን አሳምረው መሥራታቸው ነው። ይህም የራሳቸውን ውጪያዊና ቀዳሚ ልምምድ ወደ ቃሉ ውስጥ ይዞ በመግባት ሳይሆን ወደ ቃሉ ውስጥ ገብቶ ከቃሉ ውስጥ አሳቡን ይዞ የመውጣት ኃላፊነት ያለበት ጥናት ነው። ይህ በጤናማ መንገድ ከተከናወነ ከሕይወት ጋር እንዴት የማገናዘቡ ጉዳይ አስቸጋሪ አይሆንም። ዘመናትን የሚሻገረው ዘላለማዊ የሆነው የእግዚአብሔር ቃል በጊዜ፡ በቦታና በባህል ውሱን የሚሆንበት ሁኔታ ነው ልዩነቱን የሚፈጥረው። ለምሳሌ፡ ምንም እንኳ የ1ኛ ቆሮንቶስ መልእክት ዛሬም እንደ እግዚአብሔር ቃል መመሪያችን ቢሆንም በመጀመሪያ ሲጻፍ የተጻፈው ምዕመናኑ ስለተፈጠሩባቸው አስቸጋሪ ነገሮች ለጳውሎስ ላቀረቡት ጥያቄዎች የመልሶች ስብስብ በመሆን ነው። የተጻፉባቸው ጊዜያትና ሁኔታዎች ከእኛ የራቁ ብቻ ሳይሆኑ ከእነርሱ ጋር የተቆራኙ ናቸውና መልእክቱ ለመጀመሪያዎቹ ተቀባዮች ምን እንደሚል መረዳት ወደጎን የማይተው እውነት ነው።

ቃሉ በዚያ ዘመን ለነበሩት ለእነርሱ ምን ማለት እንደሆነ ከተረዳን ከኛ ጋር ያለውን ግንኙነት መረዳት አስቸጋሪ አይሆንም። ከሕይወት ጋር ማዛመዱ ከመስመር የወጣ የሚሆነው የአፈታቱ

ሂደት የተዛባ ሲሆን ነው። ጤናማ ትርጓሜን ከተከተልን ጤናማ ተግባራዊ ግንዛቤን እናገኛለን። ግንዛቤው እንዲያውም ከአንድም በበለጡ መንገዶች ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ፡ ከማያምኑ ጋር በማይመች አካሄድ ስላለመጠመድ ሲናገር መጣመዱ በተለይ በምን መንገድ መሆኑ ግልጽ አይደለም። ዋናውን አሳብ ወስደን ግን የመጣመዱ አደጋ በጋብቻም፡ በንግድም፡ በሽርክናም፡ በጓደኝነትም እንደሚሆን ልናገናዝበው ይቻላል። አንዳንድ ክፍል ግን ቀደም ሲል ከጠሞቱዎስ ወይን ጋር እንዳየነው በቀጥታ ከሕይወታችን ጋር የማናገናኘው ነው። አንዳንድም ጠቅላይ አሳቡን ወስደን ከዘመናችን ሁኔታ ጋር የምናገናኝበት መንገድ ሊኖር ይችላል። ለምሳሌ፡ ለቆሮንቶስ ምዕመናን የተባለው ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ ወይም በሥጋ ገበያ የሚሸጠው ሥጋ ጉዳይ በባህላዊ ሁኔታ ወይም በዚህም ዘመን ሊኖር ወይም በዘመናዊ ሁኔታና በሰለጠኑ ቦታዎች በግልጽ ላይኖር ይችላል። እንዲህ ያሉ ክፍሎችን ስናጠና መውሰድ ያለብን ነገሩ የሚገናኝ ከሆነ ትምህርቱን በሙሉና በግልጽ የተጻፈውን፡ ካልሆነ ደግሞ የትምህርቱ ዋና አሳብ ነው። ያም፡ ሌላውን የሚያሰናክል ምንም ነገር አለማድረግ ነው። ነፃነት በተፈቀደባቸው ነገሮች ላይ መጽሐፍ ቅዱስ የሕሊናን ዳኝነት ለአማኑ ይተዋል፤ መብል፡ መጠጥ፡ ቀናትን ማክበር ወይም አለማክበር፡ እነዚህን የመሰሉ በግልጽ የተነገሩና ለኅሊና የተተው ነገሮች ናቸው።

እነዚህ ሁሉ ሆነውም ግን መልእክቶች ከሌሎች መጻሕፍት ይልቅ የተደራጁ ትምህርቶች ያሉባቸው ክፍሎች ናቸውና፤ ደግሞም በቀጥታ ለማስተማር የተጻፉና የተላኩ በመሆናቸው ከሌሎች የጽሑፍ ዓይነቶች ይልቅ በርካታ የተሰደሩ ትምህርቶችን በውስጣቸው እናገኛለን። ምንም በብዙው ግልጽ ቢሆኑም በሌሎቹ ክፍሎች እንደሚደረጉት ካሉ የአፈታት ስሕተቶች ነጻ አይሆኑም። በተለይ ግላዊና ባህላዊ የሆኑትን ነገሮች በግልጽ ካለመረዳት የተነሣ ከመስመር መውጣት ወይም አንድን ክፍል ያለልክ መለጠጥ ሊመጣ ይችላል። ከላይ እንዳየነው የጠቅላላው መጽሐፍ ቅዱስ ዋና አሳብ፡ ማለትም፡ የሰው በኃጢአት መውደቅና ሰውን ከዚህ ውድቀት ለማዳን እግዚአብሔር ያደረገው ታላቅ የጸጋ ሥራና ቤተ ክርስቲያንም የተሰጣት የወንጌል አደራ ሲታይ ዋና እና ዋና ያልሆነውን፡ ክርስቲያናዊና ባህላዊ የሆነውን መረዳት አዳጋች አይሆንም። ይሁን እንጂ ቀደም ሲል እንዳየነው መልእክቶች የተጻፉት በምክንያትና በዓላማ ነው። የጽሑፍውን ጠቅላላ ስነ መለኮታዊ ንድፍ በአንድ መልእክቱ ውስጥ ጠንቅቀን አናገኝም ይሆናልና ሌሎቹ መልእክቶቹም ስለዚያ ነገር የሚሉትን መመርመሩ ያስፈልግ ይሆናል። የተላከው በጊዜና በቦታ ለነበሩ ሰዎች መሆኑና ስለተጻፉት ነገሮች እነርሱ የሚያውቁት፡ እኛ ግን የማናውቃቸው ነገሮች መኖር እውቀታችንን ውሱን ማድረጉንም መዘንጋት የለብንም። በግልጽ የተጻፉት ትምህርቶች ግን ሁሌም ልንቀበላቸው የተገቡ እውነቶች ናቸው።

ምዕራፍ አንድ፥ የመጻሕፍት ቅዳሳት ስነ አፈታት

የአዲስ ኪዳን የትንቢት መጽሐፍ

በአዲስ ኪዳን የምናገኘው የትንቢት መጽሐፍ የዮሐንስ ራእይ ነው። ይህ ማለት በወንጌላትና በመልእክቶች ውስጥ ትንቢት የለም ማለት አይደለም። እንደ መጽሐፍ ግን ይህ የትንቢት መጽሐፍ ነው። ይህ መጽሐፍ ከበርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት የተለየ ነው። እጅግ በበዙ ምስሎችና ተምሳሌቶች የተሞላ ነው። በአብዛኛው የመጽሐፍ ቋንቋ ሰዕላዊ ነው። በአንዳንድ ቦታዎች የተነገሩት ነገሮች፥ በተለይም ስለ ራሱ የሚናገርበት የመጀመሪያው ምዕራፍና ለሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት የተነገሩት የሁለቱ ምዕራፍ መልእክቶች ለመረዳት አዳጋች አይደሉም። በቀሩት ክፍሎች ውስጥ በጣም ግልጽ የሆኑም ለመረዳት አስቸጋሪ የሆኑ ነገሮችም አሉ። ይህ መጽሐፍ በአዲስ ኪዳን የሚገኝ ትንቢታዊ መጽሐፍ ነውና እንደ በርካታ የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች ተፈጽሞና መፈጸሙም ተጽፎልን አናገኝም። ስለዚህ የዮሐንስ ራእይ ራእይ መሆኑ፥ ደግሞም ራእዩ በምስሎችና ተምሳሌቶች የተሞላ መሆኑ፥ በውስጡ መልእክት መያዙ፥ ከዚህም ጋር ትንቢታዊ መሆኑ በዓይነቱ የተለየና ከብዙዎች መጻሕፍት ይልቅ ለአፈታት በመጠኑ ከባድ ያደርገዋል።

ራእያዊ ጽሑፎች ከብሉይ ኪዳን ትንቢቶች ውስጥ በሕዝቅኤልና በዳንኤል እንዲሁም በዘካርያስ መጻሕፍት በብዛት ይገኛሉ። የእነዚህ ራእዮች ዋና ዋና ጭብጦች ትንቢታዊ ሆኖ ፍርድና ቅጣት እንዲሁም ቤዛነትና ደኅንነት ናቸው። ራእያዊ ጽሑፎች፥ የብሉይ ኪዳንም ሆኑ ይህ የዮሐንስ ራእይ፥ በጥቅሉ በዘመናቸው ካለው ችግር በመነሣት ለዚያ ጊዜ ከሚሆነው ይልቅ አሻግረው የዘመናትን ፍጻሜና የታሪክን ድምዳሜ የሚቃኙ ናቸው። ይህን እንደ ራእይ መጽሐፍ ትልቅ ስዕልም አድርገን ልንወስደው እንችላለን። የመጽሐፍ ትልቁ ስዕል ቤተ ክርስቲያን በዚያን ዘመን በትልቅ ስደትና መከራ ውስጥ ተጠቂ በመሆን እያለፈች ያለች ብትሆንም በመጨረሻው በክርስቶስ አሸናፊ እንደምትሆንና ክርስቶስም የጠላቶቹ ፈራጅ የወገኖቹ ደግሞ አዳኝና ታዳጊ መሆኑ እንደማይቀር ያሳያል። ዮሐንስ ራሱም ይህን ሲጽፍ በግዞት ላይ ሆኖ መሆኑና ቤተ ክርስቲያን እያለፈችበት ያለችው ስደት እንደ መጽሐፍ ታሪካዊ ዳራም የሚወሰድ ነጥብ ነው።

ዮሐንስ የሚያየውን እንዲጽፍ ሲነገረው የሚታየው ነገር መኖሩንና ያንን ያየውን ነገር እንደጻፈ እንረዳለን። የራእዩን ይዘት የጻፈው ደግሞ እንዳየውና እንደተነገረው ብቻ እንጂ ከራሱ ማብራሪያ ጋር አይደለም። ይህን አድርጎልን ቢሆን ኖሮ ለመረዳት የሚያቀልልን ነገሮች ሊኖሩ በቻሉ ነበር። ይህን መጽሐፍ ስናጠና ትናንሾቹ ነጠላ ወይም ክፍልፋይ ራእዮች የትልቁ ስዕል ክፍል መሆናቸውን እናስተውል። ልክ ቀደም ባሉት የታሪክ ወይም

መጽሐፍ ቅዱስና የአፈታት ስሕተቶች

የመልእክቶች መጻሕፍት እንዳየነው ያለ ትልቁ አሳብ ነጠላዎቹን ራእዮች መረዳት ይከብደናል።

ራእይ እንደ ሕልም የሚታይ ትዕይንት ሆኖ ከሕልም ልዩነቱ በእውን መታየቱ ነው። በራእይ ውስጥ የሚታዩት ወይም በተምሳሌት የሚገለጡት ነገሮች ደግሞ በትንቢት ወይም በታሪክ፥ በወንጌላት ወይም በመልእክቶች ውስጥ ከምናገኛቸው ስዕላዊ ምስሎች በብዙ ለየት ይላሉ። ከሚለዩባቸው ነጥቦች ዋናው ከእውነታ የራቁ መምሰላቸው ነው። ለምሳሌ፥ ሆሴዕ ያልተገላበጠ ቂጣን፥ ጌታ የተራራ ላይ ከተማን፥ ጳውሎስ አካልና ብልቶችን እንደ ስዕላዊ ቋንቋ ሲጠቀሙ እነዚህ የየዕለቱ ኑሮ ነገሮች ናቸውና ከመልእክቶቹ ጋር ለማገናዘብ አይከብዱም። ነገር ግን ዳንኤል ያያት የብረት ጥርስና አሥር ቀንዶች ያሉአት አውራ፥ ሕዝቅኤል ያየው በአራቱ ጎድኖች የሚሄዱ በመንኮራኩር ውስጥ ያሉ መንኮራኩሮች፥ ወይም ዮሐንስ ያያቸው ለጦርነት እንደተዘጋጁ ፈረሶች ያሉ አንበጣዎች፥ አሥር ቀንዶችና ሰባት ራሶች ያሉት አውራ የየቀኑ ትዕይንቶች አይደሉም። ራእዮች ራእዮች ናቸውና በሁሉ መጽሐፎች ውስጥ አንድ ዓይነት ላይሆኑ ይችላሉ። ለምሳሌ፥ በዳንኤል ራእይ ውስጥ ያለው በግና በራእይ ውስጥ ያለው በግ፥ ወይም አንበሳ ተመሳሳይ ነገሮች አይደሉም። ስለዚህ እዚህ ያለው ምስል ሌላ ቦታ ካለው ምስል አፈታት ጋር የግዴታ መመሳሰል ላይኖርበት ይችላል። ከምስሎቹ አንዳንዶቹ ልክ በወንጌል ውስጥ የዘረው ምሳሌ እንደተተረጎመው በአንዳንድ ቦታዎች እዚያው ሲተረጎሙ ይታያል። ሚካኤልና መላእክቱ የተሞኑት ዘንዶ ሰይጣን መሆኑ በ12፥9 ተጽፎአል። ሰባቱ መቅረዞችም ሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት መሆናቸው በ1፥20 ተተርጉሞአል። በምዕራፍ 17 የተገለጠችው ሴት ደግሞ ታላቂቱ ከተማ መሆንም በምዕራፍ የመጨረሻ ጥቅስ ተነግሮአል። ቀደም ሲል በጠቅላላ የአፈታት ደንብ እንዳየነው ደግሞ ለመረዳት ግልጽ የሆነውን ወይም ምስላዊ ያልሆነውን ነገር እንዳለ ነው መቀበል ያለብን። ግልጽ የሆነውን በቀጥተኛና ጥሪ አነባበብ ነው ማንበብና መቀበል ያለብን። ይህ ጤናማና ተፈጥሮአዊ አቀራረብ ነው። በመጀመሪያ ምስጢር መፈለግ ትተን ግልጽ የሆነውን መልእክት እናጠን። ከዚያም ምሳሌያዊ ወይም ስዕላዊ የሆነውን ከተተረጎመበት ወይም ከሚፈታበት መንገድ ጋር በማየት እናጠን። ያላለውን ወይም ሊል ያልፈለገውን ግን አስገድደን አናስብለው። ለምሳሌ፥ በምዕራፍ 7 የሚገኙት 144 ሺህ በመከራው ዘመናት ከ12ቱ ነገዶ እስራኤል የሚውጣጡ ምስክሮች መሆናቸው በግልጽ ተጽፎ ሳለ በዚህ ዘመን ካሉ የይሆዋ ምስክሮች ነን ባዮች የሚፈቀሙ ፍጹማን ሰዎች እንደሆኑ መፍታት ስሕተት ነው።

ራእያዊ አገላለጡ ወይም ስዕላዊነቱ የአጻጻፉ ስልት ነው። በይዘቱ ግን በአንድ ክፍሉ መልእክት በሌላው ደግሞ ትንቢት ነው። መልእክቱ በጠባቡ ለሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት የተጻፈው ሁለት ምዕራፍ፥ በሰፊው ግን የዮሐንስ ራእይ ራሱ በሙሉ

ምዕራፍ አንድ፣ የመጻሕፍተ ቅዱሳን ስነ አፈታት

እንደመልእክት ለሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት ምዕመናን የተጻፈ መሆኑ ነው። ይህንን ከጠቅላላ የመጽሐፉ መግቢያና መደምደሚያ መረዳት ይቻላል። በ1፥4 ላይ በግልጽ ተቀባዮቹ ተጠቅሰዋል። በቁጥር 9 ደግሞ ለአንባቢዎቹ ወይም ተቀባዮቹ ራሱን ሲገልጥ ይታያል። ይህ የጠቅላላው መጽሐፍ ደብዳቤያዊ አቀራረብ ወይም የአጻጻፍ ስልት ነው ስንፈታ ከገለጣ እንድንነሣ የሚያደርገን። ምክንያቱም የሐንስ ራእይን ሲጽፍ ወይም ያየውን እንዲጽፍ ሲነገረው ተቀባዮቹ እንዲያውቁት፣ እንዲማሩት የተፈለገ ነገር አለ። ራእይን ልንፈታ ስንጥርም መጠየቅ ያለብን ይህን የመጀመሪያዎቹ ተቀባዮች ሊያውቁት የተፈለገውን ነገር ምንነት ነው። ይህንን ለመገንዘብ ወይም ጠቅላላ አሳቡን ለመረዳት መጽሐፉን እንደ መልእክቶች ወይም ደብዳቤ ሁሉ በሙሉ በአንድ ጊዜ ማንበብና ደግሞ ማንበብ ይጠቅማል። በጥቃቅኑ ዝርዝርና ምስሎች ባለመደናገር ትልቁን አሳብ ለመጨበጥ እንዳለ መጽሐፉን በማንበብ መወጣት ይረዳል።

የሐንስ ራእይ ትንቢትም ነው። ራእይ ከሌሎቹ መጻሕፍት ሁሉ ይልቅ ፍጹሜ ዘመናትን በስፋትና በጥልቀት የዳሰሰ መጽሐፍ ነው። ትንቢትነቱን ከመጀመሪያው ምዕራፍ የመጀመሪያ ጥቅስ እና ገኛለን። በ1፥3 እና 22፥18 ላይም የትንቢት ቃል መሆኑ ተጽፎአል። ይህ ትንቢት ያልታተመ፣ ያልተዘጋ የተገለጠ የትንቢት መጽሐፍ መሆኑን ከ22፥10 እና ያለን። ቀደም ሲል በትንቢት መጻሕፍት ክፍል ስለ ትንቢት ምንነት ስናይ ትንቢት የወደፊቱን መናገር ብቻ አለመሆኑን እንደተመለከትን የሐንስ ራእይም ወደፊት ሊሆን ያለውን ብቻ ሳይሆን ካለፈው ወይም ከሆነው በመነሣት የምክር፣ የማሳሰቢያ፣ የተግሳጽ፣ የማበረታቻ ቃልም ይሰጣል። ይህን በተለይ ለሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት ከተነገረው መረዳት ይቻላል። እንደ ትንቢት ያ በዘመኑ በክርስቲያኖች ላይ በክርስትናቸው ምክንያት እየደረሰ ያለው መከራ ወደፊት በእምነታቸው የሚመጣው፣ በተለይም አውሬውን ስላላመለኩ የሚያገኛቸው መከራ ጅምራ መሆኑም ይታያል። ስለዚህ ለቤተ ክርስቲያን ጠንካራ የትንቢት ማስጠንቀቂያና በመከራው ውስጥ ለማለፍ የመታገስን አስፈላጊነት ከመከራዎቹ ጋር ኮልኩሎ ይጽፋል። በመጽሐፉ እንደሚታየው በቤተ ክርስቲያን ላይ መከራ ያፈሰሱባት ደግሞ በተራቸው የቁጣውንና የቅጣቱን ገፈት ይጋታሉ። ከፍርድ በኋላ አዲስ ሥርዓት ይሆናል፤ በምድር ነገሥታት ላይ የምትነገሠው ታላቁ ከተማ ሲፈረድባት ቅድስቲቱ ከተማ ደግሞ ደምቃ ትወርዳለች።

የወደፊቱን ሁኔታ ስናስብ የክርስትና ሕይወት የአልጋ ባልጋ ዝዞ አለመሆኑን መረዳት አይሳነንም። አማኞች የሚያልፉበት በመከራ የመሞት፣ በመሞትም ድል የመንሣት ገድል አለ። የኋላ ኋላ ግን አሸናፊው እግዚአብሔር ነው። የመጨረሻው የትንቢት መጽሐፍ ይህንን ብሩሕ ተስፋ ያሳያል።

ምዕራፍ ሁከት የአፈታት ስሕተቶች

ቀደም ባለው ምዕራፍ የመጽሐፍ ቅዱስ አፈታትን ዳሰሳ በትንሹ ተመልክተናል። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የመጽሐፍ ቅዱስ የተሳሳቱ የአፈታት ችግሮች ብዙ መዘዞችን ሲያስከትሉ ኖረዋል። በዚህ ዘመንም ይህ መዘዝ ይበዛ እንደሆነ እንጂ አያንስም። በዘመናዊዎቹ የመነቃቃትና የተሐድሶ ንቅናቄዎች ውስጥም ከልምምዳዊነት ቀጥሎ ያለው ዐቢይ ችግር የተሳሳተ ስነ አፈታት ነው። ልምምዳዊነት ሲባል የአንድ አስተምህሮት መነሻ ከቃሉ ይልቅ ገቢራዊው ልምምድ መሆኑ ነው። የአንዳንድ ክፍል አፈታቶችና ልምምዳዊነት አብረው የተጠመዱ ናቸው፤ ለምሳሌ፣ በነዚህ ንቅናቄዎች ዘንድ የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት አስተምህሮ ከተጻፈው ቃል ይልቅ ሰብዓዊ ልምምድን ይከተላል። እንዲህ ያለው አፈታት ወደ ቃሉ ውስጥ ገብቶ ምንነቱን ይዞ መውጣት ሳይሆን ልምምድን ወደ ቃሉ ይዞ በመሄድ በላዩ ለጥፎ ከልምምድና ተሞክሮ ጋር እንዲስማማ ማቅለም ነው። ይህ በስነ አፈታት አስተማሪዎች ዘንድ *Eisegesis* የሚሉት ነው። ይህ የ*Exegesis* ወይም የትክክለኛው ፈቲሐተ ቃል ተቃራኒ ነው።

የስሕተት መንደርደሪያዎች

የቃሉ አፈታት እንዲህ የሚደረጉባቸው በጣም ብዙና የተለያዩ መንገዶች አሉ። የስሕተት ትምህርቶች መጽሐፍ ቅዱስን ሲፈቱ የሚገምዱና የሚቋጥሩባቸው፣ የሚያጣምሙና የሚጠላልፉባቸውም የአፈታት አካሄዶች አያሌ ናቸው። ጆምስ ሳየር የተባለ ጸሐፊ እንዲህ ያሉ ተርጓሚዎች የሚጠቀሙባቸውን ሃያ የተሳሳቱ የአፈታት መንገዶች በማውጣት አንድ መጽሐፍ ጽፎአል፤ ባለ ሃያ ምዕራፎች መጽሐፍን በሙሉ ወደ ጥቂት አንቀጾች መጠቅለል ከባድ ቢሆንም በዚህ ክፍል ሃያውንም የስህተት አፈታትን የሚከተሉ ሰዎች የቃል መግመጃና መጉመጃ ነጥቦች በአጫጭሩ

¹ Sire, James, *Scripture Twisting Methods of The Cults: Twenty Ways the Cults Misread the Bible*, IVP, 1980.

አቅርቦት አቸገረው። አንዳንዶቹ ነጥቦች ለናሙና በወሰድኳቸው ስብከቶች ውስጥ በግልጽ ይታያሉ።

1፥ ትክክለኛ ያልሆነ አጠቃቀስ (Inaccurate Quotation)፤ ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ቃሉን ሲጠቅሱ ቃሉን በቃላቸው ይሉታል እንጂ አያነቡትም። የሚሉት ደግሞ በትክክል የተሸመደደ ቃሉ አይደለም። ከዚህ የተነሣ አንዳንድ ጊዜ ዳይት ያለውን ክርስቶስ እንዳለው፤ ወይም ጳውሎስ ያላለውን እንዳለ አድርገውም ይናገራሉ።

2፥ ቋጠርአም ትርጉም (Twisted Translation)፤ አንድን ቃል ሲተረጎሙ በትክክል የተጻፈበት የዕብራይስጥ፥ የሶርስጥ፥ ወይም የግሪክ ቃል እንደሚለው ሳይሆን የራሳቸውን የተሳሳተ ትምህርት ለማራመድ እንደሚያመቻቸው አድርገው ይተረጎሙታል። ለምሳሌ፥ የይሆዋ ምስክር ነን ባዮች ዮሐ. 1፥1 ላይ ያለውን፥ ‘ቃልም እግዚአብሔር ነበረ’ የሚለውን ሐረግ፥ ‘ቃልም አምላክ ነበረ’ ብለው እንደተረጎሙትና አምላክን ፍጡር ወይም የተፈጠረ አምላክ ነው ብለው እንደፈቱት ማለት ነው።

3፥ የጥቅስ መንጠቆ (Biblical Hook)፤ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስን አንገቢዎችን ወይም አድማጮችን ለመሳብና ለመያዝ ብቻ እንደ መግቢያ ይጠቅሱትና ከዚያ ቀጥሎ የራሳቸውን ትምህርት ነው የሚነኩት። ጥቅሱ እንግዲህ ወደ መዋኛ ኩራ እንደሚዘለልበት ባውላ ያለ መንደርደሪያና ማኩብኪያ ብቻ ነው። የሞርመን አስተማሪዎች ያዕ. 1፥5ን በመጥቀስና ጥበብን የመጠየቅን አስፈላጊነት ይናገራሉ፤ ከዚያም የሃይማኖታቸው ጀምሮ የሆነው ጆዜፍ እስሚዝ ከእግዚአብሔር ጥበብና መገለጥን መጠየቁ ተገቢ መሆኑን በመናገር ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጪ ወደሆኑት መገለጫ ይገባሉ። ያዕ. 1፥5 መንጠቆ ብቻ መሆኑ ነው።

4፥ ዐውደ ምንግቡን መተው (Ignoring the Immediate Context)፤ አንድን ጥቅስ በዙሪያው ካለው የቃልና የአሳብ ዐውድ ፈንቅለው ያውጡና ተጎምዶ በተወሰደው በዚህ አሳብ ላይ የራሳቸውን አሳብ ጨምረው ትምህርታቸውን ያቀርባሉ። ይህ በሰፊው የሚጠቀሙበት የስሕተት አፈታቶች ቁንጮ የሆነ ዘዴ ነው። በናሙና ስብከት ውስጥ ይህን የተሳሳተ አፈታት በተመለከቱት በመጠኑ በምሳሌዎቹ ውስጥ ተወስቶአል።

5፥ ጥቅሶችንና ዐውዶችን ጨፍልቆ ማገናኘት (Collapsing Contexts)፤ ይህ በተለያዩ ስፍራና ጥቅሶች ውስጥ የሚገኙ ሐረጎች ወይም ቃላት ስለተመሳሰሉ ብቻ የማይገናኙና አንድነት የሌላቸውን ጥቅሶች ልክ አንድ የሌላው ማብራሪያና ትርጉም እንደሆነ አድርጎ

መበየድ ነው። ሞርመኖች ሰው መዋቲ ከመሆኑ በፊት ስለነበረው ኑባሬ ለማስረዳት የሚያገናኙአቸው ሁለት ጥቅሶች ኤር. 1፥5 እና ዮሐ. 1፥2 ናቸው። ሁለቱ ጥቅሶች ግን በአንድ ቀንበር ገብተው የማይታረኩባቸው ናቸው። የመጀመሪያው እግዚአብሔር ኤርምያስን አስቀድሞ ማወቁን፤ ሁለተኛው ደግሞ የእግዚአብሔር ወልድን ኅላዌ ቅድመ ዓለም የሚገልጥ አስረጅ ነው።

6፥ ለማብራራት ሲሉ ቃልና ሐረግን ማቅጠንና ማቅለል (Overspecification)፤ አንዳንድ በጣም ግልጽ ያልሆኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎችን ግልጽ ለማድረግ ከሚጣር መከራ የተነሣ ቃሉ ያላለውን እንዲል ማድረግ ይመጣል። ብዙውን ጊዜ ከማቅለል ይልቅ ውጤቱ ይበልጥ ማወሳሰብ ሆኖ ይገኛል። አንድ የስሕተት ትምህርት ማቴ. 25፥1-13 ያለውን የደናግሉን ምሳሌ በመውሰድ በጨለማ መሽራውን ይጠብቁት የነበሩበትን ሁኔታ የአማኝ በሞትና በትንሳኤ መካከል ያለው ጊዜ እንደሆነና ይህ ከሞት በኋላ ያለው የመካከል እግዚአብሔርን ለመገናኘት የምንዘጋጅበት የመዘጋጃ ጊዜ እንደሆነ ያስተምራል።

7፥ በቃላት መጫወት (Word Play)፤ ይህ አንድን ቃል ወይም ሐረግ ከቃሉ ውስጥ በመውሰድ አንገልጻል ያልታሰበ ትርጉም መስጠት ነው። የሚወሰደው ቃል ብዙውን ጊዜ መደደው አድማጭ ወይም አንገቢ ሊገባው የማይችለው የዕብራይስጥ ወይም የግሪክ ቃል ነው። በናሙና ኮንፈረንስ ውስጥ የተጠቀሰው የሰባኪው ከአምስት ፈደሎች ተሠራ የተባለው ካይሮስ የሚለው ቃል አተረጓጎም ለዚህ ዓይነተኛ ምሳሌ ይሆናል። ሜሪ ቤክር ኤዲ የተባለችው የክርስቲያን ሳይንስ ያህማኖት መሥራች፥ አዳም የሚለው ቃል አ እና ዳም ከሚሉ ቃላት የተሠራ ነው፤ ይህ የሚያመለክተውም እባብ ወይም ኃጢአት የሚባል እንቅፋት በፈጣሪና በፍጡር መካከል መግባቱን የሚያሳይ ነው ብላለች። እንዲህ የመሰሉ የቃላት ጨዋታዎች ለአድማጮች ጨዋታ ላይመስሉ ይችላሉ። ግን የድብብቆሽ ዓይነት ጨዋታዎች ናቸው።

8፥ ምሳሌያዊ ስሕተቶች (Figurative Fallacy)፤ ይህ ምሳሌያዊውን እንደ ቀጥተኛ፥ ቀጥተኛውን ደግሞ እንደ ምሳሌያዊ አድርጎ ከመውሰድ የሚመጣ ስሕተት ነው። ይህ በመጠኑ በስነ በመጀመሪያው ምዕራፍ ተወስቶአል። እነዚህ ስሕተቶች በተለይ ተቀባይነት ያገኙ ስሕተቶች (fallacy) ሲሆኑ አሳችነታቸው ይታያል።

9፥ የመሰለኝ አተረጓጎምና ግምታዊ የትንቢት አፈጻጸም ትረካ (Speculative Readings of Predictive Prophecy)፤ አንዳንዶች የአንድ ክስተት መፈጸምን ወይም ከቁጥር ጋር የተያያዘ ስሌትን

በመውሰድ አንድ ትንቢት እንደተፈጸመ ወይም እንደሚፈጸም አድርገው ያስተምራሉ። Y2K ወይም በፈረንጆቹ ቆጠራ 2000 የክርስቶስ ዳግም ምጽአት ሊሆን እንደሚችል የተነበዩና ብዙ ቀውስ ያስከተሉ ተንባዮች ነበሩ። ሕዝ. 37፡15-23 ያሉትን ሁለት በትሮች ሞርመኖች ሲተረጉሙ አንዱ በትር መጽሐፍ ቅዱስ፥ ሁለተኛው ደግሞ ልብ ወለድ የሆነው የነሱው የሞርመን መጽሐፍ እንደሆነ ይተረጎማሉ።

10፥ ጥቅስን ማለት እንጂ አለማንበብ ወይም አለመጥቀስ (Saying but not Quoting)፤ አንዳንድ ሰባኪዎች አንድን ጥቅስ ይናገሩታል ወይም ይሉታል። ሲሉት ግን በትክክል እንደተጻፈው ሳይሆን እንዳልተጻፈው ነው። አንዳንድ ጨርሶ ያልተጻፈ ነገርም እንደተጻፈ አድርገው ይናገራሉ። ሰሚዎችም የተጻፈ መስሎአቸው የሰውየውን ቃል እንደ እግዚአብሔር ቃል ወሰደው ይጠቅሱታል።

11፥ መርጦ ጠቀሳ (Selective Citing)፤ ሊያስተምሩ የሚፈልጉትን አንድ ነጥብ በተመለከተ ከጠቅላላው መጽሐፍ ቅዱስ አሳብና ሰፊ ትምህርት ይልቅ ተፈላጊና ለመጠምዘዝ የሚያመቹ ጥቂት ጥቅሶችን ብቻ መርጦ በመጥቀስ ወደሚፈልጉት መደምደሚያ መድረስ።

12፥ ጎደሎ ማስረጃ (Inadequate Evidence)፤ ፈጥነው ለሚደርሱበት መደምደሚያ በቂ የሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማስረጃ ማቅረብ ያለመቻልና የሚቀርቡትም አስረጅዎችና መደምደሚያዎች አጥጋቢ ያለመሆን።

13፥ የተምታታ ትርጉም (Confused Definition)፤ ይህ አንድን መሠረታዊ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮት ሲያቀርቡ ለሚጠቀሙባቸው ግልጽም ሆኑ በተውሶ ለመጡ ቃላት የሚሰጡት የተምታታ ትርጉም ነው። በአንዳንድ ዘመናዊ የእምነት ልምዶች ዘንድ መጽሐፍ ቅዱሳዊው ዳግም መወለድ ከምሥራቅ ሃይማኖቶች ደጋግሞ መወለድ (reincarnation) ጋር ተምታትቶ ተመሳሳይ ተደርጎአል።

14፥ ሌሎች አማራጭ ማብራሪያዎች እንዳሉ ያለመቁጠር (Ignoring Alternative Explanations)፤ ይህ አንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ባልተለመደ መንገድ ሲተረጎም 'እንዲህ ሳይሆን ይችላል' የሚል አማራጭ መኖሩን አለመቀበል።

15፥ የ'እንደሚታወቀው' ስሕተት (The Obvious Fallacy)፤ 'እንደሚታወቀው'፥ 'ማንም እንደሚቀበለው'፥ 'ማንም ሊያረጋግጥ

እንደሚችለው'፥ 'በግልጽ እንደሚታየው'፥ ወዘተ፥ የመሳሰሉት ሐረጎች ለትክክለኛ ማብራሪያ መተኪያ አድርገው የሚገለገሉባቸው ሐረጎች ናቸው። ማደናገሪያነቱ የሚባለው ነገር በሰው ሁሉ፥ ወይም በአማኞች ሁሉ ተቀባይነት ያለው እውነት አለመሆኑና መሆኑን ለማሳመን የሚደረገው ጥረት ነው። ግን ተገቢው ማብራሪያ ከሌለ ቃላቱ ከሰው ቃላትነት አያልፏም።

16፥ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ወይም ክርስቲያናዊ እንድርድረት (Virtue by Association)፤ እንደ መንደርደሪያ ወይም መነሻ የሚሆኑ ውብ ጥቅሶች ወይም ከታወቁ ክርስቲያን መሪዎችና አስተማሪዎች ገድልና ቃላት በመጥቀስ መጀመር። መጀመር ብቻ ሳይሆን በስብከቱ ውስጥ በየቦታው ከቃሉ የሚጠቀሱ ተስማሚ ጥቅሶችን እየሳጉ በማስገባትና በማሻረክ በውብ ጥቅሶች ያሸበረቁ መርዘኛ ትምህርቶችን መመገብ።

17፥ የሀቡዕና ምስጢራዊ ትርጓሜ ዘዬ (Esoteric Interpretation)፤ ይህ መጽሐፍ ቅዱስ ምስጢራዊና የማይገባ፥ ድፍንና ውስጠ ወይራ፥ ለተወሰኑ ጥቂቶች ብቻ ትርጉሙ የተገለጠ መጽሐፍ እንደሆነ እንዲቀበሉ ማድረግ ነው። ይህን ተቀባይነት ካገኙ በኋላ የራሳቸውን ትርጓሜና አፈታት ያለ ምንም ማብራሪያ አፍንጫ ሰንገው መጋት ይጀምራሉ። የክርስቲያን ሳይንስ ሃይማኖት መሥራቻዎ ሜሪ ቤከር ኤዲ 'በሰማያት የምትኖር አባታችን ሆይ' የሚለውን ሐረግ፥ 'ኩሉ አሐዱ አባት እናታችን ሆይ' "Our Father-Mother God, all harmonious" ስትል ተርጉማዋለች። የተገለጠላት ምስጢራዊ ትርጓሜ መሆኑ ነው። ይህን የሚያደርጉ ሰዎች ብዙውን ጊዜ ትርጉሙን እግዚአብሔር በልዩ መለኮታዊ መገለጥ እንዳሳያቸው በመናገር ትኩረትና አድናቆትን ወደራስ መሳባቸውም ጭምር ነው። አንድን ክፍል ሲያስተምሩና ስለ ትርጉሙ ሲናገሩ እግዚአብሔርን ጠይቀው እግዚአብሔር ምን ማለት እንደሆነ እንዴት እንደተናገራቸው የሚያብራሩ ሰባኪዎች አሉ። እግዚአብሔር ተናገረን ይበሉ እንጂ ትርጉሙና ማብራሪያው ግን የተሳሳተ ነው። እግዚአብሔር እንዳልተናገራቸው ይህ ይመሰክራል።

18፥ ለመጽሐፍ ቅዱስ ሥልጣን መደገፊያ ማበጀት (Supplementing Biblical Authority)፤ ከመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት ጸሐፊዎች ጋር እኩያነት ያለው መገለጥ አለኝ ባይነት ቃሉን በሌላ ቃል የመተካት ወይም ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር እኩል ሥልጣን ያለው ቃል የመፍጠር ሙከራ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የተደመደመና የሰዎች ሁሉ ትምህርት በእርሱ ተለክቶ ሊያልፍ ወይም ሊወድቅ የሚመዘንበት መጽሐፍ እንጂ በላይ ሌላ ሊጨመርበት ያልተገባ ባለ ሙሉ ሥልጣን የእግዚአብሔር ቃል

ምዕራፍ ሁለት፥ የአፈታት ስሕተቶች

ነው። የክርስትና ትምህርትና ኑሮ መለኪያም መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ እንጂ ሌላ የተጻፈም የተነገረም ቃል አይደለም።

19፥ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሥልጣንን አለመቀበል (Rejecting Biblical Authority)፤ ይህ ከላይኛው አሳብ ጋር ይቀራረባል፤ ተመሳሳይ ግን አይደለም። የላይኛው ነጥብ ሌላ ባለ ሥልጣን ቃል በነገሩ ቃል ላይ መጨመር ሲሆን ይህኛው ግን የቃሉን ሥልጣን መገዳደር ነው። አንዳንድ ግልጽ ያልሆኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ግልጽ ስላልሆኑ ብቻና ለዘመናዊው አዕምሮ ስለማይመቹ እንዳላስፈላጊ መቁጠር የቃሉን ሥልጣን መሻር ነው።

20፥ ርዕዮታዊ ቀውስ (World-View Confusion)፤ መጽሐፍ ቅዱስ በአመዛኙ በአንድ ባህላዊና ማኅበራዊ መዋቅር ውስጥ የተጻፈ ነው። ይህን ባህላዊ ወማኅበራዊ ይዘት ለዘመናዊው አእምሮ አመቺ ለማድረግ ሲባል ቃሉ ሊል ያልፈለገውን ፍቺ በመስጠት የራስ ትምህርትን ማስፋት ትክክለኛ አፈታት አይደለም።

ከላይ በአጫጭሩ የተጠቀሱት ሃያ ነጥቦች ከአንድ መካከለኛ መጠን ያለው መጽሐፍ የተጨመቁ ትክክለኛ ያልሆኑ የአፈታት ዘይቤዎችን የሚጠቁሙ ነጥቦች ናቸው። እነዚህ የአፈታት ስልቶች ከቤተ ክርስቲያን ውጪ ያሉ የስሕተት ሃይማኖቶች ብቻ ሳይሆኑ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚገኙ የሐሰት ትምህርቶችና ልምዶችም አውቀውም ሳያውቁም የሚጠቀሙባቸው ናቸው።

ቀጥሎ ባለው ንዑስ ርዕስ ውስጥ ከላይ የተጠቀሱትንና ሌሎችንም መሰል የተሳሳቱ የአፈታት ስልቶች እንዲሁም ቃሉን የመግመጃ መንገዶች የሚጠቀሙ ሰባኪዎች እንዴት ቃሉ የሚለውን ትተው ያላለውን እንደሚያስተምሩበት ጥቂት እንመለከታለን። እንዲህ ያሉ ስብከቶች በኮንፈረንስ ብቻ ሳይሆኑ በቤተ ክርስቲያን መደበኛ አምልኮ ውስጥም የሚታዩ ናቸው። ሆኖም ናሙና ስብከቶቹ የተወሰዱት ከሁለት የኮንፈረንስ ስብከቶች ላይ ነው።

ናሙና ስብከቶችና ስነ አፈታት

በልማድ ኮንፍራንስ እያልን የምንጠራቸው የታመቁ የተከታታይ ቀናት መንፈሳዊ ስብሰባዎች ናቸው። እነዚህ ብዙውን ጊዜ የመነቃቂያና የትምህርት ጊዜዎችም ናቸው። በገጠርም ይሁን በከተማ አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ እነዚህ ስብሰባዎች በናፍቆት የሚጠበቁ፥ በአድናቆት የሚቀበሉአቸውና መጥተው ሲሄዱም የሚታወሱ ትዝታዎች ብቻ ሳይሆን የማይዘነጉና ለዘመናት የሚቀሩ ትምህርቶች የሚሰነቁባቸውም ናቸው።

መጽሐፍ ቅዱስና የአፈታት ስሕተቶች

ኮንፍራንሶች ዛሬም እንደቀድሞ ለታላቅ መንፈሳዊ ጥቅም የሚውሉባቸው ቦታዎች ጥቂት አይደሉም። የዚያኑ ያህልም ደግሞ የመታኅጫና የመገንቢያ ጊዜ በመሆን ፈንታ የመተራመሻና የመደፍረሻ ጊዜ እየሆኑም ታይተዋል። ብዙ ጠለቅ ትምህርቶች የሚቀሰሙባቸውን ያህል ጊዜያዊ ሞቅታም ውሸታም ፈውሶች የሚገቡባቸው፥ የማይፈጸሙ ትንቢቶችና ተስፋዎች በገፍ ታፍሰው የሚከድባቸው ጊዜና ቦታዎችም ሆነው ታይተዋል። መጽሐፍ ቅዱስ እንደ እግዚአብሔር ቃል የሚሰበክባቸውን ያህል ሰውኛ ልምዶች የሚሸመቱባቸውም ሆነዋል። ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጠቅሰው እየተሰበኩ ግን ከቃሉ አሳብ የራቁ ፍቻዎችና ትምህርቶች በርክተው የሚነገሩባቸው ሲሆኑም ይታያሉ። የእንደዚህ ዓይነቶቹ ኮንፍራንሶች ውጤት ከመንፈሳዊ ብስለት ይልቅ ስሜታዊ ሞቅታ ያይልባቸዋል። ይህ ሞቅታ በጥቅሉ በሁለቱም ክፍል፥ በሰባኪዎቹም በታዳሚዎቹም ይታያል። ሰፊው ጉባኤ በአብዛኛው ተከታይ ነውና አደጋው በጉባኤው፥ አደገኛነቱ ደግሞ በሰባኪዎቹ ስሜታዊነት ላይ ነው። ይህም በተለያዩ መንገዶች ይገለጣል። ጉባኤው በጨኸትና ጫጫታ ለረጅም ጊዜ እንዲቆይ ማድረግ፥ አምልኮነቱ ቀርቶ መፍዘዝና መደንገዝ እስኪመጣ ድረስ አንድን አዝማኝ ብቻ ከ40 ወይም 50 ጊዜ በላይ ማስዘመር፥ የድምጽ ማጉያንና የመዘቃ መሳሪያን አቀናብሮ እጅግ ከፍ አድርጎ የሰውን ስሜት ያለ ቅጥ በማነሣሳትና አባባሎችን በማጋነን በጨኸት ውስጥ ማቅለጥ፥ ለሰሚዎች የሚጥሙ ተስፋዎችን አብዝቶ በመደጋገም መናገር፥ አካላዊና ቁሳዊ በረከቶችና ስሜታዊ ምልክቶችን ከፈውስ ጋር አያይዞ መዝራት በጣም ጥቂቶችና የታወቁቱ ናቸው።

እነዚህና እነሱን ከመሰሉት የበለጠ የሚከፋውና በዚህ ምዕራፍ ስር ላተኩርበት የምፈልገው ነጥብ ግን የሰባኪዎቹ መስመር የለቀቁ የመጽሐፍ ቅዱስ አፈታቶች ናቸው። ከሌሎቹ ችግሮች ይልቅ የሚከፋበት ምክንያትም ይህኛው ከጊዜያዊ ሞቅታ ይልቅ በሰዎች ልቡና ውስጥ ለዘለቄታው የሚቆይ የተዛባ ትምህርት ስለሚፈጥር ነው። የስነ አፈታት ችግር በኮንፍራንሶች ብቻ ሳይሆን በአዘቦት አምልኮዎች ሁሉ ሊገኝ ቢችልም በአንዳንድ ኮንፍራንሶች ግን በብዙ ተባዝቶ ይገኛል። እነዚህ ስብከቶች ደግሞ በድምጽም በምስልም ተቀርጸው ስለሚባዙና ስለሚስተጋቡ በአጭር ጊዜ ብዙውን አማኝ የመድረስ አቅማቸው ጠንካራ ነው። በዚህ ንዑስ ክፍል እንዲህ ባሉ ኮንፈረንሶች ላይ ከቀረቡ የሁለት ስብሰባዎች ስብከቶች ጥቂት እንድናይ እፈልጋለሁ። ስብከቶቹ ከሁለት የተለያዩ ቦታዎች ከተካሄዱ ኮንፍራንሶች የተወሰዱ ናቸው። እነዚህ ስብከቶች ለዚህ ምዕራፍ አሳብ ዓይነተኛ ጠቀሜታ ቢኖራቸውም በመጀመሪያ በአጭሩ የተሰናዱት ለሰባኪዎቹ በግል ምላሽ ለመስጠት ነው። ለሁለቱም ሰባኪዎች ይህ ተደርጎአል። የስብከቶቹ ምላሾች ለዚህ ዝግጅት ከመሰናዳታቸው በፊት ለሰባኪዎቹ ለራሳቸው እንዲያዩትና እንደዚያ ካለ ግልብ አፈታት ቢታቀቡ

ምዕራፍ ሁለት፡ የአፈታት ስሕተቶች

የሚያገለግሉአቸውን አማኞች ይበልጥ ሊጠቅሙ እንደሚችሉ በማሳሰብ የተላከ ነው። በናሙናነት ወስዶ ከስነ አፈታት እይታ አንጻር መተንተኑ ደግሞ ለአንባብያንም ጠቀሜታ እንደሚኖረው በማመን ነው። በዚህ ክፍል የተጠቀሙበት። በግሌ ሰባኪዎቹ ያላቸው መንፈሳዊ ግለት፣ ግፊትና ምኞት ጤናማ ይመስለኛል። ይሁን እንጂ ከመስመር ከወጣ አፈታት የተነሣ ከተጻፈው እውነት፣ ማለትም፣ ከእግዚአብሔር ግልጽ ቃል ጋር የሚጋጩት ትምህርቶች ግን አሳሳቢ መሆናቸው በግልጽ ይታያል። እንግዲህ እዚህ ላይ ሊጤን የምፈልገው የዚህ ምዕራፍ ጽሑፍ በሰባኪዎቹ ላይ ከምወረውረው ነቀፋ ይልቅ በስብከቶቻቸው ላይ የምሰነዝረው ሐሰቶች መሆኑን ነው።

አንዱ ስብከት የቀረበው ከአገሱት 9 እስከ 12፣ 2000 በጀርመን የኢትዮጵያውያን ክርስቲያኖች ኅብረት ባደረጉት ዓመታዊ ኮንፍራንስ ሲሆን ከስብከቶቹ አንዱ በሆሴ. 2፥16-25 ላይ ያተኮረ ነበር።² ከ30 ደቂቃ በላይ የፈጀው ትንተና በቁጥር 16 ላይ ባለው 'አባብላታለሁ ወደ ምድረ በዳም አመጣታለሁ በዚያም ለልብዋ እናገራለሁ' በሚለው ጥቅስ ላይ ነበር። በአንዱ ክፍል ሰባኪው 'አባብላታለሁ' የሚለውን ቃል ሲያብራራ፦

አባብላታለሁ የሚለው የሒብሩ ቃል የሚናገረው deceive አደርጋታለሁ ነው። deception ታውቃላችሁ? እግዚአብሔር ምን አለ? deceive አደርጋታለሁ። አሁን ያላት የምድረ በዳ concept እኔ እንደማስበው ያለ አይደለም፤ ስለ ምድረ በዳ ያላት understanding እኔ እንዳለኝ understanding አይደለም፤ ስለዚህ የማደርጋት ማባበል ነው። ማባበል ደግሞ deceive አደርጋታለሁ ነው የሚለው። ስለዚህ ወደ ምድረ በዳ ለማውጣት ምን ማድረግ ነበረበት? deceive ማድረግ ነበረበት፤ ማታለል ነበረበት እግዚአብሔር። . . . እግዚአብሔር ለዘመናት ሕዝቡን deceive እያደረገ ወደ ምድረ በዳ ያወጣል።

እንዲህ እያለ ከቀጠለ በኋላ እግዚአብሔር እስራኤልን ወደ ምድረ በዳ አውጥቶ ምን እንዳደረገ፣ ምን እንዳላት ሲናገር፦

ወደ ምድረ በዳ ካመጣት በኋላ መጀመሪያ የጠየቃት ጥያቄ፦
Would you marry me? ታገቢኛለሽን? ሲላት እሷም፣ ተገኝቶ ነው?!
አለችው። አ ሜ . . . ን። አየሱስ ጌታ ነ . . . ው!

በዚህ ክፍል የተጠቀሰው የትንቢት መጽሐፍ ቃል ከዐውዳም ከአሳቡም ምን ያህል ርቆ እንዲሄድ እንደተደረገ እናጢን። ሆሴዕ የተናገረው ትንቢቱን ሲሆን ሰባኪው ደግሞ ያየ የሚመስለው

ፍጻሜውንም ጭምር ነው። ነቢዩ እወስዳታለሁ፣ እናገራታለሁ ሲል ሰባኪው እንደት አድርጎ እንደወሰዳትና ወስዶም የተናገራትን ሁሉ ነው ያየው። በሰባኪው የተጠቀሱት የእንግሊዝኛ ቃላት ስሕተትና አሳሳችም ናቸው። 'በሒብሩ የሚለው' ተባለ እንጂ የዕብራይስጡ ቃል ምንነት አልተጠቀሰም። በዕብራይስጥ ፈንታ የእንግሊዝኛ ቃል ነው የተነገረው። ይህን መሳይ የቃል ጫፍ በሌላ ቋንቋ ነክቶ ትልቅ ስብከት ሳያምጡ መውለድ ለአንዳንድ ሰባኪዎች ከባድ ባይሆንም በምዕመናኑ ላይ የሚፈጥረው ችግር እየቆየ ነው የሚገለጠው።

በመጀመሪያ ደረጃ የአማርኛ ሰባኪዎች አማርኛ ጎጾሉ ሳይሆን ለምን እንግሊዝኛ እንደሚጠቀሙ አይገባንም። እንግሊዝኛ የማይሰሙ አድማጮችም አሉን። በአንድ ከተሜ ጉባኤ ውስጥ እንኳ የረቀቁ የስነ መለኮት ቃላትን ቀርቶ ተርታውን የእንግሊዝኛ ቃል እንኳ መስማትና መረዳት የሚሳናቸው፣ እንዲሁም ፈጽሞ እንግሊዝኛ የማያውቁም ቢያንስ ከአሥር እስከ ሃያ በመቶ የሚሆኑ ምዕመናን ይኖራሉ። አንዳንድ ሰባኪዎች የእንግሊዝኛ ቃላትን የመማራቸውና የማወቃቸው መታወቂያ አድርገው ያውለበልቡታል። አላገባብም ይጠቀሙታል። ከዚህ ያልራቀው ሌላ ችግር ደግሞ ሰባኪው እንግሊዝኛውን እንደፈለገ መናገሩ ብቻ ሳይሆን የተባለውን የማያውቀው ጉባኤም በእንግሊዝኛው ቃል ቦታ የራሱን አሳብ አስገብቶና እንደመሰለው ተርጉሞ መስማቱ ነው። አንድ ጊዜ አንድ እንዲህ በእያንዳንዱ የአማርኛ ዐረፍተ ነገር ውስጥ የእንግሊዝኛ ቃል የሚደርት ሰባኪ ስለ መንፈስ ቅዱስ ሲሰብክ ደግሞ ደጋግሞ፣ 'ወገኖቼ፣ መንፈስ ቅዱስ ጀንትል ነው፣ ጀንትል ታውቃላችሁ? ጀንትል ነው ይላል። በጉባኤው ከነበሩት አንዱ አዛውንት አጠገባቸው የተቀመጠ ወዳጃቸውን፣ 'ስማማ፣ ምንድነው ጃንትል?' አሉት ቀስ ብለው። ጓደኛቸውም፣ 'ዘም ብለህ ስማውማ ባክህ፤ ጃንጥላ ማለቱ ይሆናል' ብለው መለሱላቸው። የሌላ ቋንቋ መዘዝ ቀላል አይደለም። ለሰባኪዎች ብቻ ሳይሆን ለአድማጮችም እንደፈለጉ መስማትና መተርጎም በር መክፈት ነው።

ከላይ ወደተጠቀሰው ሰባኪ ለመመለስ፣ የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱሳች ትርጉሞች ይህን ማባበልን የሚለውን ቃል ለመግለጥ የተጠቀሙበት ቃል allure እና ከዚያ የሚመሳሰል ቃል ሲሆን deceive የሚለው ቃል ጠፍቶአቸው አይደለም። የአማርኛችን ማባበልም ትክክለኛ አሳቡን የሚገልጥ ነው። በመጀመሪያ ቋንቋው ማታለል ቢል ኖሮ እዚህም አታልላታለሁ፣ አሳብታታለሁ፣ አስታታለሁ ባለ ነበር። ሰባኪው ከየትኛው የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም እንዳገኘው አይታወቅም። በተለያዩ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች ውስጥ ፈልጎ በዚህ ጥቅስ ውስጥ ይህን deceive የሚል ቃል አላገኘሁም። ሰባኪው የሒብሩ ቃል የሚናገረው ይበል

እንጂ የእንግሊዝኛ ቃል ነውና የተጠቀመው የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱሳት የሚጠቀሙትንና ሰባኪው የተጠቀመበትን የሁለቱን ቃላት ልዩነት ከቀላል የእንግሊዝኛ መዝገበ ቃላት እንይ። የእንግሊዝኛ መዝገበ ቃላት allureን attract, charm, appeal, glamour, interest ይለዋል። Deceiveን ደግሞ mislead, cheat, beguile, betray, seduce ይለዋል። በሰባኪው የቃል በቃል ትርጉም የሄድን እንደሆነ deceive የሚለው ቃል ማታለል፥ ማሳት፥ ማጭበርበር፥ መሸንገል ነው። ስለዚህ እግዚአብሔር ሕዝቡን ለዘመናት ሲያታልል፥ ሲያስት፥ ሲያጭበረብርና ሲሸንግል የኖረ አምላክ ሊሆን ነው። ከላይ እንዳልኩት መግለጥ ያልቸገረው ቋንቋ ሳናጣ ለምን ለቃላት ለቀማ አገር ምድሩን መዘር አስፈለገ? ያውም የተዛባ ትርጉም የሚሰጥ ቃል ለመፈለግ። እንዲያም ተደርጎ የተሸመተው ቃል ሲመጣ ደግሞ አጎልና አሳች ሲሆን ያሳዘናል። ሌላው አሳዛኝ ነገር ከተቀረጸው የቪድዮ ምስል እንደሚታየው በጉባኤው የነበሩት ምዕመናን፥ ምናልባት ሁሉም ይህን ትርጉምና ትምህርት እንዳለ የተቀበሉት ይመስላሉ። ይህ አሳዛኝ ነው።

በስብከቱ ውስጥ የመጽሐፉ ጠቅላላ ይዘት፥ የትንቢቱ መጽሐፍ ዋና ጭብጥ፥ ወይም የነቢዩ ጠቅላላ መልእክት አሳብ፥ ወይም የጥቅሱ ዐውድ ከቶውኑ አልተነሡም። እንደነዚህ ያሉትን የመጽሐፉን አሳቦች መናገር ለአንዳንድ ሰባኪዎች በሥጋዊ አእምሮ መመርመርና የጭንቅላት ጅምናስቲክ ይመስላቸዋልና ወዲያ ይጥሉታል። ከላይ እንደተነበበው ያለውን ትርጉምና ፈጥረው የሚደሉትን ተረት ግን ከመንፈስ ቅዱስ የተላከላቸው ትኩስ መገለጥ አድርገው ሸልመው ያቀርቡታል። በእንዲህ ያሉ የቀናት ስብከቶች ምን ያህል ለጆሮና ለስሜት የሚመቹ፥ ነገር ግን ከቃሉ ያፈነገጡና የተሳሳቱ የተጣመሙም ትምህርቶችና ስብከቶች እንደሚቀርቡ መገመት አዳጋች አይደለም። ይህን የመሰለው አዝማሚያ በዝምታ መታለፍ ሳይኖርበትም ስብከቱን እንዳለ ተቀብለው ከዋጡት ይልቅ ስሕተት መሆኑን እያወቁ በሸንገላ ተለብጠው ያለፉት በሳል ምዕመናንና አገልጋዮች ከትዝብት በላይ ያስጠይቃቸዋል። ሰባኪዎች ያልተጻፈውን እንደተጻፈ አድርገው ሲናገሩ፥ 'በእርግጥ ቃሉ ይህን ይላል ወይስ አይደለም?' ብሎ አለመጠየቅና አለመመርመር በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ማለቂያ የሌለው ግሳንግስ የሚከምር ነው። ይህን ከቃሉ ፈቀቅ ብለው ወደ ሰዎች ተረትና ገድል ከነጎዱት አብያተ ክርስቲያናት መግር ይቻላል።

ስለዚህ ትርጉምና እንደት ይህን ሌል እንደቻለ ሰባኪውን ራሱን ጠይቁው 'አባብላታለሁ' ስለሚለው ቃል ትርጉም በጽሑፍ የመለሰልኝን በመጥቀስ ቃሉን በቦታው ከተጻፈበትም ከተሰበከበትም ቋንቋ አንጻር ማየት አስፈላጊ ይመስለኛል። የደብዳቤ ምላሹ ከመግቢያው አንቀጽ ቀጥሎ እንዲህ ይላል፤

Deceive የሚለውን ቃል 'ማባበል' በሚለው ውስን የአማርኛ ትርጓሜ ጋር እንደተጋጨብህ ተመልክቻለሁ። በመልክቱ ላይ እንደተናገርኩት ይህን ሃሳብ ያመጣሁት ከትክክለኛው የHebrew ቃል ፍቺ ነው። በሆሴ 2 ላይ ያለው ቃል "The Hebrew/Greek study Bible-King James version" Hebrew and Chaldee dictionary page 97 number 6601 እንደዚህ በማለት ይፈታዋል፤ "pathah" DELUDE; allure, deceive, enlarge, entice, flatter, persuade, silly (one). ካስፈለገህ ደግሞ delude የሚለውን ቃል ፍቺ ፈልገህ ማየት ትችላለህ። የዚን ቃል ዋና ፍቺ ስንመለከት deceived የሚል ሲሆን፥ እግዚአብሔር መልካም ወደ ሆነው ወደ ራሱ ሃሳብ ያመጣን ዘንድ የሚጠቀምበት መንገድ ነው። የመልክቱ ሃሳብ ከእግዚአብሔር ቃልና ማንነት ጋር የሚጋጭ አይደለም። በመሰረቱ መጽሐፍ ቅዱሳችን ላይ ያሉትን ቃላቶች በተራ መዝገበ ቃላት ሳይሆን መፍታት ያለብን ለራሱ በተዘጋጁ ዋናውን ሃሳብ በተለያየ ይዘት መንፈሳዊ መልኩን ሳይቀይሩብን የተዘጋጁ "word study Bible" ስላሉ እነርሱን ካላገናዘብን ተራ ወደሆነው ፍቺ በመግባት የቃሉን ብቻ ሳይሆን የጠቅላላ መልእክቱን ይዘት እንስታለን። allure እና deceive ሁለት የተለያዩ ቃላት በመስሉም በአመካኒ በክፍሉ ላይ የለውን ሃሳብ የሚገልጠው የHebrew ቃል እኔ የተጠቀምኩበት መሆኑ ግልጽ ነው። እንግዲህ ለጠየከኝ ጥያቄ መልሱ ይህ ነው።

ይህ ነው እንግዲህ deceive የሚለው ቃልና እግዚአብሔር ሕዝቡን ለዘመናት deceive እያደረገ የኖረበት መደምደሚያ መድረሻ። በሦስቱ ቦታዎች ያሰመርኩት ሰባኪው ሳይሆን እኔ ነኝ። ይህ የቃል ትርጉም በተወሰደበት ሰባኪው በጠቀሰው የቃላት መፍቻ መጽሐፍ በእርግጥም ከላይ እንደተባለው ይላል። ነገር ግን በዚያ ቃል ስር የተለያዩ ትርጉሞች ሲኖሩ deceive ወይም delude የሚለው ቃል የተመረጠበት ነሲባዊ ካልሆነ ሌላ መመዘኛ የለም። ያ ቃል በብሉይ ኪዳን ውስጥ 28 ጊዜ በተለያዩ ሁኔታዎች ተጠቅሶአል። እነዚያ 28 ቦታዎች በእንግሊዝኛ ከተመነዘሩበት አንጻር ሲታዩ (entice 10, deceive 8, persuade 4, flatter 2, allure 1, enlarge 1, silly one 1, silly 1) ተደርገው ተተርጉመዋል። እዚህ ቦታ ላይ የተጻፈው አባብላታለሁ የሚለው የዕብራይስጥ ቃል ምጋቱይሃ ትግጫጫ የሚል ሆኖ በገጫ ፓታህ ከሚል ስር የወጣ ነው። ቃሉ በትክክል ማባበል ወይም መሳብ ማለት ነው። ማታለል ወይም ማሳት (deceive) የሚለውን ቃል በግልጽ የሚወክሉ በርካታ የዕብራይስጥ ቃላት አሉ፤ ለምሳሌ፥ ነገገጥ፥ ሐታል፤ ነገገጥ፥ ሐቶል፤ በጋጥ፥ ራማህ፤ ገሠህ፥ አሻቅ፤ ጎሠህ፥ ሻጋግ፤ ገሠህ፥ ሻጋህ፤ ነጋህ፥ ናካል፤ በገሠህ፥ ሻላህ፤ ሌሎችም ከዚህ የሚጠጋጉ ቃላት አሉ። እነዚህ ሁሉ deceiveን ወይም

ምዕራፍ ሁለት፣ የአፈታት ስሕተቶች

ማሳሳትን ወይም መሸንገልንና ማታለልን በሚገባና በሁለገብ መልኩ ይወክላሉ። ዕብራይኛው ሆሴዕ እነዚህ ሁሉ ማታለልንና ማሳሳትን የሚገልጹ ቃላት ጠፍተውት ይሆን የተጠቀመበትን ማባበል የሚል ቃል የተጠቀመው? አይደለም።

አሁን ደግሞ ቃሉን ከሁለተኛ አቅጣጫ፣ ማለትም ቃሉ ከተጻፈበት ሳይሆን ከተሰበከበት ቋንቋ አንጻር እንይ። Deceive የእንግሊዝኛ ቃል ነው። ከሆነ፣ ሌሎች የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱሶች ሲተረጎሙ ይህን ቃል መጠቀም ሳይኖርባቸው አይቀርም። ቢያንስ በልዋጭ ማብራሪያ መልኩ ቃሉን መጠቀም አለባቸው። ከሰብክቱ በመነሣት ሰባኪው ያንን ጥቅስ ወደ እንግሊዝኛ እንዲተረጎም ቢጠየቅ ማባበልን deceive ብሎ እንደሚተረጎም ጥርጥር የለኝም። የሰበከው እንደዚያ ነውና። ሌሎች የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች ግን ለዚህ ጥቅስ deceiveን ተጠቅመውባቸዋል ወይ? ለዚህ ጥያቄ መልሱ ይህንን deceive የሚል ቃል የትኛውም የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም አልተጠቀመበትም። እውቅ ሊቃውንትና ምሁራን የተረጎሙአቸውንና እንግሊዝኛ ተናጋሪ አንባቢዎች ከሚጠቀሙባቸው የታወቁትን አሥራ ሁለት ያህሉን ትርጉሞች እንይ፤ KJV እና NKJV - allure; NAB - allure; NIV - allure; New Century Version - attract; RSV እና NRSV - allure; Contemporary English Version - lure; New Living Translation - win her back; TLB - court; Darby's Bible - allure; Webster's Bible - allure ይሉታል። ወይስ የእነዚህ መጽሐፍ ቅዱስ ተርጓሚዎችም በዘመናት ሁሉ deceive ሲደረጉ ኖረው ይሆን? አይደለም።

ቃሉን ከሌላ ክምስተኛ አንጻር እንየው። ከላይ የቀረቡት ሁለት የመፈተኛ መንገዶች በቃሉ ብቻ ላይ የተሰነዘሩ የትርጉም አካሄዶች ናቸው። ከዚህ በላይ ግን ቃሉን በዐውዱ ካየነው ትርጉሙንና አሳቡን የበለጠ ማግኘት እንችላለን። ከዚህም አልፎ ደግሞ መጽሐፍ ቅዱሳዊውን ስነ መለኮት፣ በተለይም፣ ነገረ እግዚአብሔርን ስናጤን እግዚአብሔር አምላክ ለዘመናት ይቅርና ከቶውኑ deceive የሚያደርግ፣ የሚያስት፣ የሚሸነግልና የሚያጭበረብር አምላክ አለመሆኑን እናስተውላለን። ይልቅስ እንዲህ የመሰለው አፈታትና ትምህርት ሰዎች በእግዚአብሔር ስም ሲጭበረበሩ ወይም deceive ሲደረጉ ጥርጣሬ እንዳይይዛቸውና እግዚአብሔር በዘመናት ሁሉ ሕዝቡን ሲያደርግ እንደኖረው ሁሉ እነርሱንም እያታለለና እያሳተ እንደሆነ እንዲቀበሉ የሚያደፋፍር ትምህርት ነው።

ቀጥሎ ከሌላ ኮንፍራንስ የተወሰደ ስብከት እንመለከታለን። ኮንፍራንሶችን ሁሉ ስምቶና አርሞ መዝለቅ አይቻልም። ግን ለና

መና ያህል ጥቂት ስብከቶችን ከቃሉ አንጻር ማየቱ ሌሎችን በመሰል መንገድ ለመመልከት የሚረዳ ይመስለኛል። ለዚህም ነው ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ስነ አፈታት ካየን በኋላ ለአብነት የተወሰዱ ስብከቶችን ከዚያ አንጻር መመልከት አስፈላጊ የመሰለኝ። ቀደም ሲል እንደተጠቀሰው የካሪዝማዊና የዘመናዊዎቹ የመነቃቃትና ተሐድሶ እንቅስቃሴዎች አንድ ስሕተት ልምምዳዊነት ነው። በዚህ መጽሐፍ በብዙ ጎኑ የተነካካው ሁለተኛው ዋና ችግርና ስሕተት ደግሞ ፈር የሳተ የቃሉ አፈታት ጉዳይ ነው። ለልምምዳዊነቱ መነሻ የሚሆነውም ይኸው የአፈታት ስልት ነው። ቀጥሎ የምናየው ስብከትም ዓይነተኛ የመገለጥ አፈታትን የተከተለ ስብከት ነው። በብዙ መልኩ ይህኛውም ኮንፍራንስ በናሙናነት ሊታይ የሚያደርጉት ብዙ ነጥቦች አሉ። ከተለምዶአዊ የመነቃቃት ኮንፍራንሶች ጋር መመሳሰሉ፣ የእግዚአብሔር ቃል አፈታቱ፣ ስነ ልቡናዊና ስሜታዊ ስበት፣ ልምምዳዊ ነገሮች መጥላታቸው፣ ከሰነድ ልምምዶች ጋር አዲስና በአንጻራዊ ሁኔታ ከዚያ በፊት ያልታየ ልምምድም መኖሩ ናቸው። ይህኛውም ጽሑፍ ለዚህ መጽሐፍ ሥራ ከመሞሉ በፊት በመጀመሪያ በአጭሩ የተዘጋጀው ለሰባኪው በጥያቄ መልክ እንዲደርስ ነው። ምላሽ አይኑር እንጂ ደርሶታል።

ይህ ኮንፍራንስ የተካሄደው ለአምስት ተከታታይ ቀናት ነበር።³ ሰባኪው የሚሰብክበት ቋንቋ 'እንግሊዝኛ' (መሳ ለመሳ አማርኛና እንግሊዝኛ) በመሆኑ በጽሑፍ ሁለቱንም ማቅረብ ጉራማይሌ እንዳይሆን እንግሊዝኛውንም ከጥቂት ቦታዎች በቀጭ ወደ አማርኛ እየመለሰኩ ነው ያቀረብኩት። ናሙናውን ከመረጥኩባቸው መስፈርቶች ዋናው ዓይነተኛ ናሙናነቱ ነው። ሌሎቹን የዘመናዊውን የመነቃቃትና ተሐድሶ ንቅናቄ ስብከቶች አሳምሮ መወከል ይችላል። ሌሎቹ የመረጥኩባቸው ነጥቦች ይዘቱ፣ አቀራረቡ፣ ሰባኪው ስለ አሰባበኩ ወይም አቀራረቡ፣ ሰፊ ስለሆነ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት አስተማሪነቱ የተናገራቸው ነገሮች ናቸው። ኮንፍራንሱ የተካሄደበት ጉባኤው ታናሽ ጉባኤ ቢሆንም ስብከቶቹ በሌላ ስፍራም እንደሚደመጡ እገምታለሁ። የአምስት ቀናትን ኮንፍራንስ በአንድ መጣጥፍ ጨርሶ ማቅረብ አዳጋች ቢሆንም ጥቂት ዋና ዋና አሳቦችን ከስብክቱ ከተወሰዱ ቃላት ጋር እያይዞ በማቅረብ ሐሰቶት አክዩታለሁ። በስብከቶቹ ውስጥ ትክክለኛና ትክክለኛ ያልሆኑት ትምህርቶች እንደ ሠርገኛ ጤፍ ሆነው ነው የቀረቡት። ብዙና ለመልቀም አስቸጋሪም ነው። ስለዚህ የዚህ መጣጥፍ ትኩረት የሚሆነው ስነ አፈታትን የሚመለከቱና ከቃሉ ያፈነገጡ ነጥቦች ብቻ ላይ ይሆናል።

³ ቦታ፣ ሻንክብር ካናዳ፣ ዝግጅት፣ ጾጋ የኢትዮጵያውያን ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን፣ ጊዜው፣ ጁላይ 4 እስከ 8 2001፣ ሰባኪ፣ መጋቢ ዶክተር ዳ.ሲ።

ምዕራፍ ሁለት፣ የአፈታት ስሕተቶች

በመጀመሪያው ቀን የቀረበው ጊዜና ዘመንን በተመለከተ የቀረበ ርዕሳዊ ስብከት ሲሆን የቀሩት ቀናት በመጽሐፈ ኢየሱ የመጀመሪያ ጥቂት ምዕራፎች ላይ ያተኮሩ ናቸው። የመክፈቻው ስብከት እጅግ ብዙና ታላላቅ ተስፋዎችን ለጉባኤው የቸረ ስብከት ነበር። በሌላም ቦታዎች በተደጋጋሚ እንደሚደረገው ያ ኮንፍራንስ በልማድ እንደተደረጉት እንደሌሎቹ ሁሉ ያለመሆኑና የተሳታፊዎቹ ሕይወት ፍጹም ተለውጦ የሚቀየርበት እንደሆነ ብዙ አስረጋጭ ቃል ተገባ። እንዲያውም የኮንፍራንስ ጊዜ የሚባል ነገር ማብቃቱን፣ የቀድሞው ዘመን ማለፉንና አዲስ ዘመን መጀመሩን በማብሰር ተከፈተ። የpersonal እና power evangelism ጊዜ ማለፉንና አሁን የpresence evangelism ጊዜ መሆኑ ተነገረ። በግል ወንጌልን በቃል መናገር አበቃ ከተባለ ሰው መመስከር ላይኖርበት ነው። power evangelism ከዚህ በፊት በመንፈስ ቅዱስና ካሪዝማዊ ቀውሶች መጽሐፍ ውስጥ የጠቀሱት ወንጌል በድንቆች ካልታጀበ ጎዶሎ ወንጌል ነው የሚያሰኝ ትምህርት ነው። እሱም ጊዜው አለፈበት ተባለ። የአሁኑ presence evangelism ደግሞ መገኘታችን ብቻ ሰዎችን መቀየር የሚችልበት የወንጌል አገልግሎት መሆኑ እንዲህ ተበሰረ።

በአጠገባቸው ሰናል፣ መኪና እየነጻን በአጠገባቸው ሰንሄድ ወንጌል ሳይሰበክ እየተነኩ ይመጣሉ... እስካሁን የተደረጉት አገልግሎቶችና ጸሎቶች ለኛም ለአገራችንም ምንም ነገር አላደረጉልንም።

እስካሁን የተደረገውን፣ ያለፈውን ማጣጣልና አዲስ ነገርን እያጋነኑ ማቅረብ መቼውንም ቢሆን የካሪዝማዊና የዘመናዊዎቹ የተሐድሶና መነቃቃት እንቅስቃሴዎች አንድ ጠባይ ነው። የእስካሁኑ ምንም እንዳላደረገ፣ ከንቱ እንደሆነ፣ አሁን ግን አዲስ ምዕራፍ እንደተከፈተ አድርገው ያቀርባሉ። በእውነት የቅዳሳን ጸሎትና ለወንጌል በግልም በቡድንም የተደረጉ ተጋድሎዎች ለኛም ለአገራችንም ምንም አላደረጉም? ይህን ያዩና የሰሙ ይመስክሩ። ይህን መሳይ ያለፈውን ረገጦ በላዩ ቆሞ ያሁኑን ማሳየት በቤተ ክርስቲያን ብቻ ሳይሆን በፖለቲካውና አስተዳደሩም ውስጥ በገሃድ የሚታይ ባህል ሆኖአል።

የኮንፍራንሱ የመክፈቻ ጥቅሶች መዝ. 102÷13 እና ገላ. 4÷4 ነበሩ። ሁለቱም ስለ ዘመን መድረስ ይናገራሉ። ሰባኪው ዘመን የሚለውን ቃል ለመፍታት ክሮኖስ እና ካይሮስ የሚባሉ ሁለት የግሪክ ቃላትን በመጠቀም።

እግዚአብሔር ዘመናትንና ጊዜያትን በሚመለከት ኮፒ ራይቱን ለኔ የሰጠኝ ይመስለኛል... ይህ ጥቅስ የካይሮስ ጊዜ ነው የሚለው።

ቀጥሎ እነዚህ ክሮኖስ እና ካይሮስ የሚሉ የግሪክ ቃላት ተተረጎሙ። ክሮኖስ ዝም ብሎ ጊዜ ብቻ፣ ካይሮስ ደግሞ የትንቢት መፈጸሚያ ጊዜ መሆናቸው ተነገረ። ከዚያም በጉባኤው

መጽሐፍ ቅዱስና የአፈታት ስሕተቶች

የነበሩት ሰዎች ሁሉና ያቺ ቤተ ክርስቲያንም እስከዚያ ጊዜ ድረስ በክሮኖስ የጊዜ ገደብ እየኖሩ እንደነበርና በነዚያ አምስት ቀናት ከክሮኖስ ወደ ካይሮስ የጊዜ ገደብ እንደሚያልፉ ተተነበዩ፤ ታወጀ። ሰባኪው የግሪክ ቃሎቹን በመተርጎም ቀጥሎ።

ክሮኖስ ዝም ብሎ ዘመን እየቆጠሩ በመንገላጃጃ መኖር ነው። ማቱሳላ 969 ዓመት ኖረ ይላል። እየተንገላጃጃ ኖረ ማለት ነው። በሕይወቱ ምንም ነገር ሳያሟላ ሳይፈጸም አለፈ። ማቱሳላ በክሮኖስ ዘመን ኖረ እንጂ በካይሮስ አልኖረም ማለት ነው። ምን ያረግልሃል 900 ዓመት እየተንከረፈፍክ ብትኖር? አሁን ግን ዘመን መጣ የገንዘብና የነፍሳት መከር መሰብሰቢያ ዘመን።

እንደ ሰባኪው አባባል እውነት ማቱሳላ እየተንገላጃጃ ነው የኖረው? ታሪኩ በዝርዝር ስላልተጻፈ በምን እናውቃለን ሲንገላጃጃ መኖሩን? መጽሐፍ ቅዱስ በዘፍ. 5 ያሉትን አባቶች ሲዘረዝር ረጅም ዘመን ሲንገላጃጃ መኖራቸውን ለማሳየት ነውን? አይደለም። የዚያ ምዕራፍ ዓላማ የትውልድ ሐረግን ከአዳም ጀምሮ እስከሚቀጥለው ዘመን ለማያያዝ ነው እንጂ ሲንከረፈፉና ሲንገላጃጃ መኖራቸውን ለማጋለጥ አይደለም። እንደ ሰባኪው ያለው ትንታኔ ከዐውድ የራቀ ብቻ ሳይሆን መስመር የሳተ ጭምር ነው። በእርግጥ በግሪክ ዘመንን ጊዜንና ሰዓትን የሚናገሩ ሁለት ብቻ ሳይሆኑ ከዚያም በላይ ቃላት አሉ። የመንደርደርያው ጥቅስ የተወሰደበት መዝሙር ዳዊት የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ እንደመሆኑ መጠን በመዝ. 102÷13 ጊዜ እና ዘመን የሚሉት ቃላት ገሀ ኤት እና ፒህጋ ሞውዔድ የዕብራይስጥ ቃላት ናቸው። መዝሙር ዳዊት የተጻፈው በዕብራይስጥ ነውና የተጻፈውን ቃል ካይሮስ ነው ብሎ ለመተርጎም አያስደፍርም። ምናልባት ወደ ግሪክ ቋንቋ ቢተረጎም እንዲያ ይተረጎም ይሆናል፤ ቢሆንም እንኳ ለምን ቋንቋዎችን መዘር አስፈለገ? አዲስ ኪዳን በመጀመሪያ የተጻፈው በግሪክ ስለሆነ ገላ. 4÷4 የግሪክ ቃል ነው። ነገር ግን በዚያ የተጻፈው የዘመኑም ፍጻሜ በደረሰ ጊዜ የሚለው ጊዜን ወይም ዘመንን የጠቀሰው ቃል እንደሰባኪው ገለጣ ካይሮስ ሳይሆን ክሮኖስ ከሚለው ቃል የወጣው χρόνου ክሮኑ የሚል ቃል ነው። እንግዲህ ክሮኖስ ከላይ እንደተተረጎመው ከሆነ ይህ የነቢያትም ትንቢት የተፈጸመበት፣ እግዚአብሔር ከሕግ በታች የተወለደውን ከሴትም የተወለደውን ልጁን የላከበት ዘመን በመንገላጃጃ ዘመን ወይም በመንገላጃጃው ዘመን መላት ይሆን?

ሰባኪው በመቀጠል በዮሐ. 2 ያለውን ጌታ፣ ጊዜዬ አልደረሰም ያለውን ክፍል በመጥቀስ እስከዚያ ጊዜ ድረስ ጌታ በክሮኖስ የጊዜ ገደብ ተገድቦ መኖሩንና በዚያች ቅጽበት ወደ ካይሮስ ጊዜ ማለፉን አተተ። አሁንም በቅድመ-አተረጎም ከሄድን የጊዜያት ፈጣሪ የሆነው ጌታ ሥጋ ለብሶ በጊዜ ውስጥ በመገኘቱ እስከ

ምዕራፍ ሁለት፣ የአፈታት ስሕተቶች

ቃና ዘገለላ ድረስ ለሠላሳ ያህል ዓመታት ሲንገላጃጅ ኖረ ማለት ይሆን? በዮሐ. 2+4 ላይ ያለው 'ጊዜዬ' የሚለው የግሪክ ቃልም ሰባኪው እንዳለው καιρός ካይሮስ ወይም χρόνος ክሮኖስ ሳይሆን ራግ ሆራ የሚል ቃል ነው። ሰዓት ወይም ጊዜ ማለት ነው። ጊዜን በተመለከተ ለሰዎች ተስፋ የሞላበትን ነገር መናገር የሰሚዎችን ስሜት ከፍ ማድረግ እሙን ነው። አንዳንድ ሰባኪዎች ስሜት ላይ ትኩረት ማድረግን ዋና መነሻና መድረሻ አድርገው ነው የሚወስዱት። ጊዜህ ደረሰ፣ ዘመንሽ መጣ፣ ፈውሰህ ቀረበ፣ በረከትሽ በደጅ ነው ሲባሉ ሰዎች ቁጭ ብድግ ማለታቸው አይቀርም። ለዚህ ነው ጊዜንና የትንቢት ፍጻሜን የመነቃቂያ ጉባኤ ርእሰ ማድረግ የሚወደደው። ለዚህ ስሜት ማነሳሻ ሲባል ከመስመር በጣም የወጣ ባዶ ተስፋ መስጠትም ተለምዶአል። ሰባኪው በመቀጠል፦

እነዚህ አምስት ቀናት በዚህች ከተማ ምልክት ተደርጎባቸዋል፤ እግዚአብሔር ራሱ በቀን መቆጠሪያው ማርክ አድርጎባቸዋል። ካይሮስ እራሱ አምስት ፊደል ነው፤ ለአምስቱ ቀናት፣ ለአንድ ቀን አንድ ፊደል።

ይህ ደግሞ ጭራሽ ጭፍንና አሳባዊ አባባል ነውና እስኪ ቆም ብለን እናጠነው። በመጀመሪያ በግሪክም፣ በእንግሊዝኛም ሆነ በአማርኛ καιρός ካይሮስ ባለ አምስት ፊደል ቃል አይደለም። እንዲያው ቢሆንም እንኳ አምስት ፊደልን ለአምስት ቀናት አከፋፍሎ መመንዘር የሰነ አፈታትን አጥር ጥሶ የወጣ ግልብ አካሄድ አይደለምን?

ሰባኪው የአፈታትን ሕግጋት ወይም የመጻሕፍት ቅዳሳትን ሰነ አፈታት ደንብ እንደሚጨፈልቅ በአንድ ቦታ በግልጽ ተናግሮአል፤ እንዲህ ሲል፦

በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት አሥራ ሦስት ዓመት አስተምር ነበር፤ expository preaching [ገለጣ ስብከት] አስተምር ነበር፤ homiletics [ሰነ ስብከት] አስተምር ነበር። ግን አሁን ሆሜሌቲክሱ ሁሉ ከሸፈብኝ፤ ጥቅስ አንድ እንዲህ አለ፡ ጥቅስ ሁለት እንዲህ አለ ቀረ። አሁን የምለው፡ የእግዚአብሔር መንፈስ እንዲህ ይላል ነው።

ይህ አነጋገር ለሰባኪው የአፈታት አካሄድ ዋና አስረጅ የሚሆን አባባል ነው። ጥቅስን በዐውዱ ማየት ተሸቀንጥሮ ተጣለ። እንዲህ የመሰሉ አፈታቶችን የሚያገኝበት መንገድ በተለየ 'መገለጥ' ሆነ። ለነገሩ የተጻፈው ቃል የእግዚአብሔር መንፈስ እንዲህ ይላል 'ከተሰኘ ምኑን ማጥናት ያስፈልጋል? በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ደጋግመን እንደምናየው 'መንፈስ ቅዱስ እንዲህ ይላል' እየተባሉ የሚነገሩት ነገሮች ቃሉን ካስጻፈው መንፈስ ቅዱስ አሳብ ጋር የሚጋጩ ሲሆኑ ነው። መጋጨቱ ግልጽ ከሆነ ከሁለት አንዱ ልክ

መጽሐፍ ቅዱስና የአፈታት ስሕተቶች

ያልሆነ መንፈስ ነው። ቃሉን ያስጻፈው መንፈስ ቅዱስ እውነተኛውን ነገር ማስጻፉ ምንም ጥርጥር የለውም። ስለዚህ ከተጻፈው ጋር የሚጋጭ ቃል የሚናገረው ወይም የሚያናገረው መንፈስ መመርመር አለበት። ሰባኪው መጽሐፍ ቅዱሱን እንዲህ ባለ አዲስ መንገድ ማንበብ መጀመሩን ሲናገርም፤

ብዙ ጊዜ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱሳቸውን በምንድነው ሚያጠኑት፣ በአማርኛ ብቻ ነው የሚያገቡት። እኔ ግን በመንፈስ ቅዱስም እነበቃለሁ። ዳር በግሪክና በሒብሩ ነበር፤ አሁን ግን በመንፈስ ቅዱስ ማንበብ ጀምራለሁ።

በሌላ ቦታ ደግሞ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉትን ታሪኮች መናገር ታሪክ ተናጋሪነት ብቻ መሆኑንና ያንን እንደማይወድ ደጋግሞ ተናግሮአል፤ አንዱ ላይ እንዲህ ብሎ ነበር፦

ታሪክ ተናጋሪ አይደለሁም፤ እኔ አልወድም ታሪክ፤ ይኼ፣ አብርሃም እንዲህ ሆኖ ምናምን አልወድም! ሬቨሌሽን ነው ምወደው።

ሬቨሌሽን ግሂዶት ወይም ግልጠት ነው። እዚህም የሰባኪውን የአፈታት አካሄድ ሳንለቅ ሌላ ነጥብ እንመልከት። በስብከቱ ውስጥ ከቀረቡት ዝርዝሮች አንዱ ይህ የካይሮስ ዘመን ሲመጣ ከዚያ ሳምንት ጀምሮ የሚከሰቱት እጅግ የበዙ ቁሳዊ፣ አካላዊና መንፈሳዊ በረከቶች ናቸው። ምንም እንኳ ታሪክ እንደማይወድ ቢናገርም ይህ ዘመን የአርኪ ውኃ መቅጃና የመጨረሻው ዘመን መሆኑን ለማመልከት ዘፍ. 24 እንደ ምሳሌ ተደርጎ ተጠቅሶአል። ታይፖሎጂ የሚባለውን የትርጉም ስልት በመጠቀም፦

እኔ ይህን ክልክ ያለፈ መንፈሳዊ ላደርገው አይደለም፤ ግን ታይፖሎጂ የሚባለው ነገር ላይ ስትመለከቱ ይህ [አብርሃም] የእግዚአብሔርን ልብና እግዚአብሔርን ያሳያል፤ ኤሊዳዘር መንፈስ ቅዱስን ያሳያል፤ ይስሐቅ ደግሞ እየሱስ ክርስቶስን ነው የሚያሳየው፤ ርብቃ ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን ታሳያለች። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ለልጁ ቤተ ክርስቲያንን እንዲያጭለት ይልክዋል፤ የቤተ ክርስቲያንን መታዘዝ ካየ በኋላ ውኃ አጠጨኝ ይላል፤ ከዚያ በኋላ ለእየሱስ ክርስቶስ ያጫታል። ጊዜው ምሽት ነበር፤ እኛም ያለነው በመጨረሻው ዘመን ነው። የምንጠጣው ውኃ ሁሉ የቆየና የቆሸ ነው፤ የእግዚአብሔር ወንዞች፣ ሦስት ወንዞች እየተለቀቁ ናቸው።

ስለ ታይፖሎጂ ምንነት በመጠኑ በሰነ አፈታት ስናይ በመጀመሪያው ምዕራፍ ተመልክተናል። ታይፖሎጂ የአካልና ጥላ አተረጓጎም ስልት ሆኖ በብሉይ ኪዳን እንደ ጥላ ሆኖ የቀረበውን በአዲስ ኪዳን በአካል እንዳለና እንደተገለጠ የምናየው መሆኑ ከተነገረ እንደዚያ የምንወስድበት አተረጓጎም ነው። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ያ የብሉይ ኪዳን ነገር እንደ ጥላ መሆኑ ካልተነገረ እንደ ጥላ አድርገን መውሰድ አይገባንም። ይህ ሌላ የአዲስ ኪዳን መጽሐፍ እንደመጻፍ ያህል የሚያስቆጥር ነው። እንዲህ ላለው

አፈታት ክፍት ከሆንን ለዝርዝሩና ለፍቼው ዓይነትና ብዛት ድንበር ልናገኝለት አንችልም። ርብቃ የቤተ ክርስቲያን፥ ወይም ኤሊዌዘር የመንፈስ ቅዱስ ምሳሌ ናቸው ካልን አሥሩ ግመሎችሽ? የመስጴጦምያ ከተማሽ? ውኃ ሊቀዱ የመጡት ሴቶችሽ? እንስራዎቹሽ? ማጠጫውሽ? ገለባውሽ? ገፈራውሽ? ሌላውም ሁሉ ትርጉም ሊፈለግለት ነው። ከተተረጎመ ደግሞ አንዱ እንዲህ ሌላውም እንዲያ እያደረገ እንደወደደ ሊተረጎመውም ነው። ምክንያቱም ለእንዲህ ያለ አፈታት ፈር የለውም። ለዚህ ነው በአዲስ ኪዳን ጥላው አካል መሆኑ ካልተነገረ በቀር እንዲህ ያለ የአካልና ጥላ ፍቺ ከመስጠት መቆጠብ ያለብን። ሰባኪው ይህንኑ የአፈታት ስልት በመከተልም በሌላ ስፍራ አስቴርን እንደ ቤተ ክርስቲያን ንጉሥ አርጤክስሰን እንደ ክርስቶስ መስሉም አቅርቦአል።

በሰባኪው የካይሮስ ዘመን ሲደርስ የሚሆኑት ነገሮች ተብሎ የቀረበው ሌላ ተስፋ እንደገና መተኛትና እንደገና ማለም ነው። ምሳሌው ዘፍ. 41 ነው። ሰባኪው ቁጥር 5ን በመጥቀስ፥

የሴፍም እንደገና ተኛ፤ እንደገና አንቀላፋ ይላል።

በእውነት ዘፍ. 41፥5 እንዲህ ይላል? አይልም! ጥቅሱ ከመጽሐፍ ቅዱስ በመነበብ ሳይሆን በቃል ነው የተባለው። ቃሉ አሳቡ ብቻ ተወስዶ ምናልባት በቃል ብቻ የተጠና የችታላ አባባል ይመስላል። ይህ ቃሉን ከማንበብ ይልቅ በቃል አሳቡን ብቻ ወስዶ የጉልማን ለተሰማ የመስጠት ስሕተት ነው። ሰሚዎችም እውነትም የሚባለው ነገር የተጻፈ መስሎአቸው አባባሉን ያለ ጥርጥር ይቀበላሉ። በስብከቱ በሰፊው የተነገረው ስለ የሴፍ መተኛትና ማለም ነው። ቃሉ ግን ስለ የሴፍ ከቶም አይናገርም። የተኛውና ሁለተኛ ሕልምን ያለመው ፈርዖን ነው እንጂ የሴፍ አይደለም። ደግሞም ይህ ሕልም የሚታለምበት ጊዜ የካይሮስ ጊዜ ከሆነ ይህ ዘመን የመጣለት ሰው በኋላ ያ ሁሉ ጉስቁልናና መቅሰፍት የወረደበት ፈርዖን ነው ማለት ነው? ቃሉ ስለ ፈርዖን ይናገራል፤ ስብከቱ ስለ የሴፍ ይሰበካል። በዚህ ምዕራፍ መግቢያ ላይ ጄምስ ሳየር በጻፈው መጽሐፍ 1ኛውና 10ኛው ችግር ጥቅስን ማለት እንጂ አለማንበብ ወይም አለመጥቀስ እና ትክክለኛ ያልሆነ አጠቃቀስ እንደሆነ ያብራራው ይህን መሳዩን ችግር ነው። ከዚህ ማንቀላፋትና ማለም ጋር ተያይዞ ስለ ሕልም ምንነትም እንዲህ ተብሎአል፥

ስለ ራእይና ሕልም ስንናገር ሕልምና ራእይን የሚሰጠው እግዚአብሔር ነው።... በእግዚአብሔር ቃል ላይ ስናየው ሕልምና ራእይ የእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ቋንቋዎች ናቸው፤ መንፈስ ቅዱስ ብቻ ነው ሕልምን ሊሰጠን የሚችለው።

በመንፈስ ቅዱስና ካሪዝማዊ ቀውሶች መጽሐፍ የተጠቀሰው ኮሪያዊው ሰባኪ ፖል ወይም ደቪድ የንጊ ሾ ይህን አሳብ በአንድ መጽሐፍ ማስተማሩ ተጠቅሶአል። መጽሐፍ በካሴት ተተርጉሞም በአገራችን በ70ዎቹ በብዛት ይሰራጭ ነበር። እውን ሕልም ሁሉ የመንፈስ ቅዱስ ቋንቋ ነው? አይደለም። እግዚአብሔር ለሰው በዚህም መንገድ ሊናገር አይችልም ብሎ መደምደም ትክክል ባይሆንም፥ ሕልም ከብዙ ምክንያት ሊመነጭ እንደሚችልም በማወቅ ሕልምና ራእይ ሁሉ የመንፈስ ቅዱስ ቋንቋ አለመሆናቸውን ማጤን ግን ተገቢ ነው። የሰውነት ቅመም ሚዛን መዛባት፥ ሕመም፥ በተለይም ንዳድ፥ የአካል ድካም፥ የአሳብና የጭንቀት ክብደት፥ የሥጋና የሰሜት ምኞት፥ እነዚህና ሌሎችም ነገሮች ሁሉ ሕልምን ሊወልዱ የሚችሉ ነገሮች ናቸው። በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳንም እስከ መንፈስ ቅዱስ መውረድ ድረስ እግዚአብሔር ለሰዎች በሕልምም ምሪትን ሲሰጥ ተጽፎአል። ነገር ግን ከመንፈስ ቅዱስ መውረድ በኋላ ይህ አይታይም። ወደ እውነት ሁሉ የሚመራው መንፈስ በአማኞች ውስጥ መኖር ጀምሮአልና፤ ከዚያ በኋላ ደግሞ ፍጹም የሆነ ቃሉ ተጽፎ ተጠና ቅቆአልና በአዲስ ኪዳን ይህ ልማድና የእግዚአብሔር ቋንቋ ሆኖ አይታይም። በአዲስ ኪዳን ከመንፈስ ቅዱስ መውረድ ወዲህ ሕልም የሚለው ቃል የተጻፈባቸው ቦታዎች ሐዋ. 2፥17 እና ይሁዳ 1፥8 ናቸው። የመጀመሪያው የኢዩኤል ትንቢት መፈጸሙን ሁለተኛው ደግሞ አሳቾች ሕልም እያዩ ሥጋቸውን እንደሚያረክሱ የተናገረው ነው። በዘመናት ሁሉ የሚታዩ ሕልሞች ሁሉ የእግዚአብሔር ቋንቋ መሆናቸው የአዲስ ኪዳን ትምህርት አይደለም። በዚህ ዘመን ሕልምና ራእይ ሁሉ የመንፈስ ቅዱስ ቋንቋ ነው ብሎ የፈቃድ ወረቀት ማደል ለሕልመኞች እግዚአብሔር ተናገረኝ የሚሉትን ምኞታቸውን ቅዠታቸውን እንድንቀበል በር ከፋች ነው። ሰዎች የቃሉን አመራር ትተው በሰሜት እንዲነጉዱም መንገድ መመንጠር ነው።

እንደ ሰባኪው ስብከት ይህ የካይሮስ ዘመን ሲሆን የሚከሰተው ሌላ ነገር ያለፈው አሮጌ ሥርዓት አብቅቶ አዲስ የመሪዎች ዘመን የሚነሳበት ዘመን መሆኑ ነው። ማጣቀሻው ኢያ. 1፥2 ነው። ባሪያዬ መሴ ሞቶአልና የሚለውን ክፍል በመውሰድ የመሴ ሞት የሰው ሞት ሳይሆን የአሮጌ ዘመንና ሥርዓት መሞት መሆኑን በመተንተን ሰባኪው ቀጠለ፥

የመሴ ሞት የሰውን ሞት መናገሩ ሳይሆን የሥርዓትን ሞት መናገሩ ነው፤ የመሴ ዘመን፥ የመሴ ሥርዓት ሞቷል። መሴ ዘመን ነው፤ መሴ ሥርዓት ነው። አዲስና የሽግግር ዘመን መሪዎች ዘመንና ሥርዓት ተጀምሯል ማለቱ ነው። እግዚአብሔር የወጣቶች ትውልድ ሂድና አስነሣ አለኝ። ይህንን በየአገሩ ጀምረናል። ዳሮ በዳሮው ሥራ ነበር የምትመላለሱት። በዳሮው እርምጃ ነበረ፤

ምዕራፍ ሁለት፥ የአፈታት ስሕተቶች

በዳሮው ሥርዓት ነበረ፤ እግዚአብሔር የዳሮውን አርደር ወሰደና አዲስን አርደር አመጣ።

ይህ አፈታት ሁለት ችግሮች ታስረውበታል። የመጀመሪያው ቃሉ የሙሴን እንጂ የሥርዓትን ሞት አለመናገሩ ነው። ሙሴ እንደማያስገባቸውም፥ ራሱም እንደማይገባ አስቀድሞም የታወቀ ነው። ከግመታት በፊት ገና በምድረ በዳ ሳሉ ይህ ይታወቅ ነበር። አገልጋዩ የሆነው ኢየሱ ደግሞ ከቀድሞ ጀምሮም የተዘጋጀ ነበር እንጂ በአንድ ቀን ጀንበር የተሾመ ወጣት መሪ አይደለም። ስለዚህ ሙሴ የጀመረውን ኢየሱ ደመደመ፤ ሙሴ ያስወጣውን ኢየሱ አስገባ እንጂ ምንም የሞተም የተለወጠም ሥርዓት አለመኖሩ ገሃድ ነው። የሽማግሌና ወጣት መሪ ልውውጥም አይደለም። ኢየሱ ወጣት አልነበረም። ሙሴ ሲሞት ኢየሱ የሰማንያ ወይም የሰባ፥ በጣም ካነሰ ከስድሳ ዓመት በላይ የሆነ ሰው ነው። የሥርዓት ለውጥ የሕግ ለውጥን ይጠይቃል፤ ኢየሱ በሙሴ ሕግ ነበር የገዛውና ያስተዳደረው እንጂ አዲስ ሕግ አልተሰጠውም። እርሱም አልሰጠም።

ሁለተኛው የዚህ አሳብ ችግር በአድማሞች፥ በተለይም በነባር አገልጋዮችና አዲስ የሚነሡ በተባሉት ወጣቶች ወይም እጩ መሪዎች መካከል ሊፈጥር የሚችለው ውጥረት ነው። በአገራችንም አንዳንድ አብያተ ክርስቲያናት ከዚህ ቃል የመነጨ ውጥረት ለመከሰቱ በርካታ ምስክሮች አሉ።

የካይሮስ ዘመን ሲመጣ ከሚሆኑት ነገሮች ሌላው የድፍረት ጥያቄ በእግዚአብሔር ፊት ማቅረብ ነው። ማጣቀሻ፥ አሰ. 4፥14። ቀደም ሲል በሰባኪው የአካል-ጥላ አተረጓጎም አስቴርን እንደ ቤተ ክርስቲያን አርጤክስስን እንደ ክርስቶስ መመሰላቸውን አይተናል። ስለዚህኛው ጥቅስ ሲነገር ደግሞ፥

የግሪኩን ስትመለከቱት ምንድነው ሚለው፥ የካይሮስ ጊዜ ይለዋል። የካይሮስ ጊዜ። ዛሬ እንደ መርዶክዮስ ወደናንተ የላከኝ ለምንድነው? ይህ የካይሮስ ጊዜያችሁ እንደሆነ እንድታውቁ ይፈልጋል።

በመሠረቱ የብሉይ ኪዳን ጥቅስ፥ በግሪኩ እንዲህ ይላል' እየተባለ እንደማይጠቀስ ቀደም ሲል ተመልክተናል፤ ብሉይ ኪዳን በግሪክ አልተጻፈምና። የርብቃም፥ የፈርዖንም፥ የኢየሱም የአስቴርም ታሪኮች የተጻፉት በዕብራይስጥ እንጂ በግሪክ አይደለምና። በእርግጥ ሰባ ሊቃናት የተባሉት የተረጎሙት ሰብትዎቻችን የሚባል የብሉይ ኪዳን የግሪክ ትርጉም አለ፤ ያም ቢኖር እንኳ ቃላትን በተጻፉበት ቋንቋ መጥቀስ ካስፈለገ የብሉይ ታሪኮችን በመጀመሪያው የጽሑፉ ቋንቋ መጥቀሱና ከዚያም መተርጎሙ ጤናማ ይሆናል እንጂ ለብሉይ ቃል የግሪኩ ምን ይላል መሰላችሁ አይባልም። እዚህም ያለው ቃል ኤት ጊህ የሚል ነው። ብዙ እውቀት የሌለውን ምዕመን በማያውቀው ባዕድ

ቋንቋና በረቂቅ ትርጉም ጠልፎ ቃሉ ያላለውን ትምህርት ከሰማየ ሰማያት እንደወረደ መገለጥ አድርጎ በማቅረብ ያለምንም ጥያቄ እንዲቀበል ማድረግ የቃሉ ባለ አደራዎች አደራ አይደለም። በአሰ. 4፥14 የሚገኙት 'በዚህ ጊዜ' እና 'እንደዚህ ላለው ጊዜ' የሚሉት ሐረጎች በዕብራይስጥ፥ 'ባ ኤት ካዙት' እና 'ኢም ለኤት ካዙት' የሚሉ ናቸው። ጊዜ የሚለውን ጽንሰ አሳብ የሚገልጠው ቃልም ኤት ጊህ የሚለው ነው። በዕብራይስጥ ጊዜን የሚገልጡ በርካታ ቃላት አሉ። ይህ ኤት ጊህ አንዱ ቃል ነው። 290 ጊዜ የተጠቀሰው ይህ ቃል ጊዜ፥ ዘመን፥ ወቅት፥ መቼት፥ የተወሰነ ጊዜ፥ አንድ ነገር የሚደረግበት ጊዜ ማለትም ነው። በግሪክ ቋንቋ ጊዜ የሚለውን ቃል የሚገልጡ ሦስት ቃላት አሉ፤ ክሮኖስ ርሮኖስ ጊዜን በሰፊው ወይም በጥቅሉ ሲገልጥ ካይሮስ καιρός የተወሰነ፥ አጭር፥ ከድርጊት ወይም ከተግባር ጋር የተያያዘ ጊዜን እንዲሁም አጋጣሚን ይገልጣል። ሦስተኛው ሆራ ὥρα ደግሞ በጣም አጭር ጊዜን ወይም ሰዓትን ያመለክታል። እንግዲህ የዕብራይስጡ ጊህ ከሦስቱ ወደ አንዱ ሲመለስ ካይሮስ ተብሎ ቢሆን አያስገርምም አስቴር በመንግሥት ሥልጣን ዘንድ የቆየችው ለተወሰነ ጊዜ ወይም ዘመን ነውና። ግን በብሉይ የሚገኝ ቃልን ባልተጻፈበት ቋንቋ እንደተጻፈ አድርጎ መስበክ አወዛጋቢ መሆኑ መዘንጋት የሌለበት ነው።

ሌላው ሰፊ ስብከት የተሰበከበት ቃል አሞ. 9፥11-13 ነው። ሞናው አሳብ የወደቀችውን የዳዊትን ድንኳን አድሳለሁ የሚል ነው። እንደ ሰባኪው ስብከት የዳዊት ድንኳን የሚለው ሐረግ ሌላ ምንም ነገር ሳይሆን በዚህ ዘመን የሚታየው ግብታዊ አምልኮ መሆኑን፥ ያም የዳዊት ድንኳን መታደሻ ዘመን ይህ አሁን ያለንበት ዘመን መሆኑ ነበር የተሰበከው።

በፈለጋችሁ መንገድ ተርጉሙት፤ ... እግዚአብሔር የዳዊትን ድንኳን አድሳለሁ ሲል ለምን? ብዬ ጠየቅኩት። የሰለሞንን መቅደስ አድሳለሁ አላለም፤ የሙሴን ድንኳን አድሳለሁ አላለም፤ በዘመኔ ሁሉ ጥያቄ የሆነብኝ ነገር ነበር። ወደ ልዩ የመጣውን መልስ እነግራችኋለሁ፤ እግዚአብሔር ስለ ዳዊት ድንኳን ልቡን የሚያባባው፥ ልቡን የሚያሳሳ የሚያስታውሳቸው ነገሮች ነበሩት። ... በውስጡ ቀንና ሌሊት የሚካሄድ ነገር ነበረ። ስለ ድንኳኑ መታደስ ሲናገር እግዚአብሔር በዳዊት ውስጥ የነበረውን ፓሽን እንደገና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሊያድሰው ይፈልጋል። ... እስኪ እጃችሁን አንሁና በልቤ የዳዊትን ፓሽን አድሰው በሉ።

ስባኪው በመቀጠል ድንኳኑ የሚታደስበትን ምክንያቶች ይዘረዘራል። አንዱ ምክንያት የዳዊት ድንኳን ቀላል ድንኳን፥ እንዲያውም የተቀዳደደ ያረጀ ችካሎቹ ሁሉ የተጣመሙ በመሆኑ እግዚአብሔር በዚያ በመሣረኩ ነው። የሚታደሰውም 39 ዓመት ተገልግለውበት

ምዕራፍ ሁለት፥ የአፈታት ስሕተቶች

አርጅቶ ስለወደቀና እግዚአብሔርም በዚያ ደደረጉ የነበሩት ነገሮች ስለናፈቀው ነው። የድንኳኑ አገላለጽ የዐይን ምስክር አገላለጽ ይመስላል።

ሁለተኛው የዳዊት ድንኳን የሚታደስበት ምክንያት የዳዊት ጉዳይ ከታቦቱ ጋር ሳይሆን በታቦቱ ላይ ካለው እሳት ጋር በመሆኑ ነው ይላል ሰባኪው፤

ታውቃላችሁ እነዚህ ፍልስጥኤማውያን ኢያቡሳውያን እስራኤልን ለመቱ ሲፈልጉ ወንበር ላይ ቆመው ተራራ ላይ ይወጡና ከሩቅ ይመለከታሉ። ከዚያ ጨስ ካለ፥ ብርሃን ካለ፥ ደመና ካለ እናንተ ሰዎች ባንሄድ ይሻለናል ይላሉ። ለምን ሲባሉ፥ እግዚአብሔር ወደ ከተማ መጥቶአል ይላሉ። በድንኳኑ ላይ ግን ክብሩ ከሌለ ሄደው ድብን አርገው መትተዋቸው ይሄዳሉ። የዳዊት ፍቅር ከዚህ ጋር ነበር። ስለዚህ ነው አድሳለሁ ያለው።

እንደ ሰባኪው አገላለጽ ይህ በምድረ በዳ እስራኤልን ይመራ የነበረ የእሳትና የደመና ዐምድ ያልተቋረጠና እስከ ዳዊት ድንኳንም እንደቀጠለ ያስመስለዋል።

ሌላው ምክንያት የዳዊት ድንኳን መጋረጃ ስላልነበረው ነው ተባለ። በሰሎሞንም በሙሴም መቅደሱና ማደሪያው ሦስት ክፍሎች አሉት የዳዊት ግን ምንም ያልነበረው ክፍት ድንኳን ነበር። ሰባኪው ይህን ክፍት መሆን ያጠነከረው ያለመሸፈኑንና ለሁሉም የሚታይ መሆኑን ለማሳሰብ ነው። በእርግጥ ዳዊት ለእግዚአብሔር ታቦት ማደሪያ የተከለው ድንኳን መጋረጃ እንዳለው አልተጻፈም። ይሁን እንጂ፥ እንደሌለውም አልተጻፈም። አለውም የለውምም አልተባለም። ስለዚህ ባልተባለ ነገር እርግጠኛ የሚያደርግና ሰፊ ስብከት የሚሰቀርብ ይህ አዲስ መገለጥ ነው? በዳዊት ድንኳን መጋረጃ ለምን እንደሌለ ማስረጃ ሆኖ የቀረበው ሌላ ክፍል ጌታ በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ የቤተ መቅደስ መጋረጃ መቀደዱ ነው። በዳዊት ድንኳን መጋረጃ አለመኖሩና የመቅደሱ ድንኳን መቀደዱ ብዙዎች ሰባኪዎች ቃላት ስለተመሳሰሉ ብቻ የሚያገናኙትን የሚመስል ነው። የዚህኛው ግንኙነት ተደራቢ ችግር ደግሞ እዚህ የተቀደደ መጋረጃ የሚል ቃል ሲኖር እዚያ ግን መጋረጃ የሚል ቃልም አለመኖሩ ነው።

እንደ ሰባኪው ገለጣ ሌላው የዳዊት ድንኳን መታደሻ ምክንያት በዳዊት ድንኳን ማንም አምላኪ ሁሉ የሚገባበት በመሆኑ ነው። ይህም እስራኤል ሁሉ ይገቡበት እንደነበረ አልተጻፈም።

ዳዊት ታቦቱን ከአቢዳራ ቤት ወደ ድንኳኑ ያመጣበት ሁኔታ፥ በተለይም በዳዊትና በአቢዳራ መካከል የተደረገው ንግግር ደግሞ ልክ ለእሁድ ተማሪ ቤት ሕፃናት የሚነገር ታሪክ ይመስላል፤

[የአቢዳራ] ንግዱ መበልጸግ ጀመረ፤ እርሻው አፍርቶ የማያውቀው ማፍራት ጀመረ፤ ውሾቹ የሚናከሱት ሁሉ መናከስ አቆሙ፤ ገንዘብ

በገንዘብ አትረፈረፈው። አሁን ያቸን ታቦት ሙሆኝ ብሎ ያዘ። ከዚያ በኋላ ከዘጠና ቀን በኋላ እንደገና መጣና አንኳ። ማነህ? እኔ ንጉሥ ዳዊት ነኝ። ምን ልታደርግ መጣህ ንጉሥ ሆይ? የኪዳኑን ታቦት ልወስድ። እንደ! ይህማ አይቻልም፤ ንግድ እየበለጸገ፥ እርሻዬ በደንብ እያፈራ፥ ውሾቹ መናከስ አቆሙ፥ ከጎረቤቶቹ ሁሉ ጋር ሰላም አለኝ፥ ይህማ አይቻልም። የለም እወስዳለሁ። የለም አይቻልም። የለም ተሰማምተናል። እሺ ይሁን። ከዚያ አቢዳራ ያለ ታቦቱ ዋጋ የለኝም ብሎ ከታቦቱ ጋር ሄዶ በር ጠባቂ ሆነ።

እንዲህ ያለውን አቀራረብ ምናልባት ሰባኪዎች ለሚያቀርቡት መልእክት እንደሚጠቀሙበት የተጋነነ ማብራሪያ አድርገን እናይ ይሆናል። ጠቅላላው ስብከት ሲታይና ይህ አባባል ከዚያ አንጻር ሲገመገም ግን ይህ ማጋነን ብቻ አይደለም። ይህን የሚመስልና አሻሚ ባልሆነ ሁኔታ ቃሉ ያለ አግባብ የተዘለዘለበት በጣም ግልጽ የሆነ ሌላ ክፍልም ተሰብኮአል። ክፍሉ በሐዋ. 16 ያለውን የነጻውሉስን መፈታት ይመለከታል። ሰባኪው ይህንን ሲጠቅስ ነበር፥ 'ታሪክ ተናጋሪ አይደለሁም፤ እኔ አልወድም ታሪክ፤ ይኼ አብርሃም እንዲህ ሆኖ ምናምን አልወድም! ሪቮሎሽን ነው ምወደው ያለው። በዚህ ክፍል የተገለጠለት 'ሪቮሎሽን' እነጻውሉስ ታስረው ሳሉ መደነሳቸው ነው። ይደንሱ እንደነበር በእርግጠኝነት ነው እንደተጻፈ የተናገረው።

አሁን የወገኑው ጠባቂም ሊፈታቸው አይችልም። ከዚያ በኋላ ችግራቸውን ረሱትና በቃ በእግዚአብሔር ፊት መደነስ ጀመሩ። የእግዚአብሔር ቃል የሚለው ያንን ነው። ዘመሩ፥ ደነሱ ነው ሚለው። የአማርኛው እንደዛ አይለውም። ... አንዳንድ መንፈሳዊ ለመሆን እንሞክራለን፤ ከመጽሐፍ ቅዱስ የበለጠ መንፈሳዊ ለመሆን እንፈልጋለን። እሺ ይሁን የእግዚአብሔር ቃል እየዘመሩም ይላል፤ እና አሸበሸቡ እንበለው እሺ መንፈሳዊ እናርገው ለዛሬ ማታ። እያሸበሸቡ በእግዚአብሔር ፊት ሲዘምሩ ከዛ በኋላ ሞቅ፥ ሞቅ፥ ሞቅ፥ እያለ ሲሄድ አምናለሁ ወደ እግዚአብሔር ዙፋን እየደረሰ ነበረ። አምናለሁ እግዚአብሔር በመጀመሪያ ያደረገው ነገር ምንድነው፥ ጭንቅላቱን ማነቃነቅ ጀመረ። ከዛ በኋላ ሞቅ አለውና ሰውነቱን እም ማለት ጀመረ። ከዛ ደግሞ ሳያስበው እግሩን ማነቃነቅ ጀመረ። የእግዚአብሔር ቃል ምን ይላል፥ ሰማይ ዙፋኑ ነው ምድርም የእግሩ መረገጫ፤ ሳያስበው እግሩን እንዲህ ሲያረግ ለካ ምድር ትንቀጠቀጣለች። የመሬት መንቀጥቀጥ ተፈጠረ። በእስር ቤት ደግሞ እስራቶቹ በሮቹ ሰንሰለቶቹ መጠጣጠስ ጀመሩ። እግዚአብሔር ሳያስበውኑ ነው እግሩን ቷ ቷ ሲያረገው መሬት ተንቀጠቀጠች።

ይህንንም ለሕፃናት እንደሚነገር የተጋነነ የተፈጠረ ተረት አድርገን እንየው። ጉባኤው ግን የሕፃናት አልነበረም። ይህን እንዳለ ከተቀበልን መሬት የምትንቀጠቀጠው ሁሉ እግዚአብሔር ዙፋኑ ላይ ተቀምጦ እግሩን ሲያንቷቷ ሊሆን ነው። ከላይ ያየነው አሞጽ

ምዕራፍ ሁለት፡፡ የአፈታት ስሕተቶች

ራሱ ከተነበየ ከሁለት ዓመታት በፊት መሬት ተናውጣ ነበር (1፡1)። በኤልያስም ዘመን እንዲሁ፡፡ 1ነገ. 19፡11። ከመጨረሻው ዘመን ምልክቶችም አንዱ የሆነው የምድር ነውጥ የእግዚአብሔር ጭንቅላቱን እየነቀነቀ እግሩን ማንቷቷት ሊሆን ነው? እግዚአብሔር ወልድ ሲሞትም መሬት ተናውጣ ነበርና ያ የሆነው አብ ጭንቅላቱን ወገቡንና እግሩን ስለ ነቀነቀ ይሆን? አሳዛኙ ነገር ሐዋ. 16፡25 ያላለውን የመደነስ ወይም የማሸብሸብ ነገር ልክ እንዳለ ተደርጎ መጠቀሱ ነው። ይህም ከላይ እንዳየነው የማለት፡፡ ነገር ግን ያለማንበብ ወይም ያለመጥቀስ ችግር ነው። በግንድ ተጠርቀው ታስረዋልና እንዴት ነው የሚደንሱት ወይም የሚያሸበሽቡት? በተጻፈበት ቋንቋ ቃሉ የሚገልጠው በሰባኪው በትልቅ እርግጠኝነት ተደጋግሞ እንደተባለው እየደነሱ ወይም እያሸበሹ ሳይሆን እየጸለዩ በዜማ ያመሰግኑ ነበር ነው የሚለው። 'እየጸለዩ' የተባለው ነው እየደነሱ የተሰኘው። እንዲህ ያለው እየተፈጠረ የሚያል ቃል ነው መጽሐፍ ቅዱሳቸውን የማይመረምሩ የሞሃች ሰሚዎችን ልክ እንደተጻፈ አድርገው እንዲቀበሉ የሚያደርጋቸው። ሰባኪዎቹ እንኳ በመገለጥ ስምና ሃይ ባይ በማጣት ከተጻፈው ጋር ያልተጻፈውንም ማንበብ ለምደቀል። አድማጭ በቀላሉ አምና መወሰዱ በዝምታ መታለፍ የለበትም።

ሰባኪው በስብከቱ ብዙ ቦታዎች እግዚአብሔርና የእግዚአብሔር ክብር የሚገለጥበት ምስልም ጨርሶ እግዚአብሔርን በአንድ ቦታ ብቻ ሲገኝ በሌላ ቦታ የማይገኝ ያስመስለዋል። በዚያው ጊዜ ሰባኪው በስዊድን አገር 2500 ሰዎች የሚገኙበት ትልቅ ጉባኤ ላይም ተጋብዞ እንደነበርና ግን እግዚአብሔር በሚገኝበት ቦታ መገኘት በመፈለግ ከዚያ ይልቅ ይህንን መርጦ ወደዚህ መምጣቱን ተናገረ። ስለዚህ በዚያ ሰሞን በተደረገው የስዊድኑ ጉባኤ እግዚአብሔር ያልነበረ ይመስላል። በተደጋጋሚም እግዚአብሔር ያን ቀን ማታ ሌላ ቦታ ሳይሆን እዚያ እንዳለ ደጋግሞ ተናገረ። ይህንን መገኘት አስመልክቶ በሌላ ቦታዎች ሲያገለግል እግዚአብሔር እዚያ ቦታ ስለተገኘ ከመድረኩ የሚመነጨና የሚፈሰሱ ሦስት ወንዞች እንዳሉ ተናገሮ ሰዎች እየመጡ እንዲጠልቁባቸውና እንዲጠመቁባቸው ይጋብዙ እንደነበርና ብዙ ሰዎች እየመጡ ይገቡና ይወጡ እንደነበር ተነገረ። እዚህም ክብሩ ሲባል እንደ ብሉይ ኪዳን ያለውን ደመናና ሌላ አካላዊ የሆነ መገኘትን ወይም ክስተትን መናፈቅ ሆኖ ነው የቀረበው። እግዚአብሔር በአንድ ቦታ ሲገኝ በሌላ ቦታ የሌለ መሆኑን ለመግለጫነት ከተጠቀመበት ሐረጎች አንዱ፡፡

እግዚአብሔር nomad (ዘላን) አምላክ ነው፡፡ እዚህ አለ ስትሉት ከዚህ ተነስቶ ሌላ ቦታ ሄደል፤ እዚያ ነው ያለው እንሂድ ስትሉ ከዚያ ደግሞ ተንቀሳቅሶ ሌላ ቦታ ይሄዳል፤ እሱ ዘላን አምላክ ነው፤ ከቦታ ቦታ ይሄዳል፤ ልትደርሱበት አትችሉም። አምናለሁ አሁን በዚህች ከተማ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስና የአፈታት ስሕተቶች

የሚል ነበር። እንዲህ ያሉ ተናጋሪዎች እግዚአብሔርን እየገለጡ ያሉ እየመሰላቸው ግን እያቀለሉት፡፡ ባሕርይን እየገመዱ እየጣሉት መሆኑ ቢታያቸው መልካም ነበር። ስለ መንፈስ ቅዱስ ሲናገሩም መንፈስ ቅዱስን እየገለጡ ያሉ እየመሰላቸው እያታለሉት፡፡ እየሸወዱት መሆናቸውን ቢረዱት ድንቅ ነበር። ይህ በካሪዝማዊ እንቅስቃሴዎች አካላዊ ክስተትን የመፈለግንና ለማግኘት፡፡ ለማየት፡፡ ለመዳሰስ የመጣርን ጥማት የሚነካ ልምምዳዊነት ነው። ብዙዎች እንዲህ ያለ ነገርን ሲፈልጉን እግዚአብሔርንም በማያገኙበት የጨበጡት እየመሰላቸው ሲዳክሩ በሰሜት ጠፍተዋል።

የዳዊት ድንኳን መታደሻ አምስተኛና የመጨረሻ ምክንያት አድርጎ ሰባኪው የጠቀሰው ዳዊት ለእግዚአብሔር ናፍቆት ስለነበረው ወይም እግዚአብሔር ያከበረውን ሰላክበረ ነው። የተተነተነው የራሱን ክብር መጣሉና በታቦቱ ፊት መደነሱ፡፡ ሜልኮል ክብርዋን በመፈለግ መካን መሆንም ተነግሮ በጉባኤ ውስጥም መጥተው ደፋ ቀና ወይም ወዲህ ወዲያ ሳይሉ ወይም ሳያሸበሽቡ ሳይደንሱ ቀጥ ብለው ቆመው የሚያመልኩና የሚዘምሩ ክብራቸውን መፈለጋቸው ስለሆነ እነዚህም እንደ ሜልኮል መካኖችና በሕይወታቸውም ፍሬቢሶች ሆነው እንደሚቀሩ ተደርጎ ተነገረ፡፡ ተተነበየ። ይህ ተግሳጽ ሳይሆን አግባብነት የሌለው ዘለፋ ነው። ምክንያቱም አምልኮ የልብ ጉዳይ ነው። እንደ ምሰሶ የቆመ ሰው ከልቡ ሊያመልክ አይችልም ማለት ወይም እንደ ሰንበሌጥ ለጥ ብሎ የወደቀ ልቡ ሌላ ቦታ ሊሆን አይችልም ብሎ መደምደም አይቻልም።

በዚህ የመታደስ ስብከት የአሞጽ 9 ስብከት ቀጥሎ ቁጥር 12 ተዘልሎ ቁጥር 13 ላይ ያለው ቃል ተተነተነ። እግዚአብሔር በዚህ ዘመን ፈጣን ሥራ እየሠራ ያለበት ዘመን መሆኑ ተነግሮ ይህ አራሹ አጫጁን የሚቀድምበት ዘመን መሆኑ የዳርው አድካሚ ሥራ መመስከሩ ትራክት መስጠቱ ቀርቶ የነፍሳትን አዝመራ መሰብሰብ በዚያ ጉባኤ እንደሚከናወን መሆኑ ተባለ።

ታያላችሁ ይህ እግዚአብሔር በዚህ በዘመን መጨረሻ የሚሠራበት መንገድ ነው። ዳር ሰዎች ለፍተው፡፡ ታግለው፡፡ ወደ ከተማ ወጥተው ትራክት ሰጥተው፡፡ ከበር ወደ በር እያንኳኑ፡፡ ከበር ወደ በር የመሄዱ ነገር ሰዎችን የሚያመጣ ቢሆን ኖሮ ይህ ቦታ ጠበ ሰው ሁሉ መንገድ ላይ ይደረደር ነበረ። ነገር ግን ያ ሰዎችን አያመጣም። የሚያመጣው ግን የማጨጃው ዘመን ሲመጣ ነው። በግንኙነቶቻችሁ ታጭዳላችሁ፤ በሥራ ቦታ ታጭዳላችሁ፤ በገንዘብ ታጭዳላችሁ፤ በነፍሳት ታጭዳላችሁ። የማጨጃ ዘመናችሁን አምጥቶአል።

ይህም ቀደም ሲል ካየነው የpresence evangelism ጋር ተያይዞ ቃሉን ላለመዝራት፡፡ ወንጌልን ላለመንገር ማስነፈያ ትብታብ ነው። እንዲያው ቢሆን እንኳ፡፡ እኛ የምናጭደው የወንጌል አዝመራ ሌሎቹ የዘሩት ቢሆን፡፡ እኛም በተራችን ሌሎቹ እንዲያጭዱ

መዝራት የለብንም? የወንጌል ዘርን መዝራት መቼም መበረታታት እኮ ነበረበት እንጂ ችላ እንዲባል መደረግ አልነበረበትም። ዳር ኮንፍራንስ ሲባል ከሚሰበኩት ስብከቶች ጎላ ያለው የወንጌል ስርጭት ነበር፤ ምዕመናንም ለመመስከር ተቀጣጥለው ሲወጡ ነው የሚታወቀው። በነዚያ ሰሞናትም የሚድኑ ይበዛሉ። አሁን ደግሞ እዚህ እንደሚታየው በተቃራኒው ወንጌልን አትሰበኩ የምሥራቹን አታውጁ የሚባልበት ኮንፍራንስ ዘመን የመጣ ይመስላል።

የዳዊትን ድንኳን መታደስ ስናይ ግን ቃሉ እነዚህን ይላል? ቃሉስ በጥቅሱ በዐውዱ እንዴት ይታያል? የሚለውን ሳናይ ማለፍ የለብንም። የተጻፈው የዳዊት ድንኳን የሚለው ቃል በዕብራይስጡ **דָּבָר** **בְּיָמָיו** 'ኤት-ሱካት ዳዊድ' ሲሆን ሱካት ድንኳን ተሰኝቶ ነው የተተረጎመው። ቃሉ ድንኳን ከማለት ይልቅ የዳዊት ጎጆ ወይም ዳስ እንደሚባለት ነው። በአንዳንድ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች እንደ አማርኛው ድንኳን ተሰኝቶአል፤ በአንዳንዶቹ እንዲያውም እንደ መገናኛው ድንኳን ባለ ስያሜም ተጽፎአል። ይሁን እንጂ የመጀመሪያው ቃል ከድንኳን ይልቅ ዳስ ያሰኘዋል። በዚህ ያለው ቃልና በሌሎች ቦታዎች፡ ለምሳሌ፡ በዘሌ. 23፡42-43 ያለው ስለ ዳስ በዓል የሚናገረው ዳሶች ወይም ሱካት የሚለው ቃል ተመሳሳይ ናቸው። አብዛኞቹን የነቢያት መጻሕፍት ያጤንን እንደሆነ ስለ ወቀሳ፡ ስለ ፍርድ፡ ስለ ቅጣት፡ ስለ መፍረስ ከተናገሩ በኋላ ስለ ተሰፋም ይናገራሉ። አይሁድ እንደገና እንደ ሕዝብ እንደሚሰበሰቡ፡ እንደገና እንደ መንግሥት እንደሚቆሙ፡ እንደገና እንደሚባረኩ፡ አሞጽንም ጨምሮ በብዙ የነቢያት መጻሕፍት ተነግሮአል።

የአሞጽን መጽሐፍ በሙሉ ትተን ምዕራፍ 9ን ብቻ እንኳ ረጋ ብለን ብናነብ ይህን በቀላሉ እንረዳለን። ሰባኪው የዳዊት ድንኳን የሚታደስበት ምክንያት ብሎ የመሰለውን ዘረዘረ እንጂ እዚያው የድንኳኑ መታደስ ጥቅስ ካለበት ቀጥሎ ያለው በስብከቱ ላይ የተዘለለው ቁጥር 12 ራሱን የመታደሱን ምክንያት ይናገራል። ያ ጥቅስ የአምልኮ መታደስን ከቶ አይናገርም። የኤደምያስን ቅሬታና አሕዛብን መውረስን ነው የሚናገር። ስለዚህ አገርንና ሕዝብን የመውረስን ነገር ስለሚናገር የዳዊት ድንኳን ተሰፋ የተሰጠው የቤተ ክርስቲያን ግብታዊ አምልኮ ሳይሆን የዳዊትን መንግሥት ክብር መመለስ ነው። ይህ በሰባኪው ጨርሶውኑ ያልተጠቀሰ፡ ከዘርዘሩ ውስጥ እንኳ እንደ አንዱም ያልተነገረ አሳብ ነው።

የቀጣዮቹ ሦስት ቀናት ስብከቶች ደግሞ በመጽሐፈ ኢያሱ ሦስት እስከ አምስት ውስጥ የተወሰዱ የተለያዩ አሳቦች ላይ ያተኮሩ ናቸው። ዋናው አሳብ የእግዚአብሔርን ወንዝ መሻገር የሚል አሳብ ነው። ይህ ወንዝ እንደ ሰባኪው ገለጣ ከቦታ ቦታ፡ ከከተማ ከተማ የሚሄድና የሚፈስ ወንዝ ነው፤ ወንዙን መሻገር

ከሃይማኖት ወደ ሕይወት መሻገር ነው፤ ሙሴ ወይም ሥርዓቱ ሞቶአልና የኢያሱዎች ትውልድ ይህን ሕዝብ ይዘው ወደ ተሰፋይቱ ምድር ሊያሻግሩ ነው፤ ከሩቅ ማየት ሊቀር ነው፤ ፈውስ ይታየኛል፡፡ ብልጽግና ይታየኛል ማለት ሊቀር ነው፤

ብትወዳም ባትወዳም ዛሬ እዚህ ስለመጣችሁ ብቻ እግዚአብሔር ወደ ተሰፋይቱ ምድር ያስገባችኋል፤ ወዳችሁ ትገባላችሁ፤ ካልወደዳችሁ ደግሞ ወንዙ ጠራርጎ ያስገባችኋል። ለመዋነት ተሰናዱ። ... እግዚአብሔር ያንን ምስጢር አስታወቀኝ። ትንሽ እዚችጋ ነጭ ሽቦት ወጣ ሲል፡ ይኼ ፊቴ መጨማደድ ሲጀምር ኖ እልና ቶሎ ብዬ ገባለሁ፡ ወጣ ስል ተለውጬ ወጣለሁ። ... ለምንድነው ይህን ነገር ከኔ የደበቅከው ለስንት ዓመት ስል እግዚአብሔር ግን ምን አለኝ ጊዜው እስኪሞላ፡ የካይርስ ጊዜ እስኪመጣ ነው አለኝ፤ የካይርስ ጊዜ ወደ ከተማችሁ መጣ። ወንዙን ስትሻገሩ ከአንድ ሥርዓት ወደሌላ ሥርዓት መሻገራችሁ ነው። ከሙሴ ዘመን ወደ ኢያሱ ዘመን መሻገራችሁ ነው። የዚህች ከተማ ሙሴ ሞቶአል፤ የዚህችን ከተማ ቤተ ክርስቲያን የሚያሰቃየው መንፈስ ሞቶአል።

ይህ ቀደም ሲልም የተጠቀሰው የሙሴ ሞትና የኢያሱ መነሣት የሥርዓት ሞትና የሥርዓት መነሣት፡ የዘመን ሞትና የዘመን መነሣት መሆኑን በመግለጥ ቤተ ክርስቲያኒቱ ስትተዳደርበት የነበረውን ማናቸውንም ነገር ሁሉ ደቦ፡ ዕድር፡ ማኅበር፡ በጣት የሚመረጡ ሽማግሌዎች በማለት ግዙፍ የማጣጣል ዘመቻ አውጆ ለአዲስ ስልትና አዲስ የአመራር ዘዴ መንገድ መመንጠር የሚመስል ነገር ተናገረ። በተለይ መሪዎችን በጣት መምረጥን ኮንኖ እንዲህ አለ፡

መሪዎች ደክትሪን አውጥተው፡ መተዳደሪያ ደንብ አውጥተው ምረጡ ባሉት በሕዝቡ ለምን ይፈረዳል፤ መሪዎች አበላሹ። ... የትጋ ነው ሽማግሌ በጣት የሚመረጥ እስኪ አውጥታችሁ አሳዩኝ።

የቤተ ክርስቲያናትን ነገር ሥርዓቶችና የእምነት አቋሞችን፡ መተዳደሪያ ደንቦችን፡ ደክትሪኖችን ወይም ትምህርቶችን ሰባኪው 'ሃይማኖት' ብሎ በመጥራት፡ 'ሙሴ' ብሎ በመሰየም ረሽኖ ሊያጠፋቸው ጣረ። የዘመናዊዎቹ የካሪዝማዊና የተሐድሶ ንቅናቄዎች ሌላ አንድ ገጽታ አንድን ነገር ሥርዓት ሰው ሠራሽ ሥርዓትና ሃይማኖት ብሎ አጥፍቶ የሚያስጨብጡት ሌላ የራስ ሥርዓት መጀመሩ ነው። እነሱ ሊለውጡ ከፈለጉት ነገር በፊት ያለውን የቀደመውን ሥርዓት ሁሉ ሃይማኖት ነው የሚሉት። እነሱ የሚያስጨብጡትን አዲስ ሥርዓት ግን አሽብራቂና መንፈሳዊ መሳይ ስም ይሰጡታል። ይህ ኮንፍራንስ የተደረገባት ቤተ ክርስቲያን ጉባኤያዊ የአስተዳደር ደንብ ነው ያላትና ሽማግሌዎችን የሚመርጠው ጠቅላላ ጉባኤ ነው። እስከ ስብከቱ ጊዜ ድረስ መጋቢም አልነበራትም። ቢኖርም እንኳ የሽማግሌዎች ሹመት ለጉባኤ ነው የተሰጠው እንጂ መጋቢው እንዲመርጥ አልተደረገም። ስለዚህ ማን መጥቶ መሾም ነበረበት? አሁን እርሱ

እንደሚያደርገው ኢያሱዎችን ለመሾም ሰዎች መጋበዝ የነበረባቸው ይመስላል። ይህን የሚፈልጉ ሊኖሩ ቢችሉም በዘለፋ እንዲህ መስበክ በምዕመናን ልብ ውስጥ መሸከርን መዝራት ነው። የነበረውን ሥርዓት ወይም መተዳደሪያ ደንብ ሲያጥላላና አሽቀንጥሮ ሲጥልም ከመሪዎች ጋር ጊዜ ወስዶ የመከረ አይደለም። ይህ ትልቅ ልዩነት በጉባዔና በመሪዎች መካከል የሚፈጥር ነው።

ሰባኪ እንደ ቃሉ ለወቅስ፣ ለገሰጽ፣ ሊያርም፣ ሊቆጣም ይገባዋል፤ ግን እንደ ቃሉ። ማንም ሰባኪ ራሱን ከቤተ ክርስቲያን በላይ ማድረግ የለበትም። ቤተ ክርስቲያንን ማክበር አለበት። የቤተ ክርስቲያንንም መሪዎች እንዲሁ ማክበር አለበት። ምንም እንኳ እስከዚያ ድረስ የነበረውን ሁሉ ሙሴ ብሎ ጠርቶ ሊያፈርስ ታጥቆ የመጣ ቢመስልም የተሳሳቱበት ነገር ከኖረም እንኳ አግባብ በሌለው መልክ እንደዚያ በራሳቸው መድረክ በራሳቸው ጉባኤ ፊት ማንኳሰስ ባልተገባም ነበር። ከፋም ለማም ያቺ ቤተ ክርስቲያን እስከዚያ ጊዜ ድረስ የተመራችበት ደንብ ነበራት። የመራሕት መሪዎችም ነበሩ። እስከመራ ድረስ ደግሞ ለዚያች አጥቢያ የክርስቶስ እንደራሴ ሆነው ነው የተሾሙትና መከበር አለባቸው። ስብከቱ የእስከዚያ ድረሱን መዝለፍ እንጂ ትንሽም አድናቆት አልነበረበትም። ለነገሩ ከመፍረስ በፊት አድናቆት ለምን? ዘለፋው ደግሞ ቃሉ እንዲህ ሲል እናንተ እንዲያ አደረጋችሁ ተብሎ በግልጽ የተነገረ ተግሳጽ ይህን ነበር፤ ግን ይህ ሳይሆን በጅምላ ሥርዓት፣ ሃይማኖት፣ ሙሴ፣ ዕድር፣ ደቦ፣ ማኅበር፣ ሱቅ መሆናቸው ነው የተነገረው። ሰባኪው መዘምራንን የሚለብሱትን ልብስና ደብተር መያዛቸውንም ሃይማኖት፣ ሥርዓት፣ ሙሴ ነው የሚለው።

ይኼ የመዘምራን ቀሚስ ለብሶ የመዝመር ደብተር ይዞ እንዲህ ማለት፤ ይኼ አሮጌው ሥርዓት ነው። አልወደውም። አዲሱ ሥርዓት እስፖንቲቲቲዩስ ዎርሺፕ ነው። ባሪያዬ ሙሴ ሞቷል ይላል። የዳሮው ሥርዓት፣ አሮጌው ሥርዓት፣ አሮጌው የአሠራር ዘይ ሞቷል።

እስፖንቲቲቲዩስ ዎርሺፕ ግብታዊ አምልኮ ነው። እሱም ሥርዓት ነው። እንግዲህ ሥርዓት በሥርዓት ነው እየተተካ ያለው። አዲስ ነገር ለመፍጠር የቀደመውን መቀመጫ ማውረድ የዘመናዊዎቹ ንቅናቄዎች አንድ አካሄድ መሆኑ ከላይ ባሉት ገጾች ተጠቅሞአል። እርግጥ ቤተ ክርስቲያን እንደ መንፈሳዊ አካል ራስ የሆናት ጌታና መመሪያ የሆናት ቃል አላት። ነገር ግን እንደ ሰዎች ስብስብ መጠን ደግሞ ደንብና ሥርዓት አያስፈልጋትም? ያስፈልጋታል እንጂ! እንዲህ ያሉ ሰባኪዎች ያላስተዋሉት አንድ ነገር የቀድሞውን ደንብ፣ ሥርዓት፣ ዕድር፣ ደቦ፣ ምናምን እያሉ ሲያፈርሱ እራሳቸው አዲስ ሥርዓት እየመሠረቱ መሆኑን አለማየታቸው ነው። በደብተር መዘመር ደንብ ከሆነ ያለ ደብተር መዘመርም እኮ ደንብ ነው። ጂንስ ለብሰው ሲዘምሩ ጌጠኛውን የዘማሪዎች ልብስ የለበሰ በመካከላቸው ቢቆም አይቀበሉትም፤

ለምን? ደንባቸውን ጥሷ! ዶክትሪን ብሎ የሚያጣጥለውን ነገር ለመተካት አዲስ ዶክትሪን እርሱ ማውጣት አለበት። ይህ ካልሆነ እኮ ሥርዓተ አልበኝነት ሊፈጠር ነው። ክርስቲያኖች መንፈሳዊም ቢሆኑ ሰዎች መሆናቸው አልተስተዋለም። ለነገሩ ደንብና ሥርዓት በራሳቸው መርገሞች አይደሉም። እንኳን በቤተ ክርስቲያን በቤተ ሰብ ውስጥ እንኳ አይጻፍ እንጂ ደንብ አለ። ወይስ በጽሁፍ መሆኑ ነው ችግር የሆነው? ከአንድ በላይ የሆኑ ሰዎች ባሉበት ሁሉ ደንብ መኖር አለበት። የተጻፈ መተዳደሪያ ደንብም ባይሆን የሚታወቅና ተቀባይነት ያገኘ ሥርዓት ሊኖር ግድ ነው። ያለዚያ ያ ስፍራ መረን ይሆናል። አንድ ሥርዓት በሌላ ሥርዓት ነው የሚተካውና ያ የተተካበት ሥርዓትም ራሱ ሥርዓት እኮ ነው። የሙሴ ሥርዓት ጠፍቶ የኢያሱ ሥርዓት ከተተካ፣ የኢያሱ ሥርዓትም ሥርዓት መሆኑ ለምን ይዘነጋል? ያለፈው እየተጣጠና እየተኮሰሰ በሌላ አዲስ ሥርዓት ከተተካ፣ የኔ ሥርዓት ከነባሩ ይበልጣል' የሚል የእሻል ባይነትና የተመጻጸቁነት ስሜትን ማስከተሉ አይቀርም። ሥርዓት በሥርዓት ካልተተካ ደግሞ በሥርዓት አልበኝነት ነው የሚተካው። ምናልባት ግብታዊነቱ ለዚያ ሥርዓት አልባነት በር ከፋች ሊሆን ይችላል። በንቅናቄው ውስጥ የሚታዩት ሥርዓተ አልበኝነት ሁኔታዎች ከዚህ ጋር የተያያዙ ይሆናሉ።

ሙሴ ሞቶ ወደ ከነዓን መግባትን ሲያስተምር ሰባኪው ከነዓንን በብዙ ተረጎመው። እንዲህ ሲል፤

ወደ ከነዓን እንገባለን፤ የከነዓን ትርጉም አዲስ የጦርነት ስልት እርከን ነው፤ ሌላ ደግሞ በላይ በሰማይ የሚደረገውን ጦርነት የምንማርበት ነገር ነው፤ ሌላ ደግሞ ከነዓን ስለኛ ወደፊታችን ፊውቸር ነው ሚናገረው፣ ያልታወቀ ፊውቸር፤ ወደት እንደምንሄድ አናውቅም፤ ያ ነው ከነዓን፤ ነገር ግን አሁን እናውቃለን፤ እና ከነዓን ማለት አዲስ መሪነት ማለት ነው። ... ከነዓን ምንድነው አዲስ ዘመን ነው። አዲስ ሥርዓት ነው። ታውቃላችሁ እንደዚህ ስል አንዳንድ ደግሞ ክሪቲሳይዝ የሚያደርጉ አሉ፤ ይህ ቴክስት አውት አፍ ቴክስት የሚያወጡ እነዚህ ሰዎች አዲስ አዲስ ይላሉ የሚሉ አሉ። የምንለው ይህ ነው፤ የምለው ሁሉ በመጽሐፉ ነው ያለው፤ አዲስ ግኝት ነው አላወቅኩትም ነበር።

እዚህ ላይ የከነዓን ትርጉም በአንድምታ አፈታት የተነዳ ይመስላል። ከሁሉም ትርጉሞች አንዱም እንኳ ከነዓን አገር መልክዓ ምድራዊ ስፍራ መሆኗን አልተናገረም። ጥቅሱ ከዐውዱ ተገንጥሎ እንደወጣ ራሱ ሰባኪውም የተረዳ ይመስላል። ይህንን 'አንዳንዶች እንዲህ ይላሉ' ካለው የመከላከያ አቀራረብ መረዳት ይቻላል። ከነዓን ውርስ እንደሆነና የምናየውን እንደምንወርስ ተናግሮም።

ምዕራፍ ሁለት፣ የአፈታት ስሕተቶች

አብርሃምን ምን ታያለህ? አለው፤ የሰማይ ክዋክብትና የምድር አሸዋ አለ። ኤርምያስን ምን ታያለህ? አለው፤ እሱ ደግሞ ያየውን ያቺን የለውዝ ብትር አለ። ሰው ሚያየውን ነው። ዮናስን ምን ታያለህ? ቢለው ቅል አለ። [ሳቅ] ሰው ያየውን ያንኑ ነው ሚና ገረው።

እንዲህ ለእግዚአብሔር ሰዎችና ለቃሉ የሚሰጠው ክብደትና አክብሮት መጠን በአጠቃቀሳችንም ይገለጻል። እዚህም የማለትና ያለመጥቀስ ጉልህ ችግር ይታያል። አብርሃምና ዮናስ ምን እንደሚያዩ እግዚአብሔር አልጠየቃቸውም፤ እነሱም ይህን እናያለን ብለው አልመለሱም። መጽሐፍ ቅዱሳቸውን የማይመረምሩ ይህንና ይህን የሚመስሉትን ሌሎች አባባሎች እንደተጠቀሱ፣ እንደተጻፈ አድርገው ቢቀበሉና ሌላ ጊዜ ራሳቸውም እንዲህ ያለ ነገር ቢናገሩ አያስገርምም። አንዳንድ ምዕመናን ብቻ አይደሉም፤ አንዳንድ ሰባኪዎችም ቃሉን ከመጽሐፉ ከማጥናት ይልቅ የሌሎች ሰባኪዎችን ሺድዮ እያዩ ሳያኝኩ ውጠው ማግሳትን ይወዳሉ። እንዲህ ያለው አጠቃቀስ የቃሉን ሞገስ የሚያቀጥን ብቻ አይደለም፤ ለሌሎችም እንደወደዱ እንዲያነቡ በር የሚከፍት እንጂ። አንዳንድ ጊዜም የቃሉ አጠቃቀስ ቀልድና ማዘናኛ ነው የሚመስለው። በተለይ ሰባኪዎች የእግዚአብሔርን ክቡር ቃል በአፋቸው ውስጥ ሲያንከረፍፉት ማየቱ ያሳዝናል።

የሚያዩትን እንደሚወርሱ፣ ወደሚያዩት እንደሚገቡ በጸሎትና በአዋጅ ሲያስረግጥ ምዕመናኑ መጽሐፍ ቅዱሳቸውን አንስተው እርሱ የሚለውን እንዲደግሙ ጋበዘ። ጉባኤውም ደገመ እንዲህ አያለ።

ይህ የኔ መጽሐፍ ቅዱስ ነው፤ ዛሬ በዚህ ቃል እግዚአብሔር ርስቱን ያወርሰኛል፤ ሰይጣን ሆይ፣ እስከ ዛሬ ድረስ ዐይኖቼን ጨፍነሃል፤ ወደ ርስቱ አላስገባኸኝም፤ ዛሬ ግን ወደ እግዚአብሔር ርስት ሃሌሉያ እገባለሁ!

ይህ ደግሞ ሰይጣን በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ያለው ሙብት ዐይኖችን መጨፈንና መክፈት ብቻ ሳይሆን ወደ ርስት ማስገባትና አለማስገባትም መሆኑን ያሳያል። ሰይጣን የእግዚአብሔርን ሕዝብ ወደ ርስቱ ሊያስገባ የሚጠበቅ ይመስላል። ሰባኪው ክርስቲያኖችን በአጠቃላይ የሰይጣንና የሁኔታዎች ሰለባ አድርጎ አቅርቦ በዚያ ኮንፍራንስ ነጻ ሊያወጣ የሞከረ ይመስላል። ጉባኤው በነጻ አውጪው ጌታ ገና ነጻ ያልወጣ መሰለ። ከዚህ ሰለባ ጋር ከተያያዙት ነጥቦች አንዱ የዘር መርገም ነው። ስለሚወረሰው ውርስ ሲናገር የተለያዩ ዓይነት ውርሶች እንዳሉ አትቶ አንዱ ከዘር ማንዘር የሚተላለፍ የመርገም ውርስ መሆኑን ተናገረ። ለዚህ ማጣቀሻው ዘጸ. 20 ያለው የአባቶችን በደል እስከ ሦስትና አራት ትውልድ በልጆች እንደሚያመጣ የተናገረበት ስፍራ ሆኖ ምስኪን ሰዎች ምስኪን፣ ድጋዎች ድጋ፣ በሽተኞች በሽተኞች የሚሆኑት

መጽሐፍ ቅዱስና የአፈታት ስሕተቶች

የትውልድ መርገም ስላለባቸው መሆኑን አተተ። ይህ ክርስቲያኖችንም እንደሚያጠቃልል ሲያብራራ፦

አንዳንድ ደግሞ በጣም ሰነፍና ፋሊሽ የሆነ ክርስቲያን ምን ይላል፣ እኔ ክርስቲያን ነኝ በክርስቶስ መርገም የለብኝም ይላል። በክርስቶስ ካለህ ለምን በመርገም ትኖራለህ ታዲያ? ለምን በድህነት ትኖራለህ? ለምን በበሽታ ትኖራለህ? ለምን ያለመከናወን አለብህ? ስላመንክና ዳግም ስለተወለድክ መርገሙ አይሄድም። አንዳንድ ጊዜ ተዮሪ አይሆንም ሲል ተግባር ደግሞ ይሆናል ይላል። በተዮሪ፣ በተዮሎጂ ብዙ ሰዎች ክርስቲያን ስለሆንኩ መርገም የለብኝም ይላሉ፤ የሚኖረው ግን በመርገም ነው። እስከ 3 እና 4 ትውልድ ይሄዳል። ክርስቲያን መሆን ከዚያ ነጻ አያወጣህም። የኢንፎርሜሽን እውቀት አለ፤ የመገለጥ እውቀት አለ። ይኼ የመገለጥ እውቀት ነው።

ይህንና ይህን የመሰሉትን ነገሮች ከሆነ ሰባኪው የመገለጥ እውቀት የሚለው ይህ ከቃሉ የሚጋዩ የመገለጥ እውቀት ነው። ስለዚህ የተሳሳተ ትምህርት ነው። ክርስቲያኖችም ክርስቶስን ከተቀበሉ በኋላ ዘመናቸውን ሁሉ በማያውቁት የመርገም ፍርሃት ቀንበር ስር ሊኖሩ ነው ማለት ነው። ይህ አዲሱ ኪዳን ሳይሆን አዲስ ደቡብ ለብሶ የመጣ አሮጌው ኪዳን ነው። ከዚህ ነጻ ለመውጣት ሰባኪዎቹ ሰዎችን የራሳቸውን የፈጠራ ቀመር እንዲከተሉ የሚያደርጉበት ማስፈራሪያም ነው። ሰባኪው የዚህን የመርገም መፍትሔ ሲናገር አሁንም ጥቅሱን ሳይጠቅስ ግን በደፈናው፦

አየሱስ ክርስቶስ ስለኛ መርገም ሆነ ይላል፤ በመርገም ሕግ የታሰሩትን ከመርገም ሕግ ነጻ ያወጣቸው ዘንድ ይላል።

አለ። ይህም የተባለና ያልተጠቀሰ ወይም ያልተነበበ ቃል ነው። ምናልባት በገላ. 3፥13 ያለው አሳብ ይመስላል። ግን ሁለቱ አሳቦች የትየለሌ የተራራቁ ናቸው! የሕግ እርግማንና የመርገም ሕግ የተለያዩ ነገሮች ናቸው። የመርገም ሕግ ሰባኪው እንደተናገረው የዘር ማንዘር እርግማን በሰዎች ላይ የሚጣበቅበትን ሕግ ይመስላል። በገላትያ መልእክት የተጻፈው የሕግ እርግማን ግን ሰዎች ሊጸድቁበት ያልቻሉት የብሉይ ኪዳን የሕግ ሥራ ነው። የሕግ ፈራጅነትና ኮንኝነትም ነው። የጳውሎስ አሳብ ከሕግ እርግማን በክርስቶስ የመስቀል ላይ ሞት መዋጅታችን ሲሆን የሰባኪው አሳብ ደግሞ ከትውልድ እርግማን አርነት መውጣት ወይም ነጻ መሆን ነው። እንዲህ ያሉ ሰባኪዎች ክርስትናን ራሱን በሚያገኙት አዲስ መገለጥ እንደገና ሊተረጉሙት ይታገላሉ። ከ30 ዓመታት በፊት ኢትዮጵያ ውስጥ የተጀመረ አርነት የሚባል ጴጥሌቆስጣዊ እምነት ነበረ። ትምህርታቸው በአጭሩ ክርስቲያኖች ሁሉ አጋንንት አለባቸውና እንደገና እኛ እንደሆንነው ነጻ መውጣት አለባቸው የሚል ነበር። አጋንንቱ የሚወጡበት መንገድ ደግሞ ብዙ ነው፤ በእንባም፣ በማስነጠስም፣ በማስገባትም፣ ሌላው

ምዕራፍ ሁለት፥ የአፈታት ስሕተቶች

ቀርቶ በማስፈሳትም ጭምር ነበር። በዚህ ስብከት የተነገረው መርገምም ከዚያ ያልራቀ ትምህርት ነው። ክርስቲያን በክርስቶስ ውስጥ ከሆነ በኩላላት ውስጥ አይደለም ማለት እንደ ሰባኪው አባባል 'ሰነፍና ፋሊሽ ክርስቲያን መሆንና የተሳሳተ ተዋላጅ' ከሆነ ጳውሎስ የተሳሳተ መልእክት ጽፎአልና ጳውሎስ ራሱ ሰነፍና ፋሊሽ ክርስቲያን ነዋ! ያ ቃልም ከአዲስ ኪዳን ውስጥ ተቀድሶ መውጣት አለበታ! በእውነት ሲመረመር የአንዳንድ ሰባኪዎች መጽሐፍ ቅዱስ ብል እንደበላው ጨርቅ ብዙ ተቀድደው የወጡ ክፍሎች ያሉበት ይመስላል። በዚህ የትውልድ መርገም ወይም የእርግጥን ፍርሃት ላይ ላይ የተጻፈ ሌላ መጣጥፍ በቀጣዩ ምዕራፍ ይገኛል።

መርገሙ ደግሞ ከሌላ ሕዝብ ሁሉ ይልቅ በአበሾች ላይ ያየለ ይመስላል። እርስ በራሱ በሚቃረን ሁኔታ፥ በአንድ በኩል መርገም ተጭኖን በሌላ በኩል ደግሞ ኢትዮጵያውያን ከልክ ያለፈ እየተሞካሹ የተለዩ ዝርያዎች ተደርገውም ቀርበዋል። ሰባኪው የራሱን ቤተ ክርስቲያን ለረጅም ጊዜ ትቶ ሌላ ቦታ ሄዶ ሲያገለግል እዚያ በቀሩት ምዕመናን ችግር እንደት እንደማይፈጠርበት አንድ መጋቢ ጠይቆት የመለሰለት መልስ እሱ በሚያገለግልበት ቤተ ክርስቲያን አበሾች ስለሌሉ እንደዚያ ያለ ችግር እንደሌለ ነበር። አበሻ ችግር ፈጣሪ ነው ካሰኘ በኋላ ወዲያው መለስ ብሎ ደግሞ አበሻ ግሩም ሕዝብ ነው እያለ ማሞካሸት ይጀምራል። በቡጢ ከመቱ በኋላ ያንን ቦታ እንደማሸት መሆኑ ነው። አበሾች አንዳንድ ቦታ ላይ እንዳይሆን ተደርገው እየተዘነጠሉ በሌላ በኩል ደግሞ በየከተማው ያሉ የኢትዮጵያውያን አብያተ ክርስቲያናት የኢትዮጵያውያን ስለሆኑ ብቻ ከሌሎቹ በከተማው ካሉ አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ ይልቅ የተለዩ መሆናቸው ተነገረ።

እኛ ኢትዮጵያውያንን እግዚአብሔር ለአፍሪካ እንደ ታላቅ ወንድም አድርጎ ነው ያስነዣን። ታላቅ ስለሆንን ደግሞ እጥፍ ቅባት፥ እጥፍ ውርስ አለን። ግን እኛ ስላልታዘዝን የቀሩት የአፍሪካ አገሮች ሁሉ ከመርገም በታች ሆነዋል።

... የቁጥርም ነገር አይደለም፤ የlevel of anointing (የቅባቱ ደረጃ) ነው እንጂ። ወደዳችሁም አልወደዳችሁም እናንተ የከተማዎ ቤተ ክርስቲያን ናችሁ፤ የከተማዎ ገዢ ቤተ ክርስቲያን ናችሁ። ባለ ብዙ ሺህ ሰዎች ቤተ ክርስቲያኖች ሊኖሩ ይችላሉ፤ እናንተ ግን ኃያላትንና ሥልጣናትን ትቆጣጠራላችሁ፤ ካቶሎቶቶ ስትሉ እነዚያ ኃያላት ይጨናነቃሉ። በዚህች ቤተ ክርስቲያን ላይ የፈሰሰው ቅባት ነው ከተማዎን የሚገዛው።

በሌላ ስፍራ ደግሞ በግልጽ፥

የእግዚአብሔር ወንዝ ከተማይቱን ትጠራርጋለች ይታያል፤ የእግዚአብሔር መንፈስ ለልቤ እየተናገረኝ ነው፤ እግዚአብሔር

በዚህች ከተማ ያልፋል፤ በነጮች አይመጣም፥ እግዚአብሔር ግን በናንተ ሊመጣ ተነሥቷል። እግዚአብሔር እናንተን የወንዙ ብሔራዊ አከፋፋዮች አርጎ አስነሥቷችኋል፤ የወንዙ የአሳቱ አከፋፋዮች አድርጓችኋል፥ ተቀበሉት፤ የቅድስናው አከፋፋዮች ትሆናላችሁ፥ የርስቱ አከፋፋዮች የገንዘቡ አከፋፋዮች ትሆናላችሁ።

ስብከቱ የቀረበባት ያቺ አጥቢያ ከሌሎቹ ሁሉ ልዩ መሆንዋ፥ ኢትዮጵያውያንም ልዩ መሆናችንና ለአፍሪቃ ታላቅነታችን በጉልህ ተሰበከ። ኢትዮጵያውያን ከአፍሪቃ ታላቅነታችን ከቶ በምን ሐሳብ ይሆን? ባህል ሆኖ በኖረው የአገራችን ልማዳዊ ክርስትናና ለቁጥራቸው ማለቂያ በሌላቸው የአገራችን ድርሳናትና ተረቶች ኢትዮጵያ ዳግማዊ እስራኤልና ምክትል ጽዮን መሆኗ ብዙ እንደተዘከረበት የታወቀ ነው። ወይስ እንደሚነገረን 40 ያህል ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መጠቀሳችን ይሆን ዳግማዊ እስራኤል ያሰኘን? የአገርና የአህጉር በኩርነት የሚለካው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተደጋግሞ በመጠቀስ ከሆነ የአፍሪቃ በኩር መሰኘት ያለባት ኢትዮጵያ ሳትሆን ግብጽ ናት፤ በቁጥር ከኢትዮጵያ ከ15 ጊዜ እጥፍ ወይም ከ600 በላይ ጊዜ ተጠቅሳለችና። ታላቅ መሰኘት ለሰሜት ደስ የሚል ቢሆንም የእግዚአብሔር ቃል በማያስተምረው በከንቱ የተሰፋ ሻሞ ድለላና በመገሳ ሽንገላ ራሳችንን በራሳችን ማሞኘት ወይም በሌላ ለመሞኘት አሳልፈን መስጠት የለብንም። አንድ ሌላ ሰባኪ በአሞ. 7፥9 ያለውን፥ 'የእስራኤል ልጆች ሆይ፥ እናንተ ለእኔ እንደ ኢትዮጵያ ልጆች አይደላችሁምን?' የሚል ጥቅስ ጠቅሶ እስራኤል እንኳ በኢትዮጵያውያን እንደተለከና ለእግዚአብሔር ሁለተኛ እንደሆኑ ተናገረ። ጥቅሱ በሙሉ የሚለው፥ 'የእስራኤል ልጆች ሆይ፥ እናንተ ለእኔ እንደ ኢትዮጵያ ልጆች አይደላችሁምን?' እስራኤልን ከግብጽ፥ ፍልስጥኤማውያንንም ከከፍቶር፥ ሰርያውያንንም ከቂር አላወጣሁምን? ነው። ጥቅሱን ከምንባቡ ክፍል ሳናወጣ ብናየው ይህ ጥቅስ በተለይም ኩራት የሞረሞራቸው ኢትዮጵያውያን የግልብጥ እንደሚያነብቡትና እንደሚመስላቸው ኢትዮጵያውያንን ዋና ወይም ለእግዚአብሔር ከእስራኤል ይልቅ የተወደዱ አድርጎ መናገሩ ሳይሆን እስራኤላውያን ከእግዚአብሔር የራቁ መሆናቸውን ለእስራኤል ለመንገር ምሳሌዎችን መጥቀሱ ነው። የኢትዮጵያ ሰዎች የሩቅ አገር ሰዎች ወይም በጊዜው መልክዓ ምድር የምድር ዳርቻ ሰዎች እንደሆኑ እናንተም እንዲሁ ከእኔ የራቃችሁ ናችሁ ብሎ ለገዛ ሕዝቡ መናገሩ ነው።

እውነቱ፥ እኛ ኢትዮጵያውያን እንደ ማንም ሕዝብ ሁሉ ሕዝብ ነን እንጂ ምንም የተለየን አይደለንም። ወደድንም አልወደድንም እኛ ኢትዮጵያውያን ለእግዚአብሔር ከአሜሪካውያን ወይም ከኢራቃውያን ከቶም የተለየን አይደለንም። በአዲስ ኪዳን ለእግዚአብሔር የተለየ የሕዝብ ወይም የብሔርና የጎሳ ወገን

የለውም። በብሉይ ኪዳን የተመረጠውም የአይሁድ ሕዝብ እንኳ እስከጊዜው ድረስ በዚህ በአዲስ ኪዳን ዘመን በቅንፍ ውስጥ ነው የተቀመጠው። ልክ እንደኛው ሁሉ የነሱም መዳን አሁን በክርስቶስ ብቻ በኩል ነው። በአዲስ ኪዳን እግዚአብሔር ወገኔና ሕዝቤ የሚላቸው ከጨለማ ወደ ሚደነቅ ብርሃኑ የጠራቸውን የእርሱን በጎነት ሊናገሩ የተጠሩትን ቅዱስ ሕዝብ ሁሉ ነው፤ 1ጴጥ. 2፥9። እነዚህ ወገን ያልነበሩና ወገን የሆኑ ግንበኞች የናቁትን የማዕዘን ራስ ያመኑት፥ የተቀበሉት ሕዝብ ናቸው እንጂ የዚህ ወይም የዚያ አገር ሕዝብ ወይም ዜጋና ብሔር ወይም ጎሳና ነገድ አይደሉም። ይህንኑ አሳብ ሳንለቅ ሰባኪው ገላ. 4፥1ን እንደመሰለው ሲያብራራ፥

በመጀመሪያ እግዚአብሔር አንደኛ የተናገረኝ ነገር ምንድነው የኢትዮጵያና የኦርቶዶክስ ሕዝብ በአርፋን እስፒሪት ያደገ ነው አለ፤ በቃ። መሪዎቻችንም፥ አባቶቻችንም መልካም ምሳሌ አላሳዩንም እኛ ወላጅ አልባ ልጆች ነን።

በስብከቱ ውስጥ የጠቅላላው የገላትያ መልእክት አሳብ ተጨምድዶ ነው ወዲያ የተጣለው። ቃሉ የሚያነጻጽረው የሕግና የጸጋ ንጽጽሮች ከቶም ቦታ አልተሰጣቸውም። ጳውሎስ የሚናገረው ሕግ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣ ሞግዚትነቱ፥ እምነት ከመጣ በኋላ ከሞግዚት በታች መሆን ማብቃቱ አልተወሰነም። በፈንታው አበሻው ሕዝብ በማደግ መንፈስ ያደገ ተደረገ። አያይዞ ስለልጅነት መብት ሲናገርም፥

እኛ ደግሞ አበሾቹ፥ በተለይ ኢትዮጵያውያኖችና ኤርትራውያኖች የልጅነት መብታችንን ገና አልተገነዘብንም። በአንድ ወቅት የይሁዳ አንበሳ ነበረ፤ ይህ አርማችን ነበረ። ምንድነው ይህ አርማ ሚናገረው? ጥንካሬን ነው ሚናገረው፤ ጥንካሬ አለን፤ በጥንካሬ ላይ የልጅነት መብት አለን፤ በማግሳት ላይ የልጅነት መብት አለን፤ በመስበር ላይ የልጅነት መብት አለን፤ በሥልጣን ላይ መብት አለን፤ ምክንያቱም ያ የኛ አርማ ስለሆነ።

የሌሎች ጥቂት አገሮች አርማና መታወቂያዎች ከተጠቀሱና ከተብራሩ በኋላ ስለ ካናዳ ሲናገር፥

የካናዳን ባንዲራ ብትመለከቱ አርማው ሜፕል ሊፍ ነው፤ ይህ የፈውስ ቅጠል ምልክት ነው፤ ራእይ 22 ላይ በወንዙም ላይ የፈውስ ቅጠሎች ነበሩ ይላል። ካናዳውያን ሰላም መሥራቾች ናቸው፤ በየሄዳብት የሰላም መልእክት ነጋሪዎች ናቸው፤ ስለተለያዩ አገሮች እየተናገርኩ ለመቀጠል ጊዜ የለኝም። የልጅነት መብት አለን። የካናዳ የልጅነት መብት ምንድነው? ሰላም ማድረግ። ስለዚህ አገሮች ከተሞች ቤተ ሰቦች የልጅነት መብት አላቸው።

እነዚህን ክፍሎች ልጠቅስ የወደድኩት በሁለቱም ውስጥ የተጠቀሱት ጥቅሶች በሚያሳዘን ሁኔታ ያለቦታቸው የተሻጡ በመሆናቸው ነው። በመጀመሪያ ከቃሉ እንደምናውቀው ዐፄ ኃይለ

ሥላሴ ወይም የቀደሙት የኢትዮጵያ ነገሥታት ከቶና ፈጽሞውኑ የይሁዳ አንበሳ አይደሉም። ከይሁዳ ነገድ የሆነው አንበሳ በቃሉ ውስጥ እንደተጻፈልን ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ ብቻ ነው። ነገሥታቱ የክርስቶስን ማዕረግ ለመጋራት የማሰባቸው ወይም የመሞከራቸው ጥፋት ሳያንስ ሰባኪው ደግሞ ያንኑ ጠቅሶ አንበሳነት አርማችን፥ የልጅነት መብታችን መሆኑን ማስተጋባቱ በይበልጥ የሚያሳዘን ነው። ስያሜና አርማ እንደ ቃሉና እንደ ወረቀቱ ስዕል፥ እንደ ሰባኪውም ትንታኔ ጥንካሬ፥ ጉልበት፥ ሥልጣን፥ የማግሳት መብት ቢኖረው አንበሳው ለምን በማጭድና መደሻ ተደቁሶ ወደቀ? አጉል የተስፋ ጉም ስለምን ያስዘገነናል? ክርስትናና ምስጋኔም መሰጠቱም መድረክ መሆን የለባቸውም። ሁለተኛው የካናዳ ዛፍ ቅጠል ነው። የአመራረጥ ታሪኩ እንደሚያወሳው ያ ቅጠል የተመረጠው ያ ዛፍ የአገሪቱ ዋና፥ ታዋቂና ምርታማ ዛፍ በመሆኑ እንጂ ለፈውስና ለሰላም መሥራችነት አይደለም። ደግሞስ፥ ይህ በእውን በራእይ 22 የተጠቀሰው የሕይወት ዛፍ ቅጠል ነው? ከሆነ አገሪቱ አዲሲቱን ኢየሩሳሌም ሆናለች! ክርስቶስ መጥቶ እኛን መውሰዱ ቀርቶ በዚህ ዘመን ወደ ካናዳ እንንጎዳ!

ስብከቱ በአንድ በኩል ሲታይ ሰባኪው ለአንድ የተለየ ዓይነት አገልግሎት እንድርድረት ላይ ያለና ለአንድ ዓይነት አገልግሎት ወይም 'ሚኒስትሪ' ድጋፎች ሰፊ መሠረት እየመሠረተ ያለ የሚያስመስሉት ነጥቦች አሉ። እነዚህ የሚያገለግላቸውና ከዳሮው ወደ አዲሱ፥ ማለትም፥ ከሙሴ ወደ ኢየሱስ ሥርዓት የሚያሻግራቸው ቤተ ክርስቲያኖችም በዚህ አገልግሎት ዣንጥላ ስር እንዲሰባሰቡ፥ መሪዎቹም ወይም መጋቢዎቹ እንደሱ ባለ አመራር በሚሰጣቸው 'አባት' ሥር እንዲሆኑ እየተደረገ ያለ መሆኑ ይታያል። ይህ በስብከቱ ውስጥ በግልጽ የተነገረም ነገር ነው። የአባት ልብ ከሚለው ትምህርቱ ጋር ራሱን እንደ አባት፥ እንደ ሿሚ፥ እንደ አንጋሽ፥ እንደ ቀቢ አድርጎ በየከተማው ኢየሱዎችን እያስነሣ እንዳለ ከመልእክቱ በግልጽ መረዳት ይቻላል።

በአንዱ ስብከት ውስጥ በግልጽ የተነገረው ንድፍም ይኸው ነው። "አስነሣ ብሎ ልኮኛል" እያለ በብዙ ቦታዎች በየስብከቱ ውስጥ በቦታም ያለቦታም ተደጋግመው የተጠቀሱት የአባት ልብና የአባት ልብ አገልግሎት የሚባሉት ነገሮች ይህንን ነጥብ ያሳያሉ። ራሱን እንዲህ እንደ ሙሴና እንደ ሿሚ ሌሎችን ደግሞ የሚሾማቸው የሚቀባቸው ኢየሱዎች አድርጎ ማየቱን ደጋግሞ ገልጦአል። እግዚአብሔር በመጀመሪያ የአባትነት ልቡን ከዚያ ደግሞ መንፈሳዊ አባቶችን እየለቀቀ መሆኑን ተናግሮ ከአውሮጳና ከካናዳ ጥቂት ፓስተሮችን ይዞ ይህን የአባትነት አገልግሎት መጀመሩንና ሌሎቹም እንዲደባለቁ ሲጋብዝ፥

አባቶች ሆነን ወጥተናል፡ ሌሎችንም እንድናስወጣ እግዚአብሔር ይርዳን። ሁሉም በፈቃዳቸው እኔን ተቀበሉኝ፤ አንተ አባታችን ነህ አሉኝ። በወንጌልም አንተ ነህ የወለድከን ያንተ ልጆች ልንሆን እንወዳለን፤ አባታችን ልትሆን ትፈቅዳለህ? አሉኝ። እኔም ጸለይኩበትና ፈቃደኛ ሆንኩ አባታቸው ለመሆን።

የተጸነሰው አገልግሎት ይህ ነው። ኢትዮጵያውያን ቤተ ክርስቲያኖችንና እነዚህን የሚመግቡ ወጣት ፓስተሮችን በራሱ ክንፍ ስር ለመሰብሰብ መረብ እየተዘረጋ ያለ ይመስላል። ይህን ጉዳይ የአንድ አካባቢ ብቻ እንጂ የንቅናቄው ጠቅላላ ችግር ተደርጎ ሳይታይ ይችላል ይሆናል። ይህ የተለየ ጉዳይ የዚያ አካባቢ ብቻ ቢሆንም በጠቅላላው የሚታየው የሥልጣን አዝማሚያና አጥቢያዎችን አንድ መልክ ያለው ልምምድ ተገዥ ማድረግ በበርካታ ቦታዎችም የሚደረግ የካሪዝማዊ ንቅናቄ ገጽታ ነውና ይህ ከዚያ አንጻርም ሊታይ ይገባል።

በጉባዔው ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ የታየ አዲስ ልምምድም ነበረ። ስለ መጸነሰና መውለድ ከዚህ ጋር በጎንዮሽ ከተሰጠው ትምህርት ጋር ይህ ስብከት በተሰበከበት ጊዜ ገና አዲስ የሆነውና በጉባዔው የታየው ልምምድ 'ማማጥ' የተባለው ነገር ነው። ማማጥ ወይም 'Birthing' ከቅርብ ጊዜ፣ በተለይም ከቶርንቶው ንቅናቄ በኋላ የተጀመረ አዲስ ትዕይንት ወይም *manifestation* ነው። በተሃድሶና መነቃቃት ንቅናቄዎች ውስጥ በብዛት መታየት ስለጀመረ አሁን ልምምድ ሊሰኝም ይችላል። በማማጥ ትዕይንት ጊዜ ሰዎች ወገባቸውን ይዘው፣ ተንበርክከው፣ ወይም ተጋድመው ልክ አንዲት ሴት ልትወልድ ስትል እንደምታምጠው ሆነው በመጮኽ፣ በመውራጨት፣ በማቃሰት በ'ወሊድ' ሂደት ውስጥ ያልፋሉ። እንዲህ ያለ ልምምድን የሚያበረታቱ አስተማሪዎች እነዚያ ሰዎች በዚያን ጊዜ አንዳች መንፈሳዊ ነገርን እየወለዱ ወይም በመውለድ ሂደት ውስጥ እያለፉ ናቸው ይላሉ። ይህ ልምምድ አምልኮው ረብሻ እስኪመስል ቀጥሎ ነበር።

ሰባኪው አያይዞም በእርሱ ያለውን መንፈስ ለደቀመዛሙርቱ አራት እጥፍ እያደረገ ማደሉን ተናግሮአል። ከላይ የተጠቀሱት ጥቂት ትምህርቶችና ይህኛውም በገላ. 4፥6 ማብራሪያ ስር የተሰጠ ነው። ይህንን የሱን መንፈስ በብዙ እጥፍ ለሌላ ስለማስተላለፍ ራሱን እንደ ኤልያስ ተቀባዮቹን እንደ ኤልሳዕ አስመስሎ እንዲህ አለ፤

ቴነሲ ሄድኩኝ ለ... እጸልይ ነበር፤ እግዚአብሔር ሆይ አልኩኝ በኔ ላይ ያለውን መንፈስ ብቻ ሳይሆን፣ እጥፍ ድርብ መንፈስ ሳይሆን፣ ሦስት እጥፍ መንፈስ ሳይሆን አራት እጥፍ መንፈስ በሱ ላይ አፍሰስበት አልኩኝ።

በሌላ ከተማ ያለ ሌላ ሰው ደግሞ ጠቅሶ፡

ለዚህም ተመሳሳይ ነገር አልኩኝ፤ በሱ ውስጥ ያለውን መንፈስ እፈልጋለሁ እያለ ይጸልይ ነበርና አንተ ነህ አልኩት። በኔ ላይ ያለው እጥፍ ሳይሆን፣ ሦስት እጥፍ ሳይሆን፣ አራት እጥፍ ይምጣብህ ስለው ሚገባበት ጠፋው መሬት ላይ ተዘረረና መጮኽ ጀመረ። እንዲያውም አምስት እጥፍም ካለኝ ያንን እስጣለሁ። በኩር ልጅ የአባቱን እጥፍ መንፈስ፣ ደብል ፖርሽን እስፔሪት ይቀበላል።

ይህ አጠቃቀስ ከላይ እንደተጠቀሰው የአባትና የበኩር ልጅ ግንኙነት መልክ መሆኑ ነው። ሰባኪው በእርሱ ያለውን መንፈስ አራት እጥፍ ያህል መስጠት እንደሚችል ደጋግሞ ከመናገሩና ከማደሉ ማወቅ ይቻላል። ከዚህም ጋር የበርናባስ መንፈስ ይውረድብህ፣ የየሱፍ መንፈስ ይውረድብህ እያለ ወደ መድረክ በሚጠራቸው ሰዎች ላይ ይጸልይም ነበር። ሰዎች ለእግዚአብሔር መንፈስ መገዛትን ሳይሆን ፈልጉ ያልተባሉትን የሰውን መንፈስ ሲፈልጉ በቃሉ መንገድ ሳይሆን የገዛ ምኞታቸውን እየተከተሉ ስለሆነ ያንን የገዛ ምኞታቸውን ምናልባት ሳያገኙ አይቀሩም። መስተዋል ያለበት ግን፣ የት ነው ሰው ለሌላው የራሱን መንፈስ እየሰፈረ ሲሰጥ በመጽሐፍ ቅዱስ የምናገኘው? ምናልባት መሴ ይጠቀስ ይሆናል። ያንንም መሴ አላደረገም እግዚአብሔር አደረገ እንጂ። ኤልያስና ኤልሳዕም ይጠቀሱ ይሆናል፤ እዚያም ስጪው ኤልያስ አይደለም፤ ለኤልሳዕ እንደተነገረው ሲያይ ሆነለት እንጂ። እንዲያም እንኳ ሆኖ እነህ ሁሉ በብሉይ ኪዳን ዘመን የተፈጸሙ ናቸው። ብሉይ ኪዳን መንፈስ ቅዱስ በሙላት ያልወረደበት ዘመን ነው፤ ከበዓለ ጎምሳ በኋላ ግን ሰዎች በራሳቸው ላይ ያለውን መንፈስ እየቀነሱና እየቆረሱ ለሌላ ሲቸሩ አልታዩም። ይህም እንግዲህ ወደ ቤተ ክርስቲያን እየገባ ያለ አዲስና እንግዳ ልምምድ ነው።

በገላ. 4፥2 ላይ 'አባቱ እስክ ቀጠረለት' ስለሚለው ቃል ከተሰጠው ማብራሪያ ውስጥ ጌታ አየሱስ ሥጋ ከነሣም በኋላ የእግዚአብሔር ወልድ ያልነበረበት ጊዜ እንደነበረና ክርስቲያንም ክርስቲያን ከሆነ በኋላ ልጅ ያልሆነበት ጊዜ እንዳለ ለማብራራት ሰባኪው ከእግዚአብሔር የተገለጠለትን መገለጥ ጠቅሶ እንዲህ አለ፤

እግዚአብሔር የተናገረኝን መገለጥ እነግራችኋለሁ። አየሱስ ክርስቶስ በተወለደ ቀን የእግዚአብሔር ልጅ በፍጹም አልሆነም። መላእክቶች ስለሰገዳለት ልጅ አልሆነም፤ መላእክቶች ስለሱ ስላወቁለት ልጅ አልሆነም፤ በ12 ዓመቱ ደግሞ ወደ ቤተ መቅደስ ሄዶ ፈረሳውያንንና ሰዳቃውያንን በእግዚአብሔር ቃል ድል ስለነሳቸው ልጅ አልሆነም። ሠላሳ ዓመት ሲሆነው ምን እንደሆነ ታስታውሳላችሁ አባት የቆረጠለት ቀን ይላል። ቀን አለ ለሁሉም፤ እግዚአብሔር ልጅ ብሎ የሚጠራህ ቀን አለ፤ ያም ቀን ዛሬ ነው፤ ሃሌሉያ።

ለመሆኑ ክርስቶስ ሠላሳ ዓመት ከመሆኑ በፊት ወልድ ወይም ልጅ አልነበረም? በሠላሳው ዓመት ውስጥ የአብ ድምጽ በአዋጅ አልተሰማም ማለት ወልድ እስኪጠመቅ ድረስ ልጅ አልነበረም ማለት ነው? እንዲህ ያለው የተሳሳተ ትምህርት አሁን የተጀመረ አይደለም። ገና በሁለተኛው መቶ ምዕት ዓመትም ነበረ። በኢትዮጵያ ውስጥም እንኳ ኢየሱሳውያን በዐፄ ገላውዴዎስ ዘመነ መንግሥት ከገቡ በኋላ ጀምሮ በጉልህ የታየና ያከራከረ፤ በኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንም ከተዋሕዶ ሌላ ጸጋና ቅባት የሚባሉ ክፍሎችን የፈጠረ፤ ኋላም ዐፄ ዮሐንስና ንጉሥ ምኒልክ በተገኙበት በቦሩ ሜዳው ገባኤ ካራዎች ወይም ተዋሕዶዎች ያሸነፉበት ትምህርት ነበር። የተዋሕዶ አስተምህሮ የተዋሐደ አንድ ባህሪ ሲሆን የጸጋና የቅባት መጠነኛ ልዩነት ያለው በወልድ መለኮትነት መቼ መሆን ላይ ያተኩራል። የነዚያና የዚህ ሰባኪም ትምህርት ዋና ስሕተት በጥቅሉ ኢየሱስ እስኪጠመቅ ድረስ ክርስቶስ አልነበረም፤ ወልድ ነበረም የሚል ነው። እውን አልነበረም? እንግዲያስ ገብርኤል ለድንግል ሲያበስር፥ የልዑል ልጅም ይባላል አላለም! ካንቺ የሚወለደው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ይባላል አላለም! የሴፍና ማርያም ወደ ግብፅ በሸሹበት ታሪክ ላይ ልጄን ከግብጽ ጠራሁት ያለው ስለ እርሱ አይደለም! ጌታስ ራሱ በ12 ዓመቱ በቤተ መቅደስ በአባቴ ቤት እንደሆን አላወቃችሁምን? ሲል ልጄ መሆኑን መናገሩ አይደለም! ይህ የስሕተት ትምህርት አሮጌ እንጂ አዲስ አይደለም። ከሁሉም በላይ ደግሞ፥ ለሰባኪው የተነገረው መገለጥ የእግዚአብሔር መገለጥም አይደለም። እግዚአብሔር አንድ ጊዜ አንድ፥ ሌላ ጊዜ ደግሞ ያንን የሚጻረር ሌላ ነገር የሚናገር አምላክ አይደለምና።

ደግሞስ ሰባኪው፥ “እግዚአብሔር ልጅ ብሎ የሚጠራህ ቀን አለ፤ ያም ቀን ዛሬ ነው” እንዳለው ክርስቲያኖች ዳግም ከተወለዱ በኋላ እንደገና ልጅ ለመሆን ወይም ለመባል ሳልስ መወለድ አለባቸው? ባመኑና በተቀበሉት ጊዜ ለተቀበሉት ሁሉ ግን በስሙ ለሚያምኑት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣን አልተሰጣቸውም? ያለዚያ ዳግም ሰወለዱ ከእግዚአብሔር ሳይሆን ከደም ወይም ከሥጋ ፈቃድ ወይም ከወንድ ፈቃድ ነው የተወለዱት? ራሱ የሚሰበከው ክፍል ገላ. 4 እኮ የሚናገረው ይህንኑ በእምነትና በጸጋ የእግዚአብሔር ልጅ መሆንን ነበር። ግን ከተጻፈው እውነት ይልቅ ያልተጻፈው መገለጥ አብጦ መብለጡና ማሳቱ ምንኛ ያሳዘናል!

በቀጥታ ባይገናኝም ከዚሁ ክፍል ጋር ተያይዞ በሉቃ 22+31-32 ያለውን ጌታ ለጴጥሮስ እምነቱ እንዳይጠፋ የጸለየበትን ክፍል ጠቅሶ አንተም በተመለስህ ጊዜ ወድሞችህን ኦጽና ያለውን

ቃል ሰባኪው በሚጠቀምበት አንድ የመጽሐፍ ቅዱስ አተረጓጎም ተረጎመው፤ እንዲህ ሲል፥

በጣም ተጠንቅቃችሁ ስሙ፤ ቀጥሎ በጣም ጠንካራ ኤክስጂቴካል ጥቅስ አለ፤ ይኼ በኤክስጂሰስ መተንተን ያለበት ጥቅስ አለ። ወደኔ ተመልከቱ፤ በእንግሊዝኛው ምን ይለዋል When thou art converted, thou shall strengthen your brethren በአማርኛ ምን ይላል በተለወጥክ ጊዜ ወንድሞችህን ታበረታለህ። ጴጥሮስን የመሰለ ታላቅ ሰባኪ አልተለወጠም ነበር! [ሰላቅ] ምናገረው ይገባችኋል? እስቲ ከገባችሁ አሜን በሉ። ጴጥሮስ ነው አልተለወጠም ግን። በተለወጥክ ጊዜ አለው። ካልተለወጡ አገልጋዮች እግዚአብሔር ይጠብቀን።

ያልተለወጠ ጴጥሮስ! ይህ እዚህ ያልተለወጠ የሚለው ቃል በዘመናዊው እንግሊዝኛው ቃል ያልዳነ ሊሰኝም ይችላል። ያልዳነ ጴጥሮስ ማለት ነው! የአማርኛው ትርጉም ‘በተለወጥክ ጊዜ’ አይልምና ሰባኪው የአማርኛውንም ትርጉም ትቶ በፈቀደው መንገድ እየተረጎመ መሆኑ ነው። ሰባኪው የሚጠቅሰው ኪንግ ጄምስ ከሚባለው የእንግሊዝኛ ትርጉም መሆኑን ከጥቅሱ ቋንቋ መረዳት ይቻላል። ያ ትርጉም በታተመበት ዘመን፥ ማለትም በ1611 ዓ. ም. convert የሚለው ቃል መመለስ ማለት ነው። ለንጽጽር ጥቂት ታዋቂ የእንግሊዝኛ ትርጉሞችን እንይ፤ KJV when thou art converted. ASV when once thou hast turned again. NIV when you have turned back. RSV when you have turned again. ቃል ባላጣው አማርኛም ‘በተመለስህ ጊዜ’ ነው የሚለው። ምናልባት ሰባኪው ከተለወጥክ ያለው በግሪኩ የተጻፈውን ይሆን? ያም ያንን አይልም። የግሪኩ ቃል ἐπιστρέψας (ኤፒስትራፕሳስ) የሚል ነው፤ ኤፒስትራፎ ከሚል ስርወ ቃል የወጣ ነው። እንደገና መመለስን፥ ወደነበሩበት መምጣትን የሚናገር ግስ ነው እንጂ መለወጥን ወይም ደገነትን የሚናገር አይደለም። እንዲህ ከሆነ በዘመናት ሁሉ የተተረጎሙት ቅዱሳት መጻሕፍትና የተረጎሙአቸው አባቶች ስተው አሁን አዲሱና ትኩሱ መገለጥ መከሰቱ ነዋ! ጠንካራ ኤክስጂሰስ የተባለው የኪንግ ጄምስን ትርጉም ጥሬ ቃል ወደ አማርኛ መሰል ወይም አቻ ቃል ተርጉሞ እንዳይሆን አድርጎ ማገናዘብ ነው።

በስብከቶቹ ውስጥ ከላይም እንዳየን በርካታ ያልተጻፉ ነገሮች እንደተጻፉ ሆነው እየተሳጉ ገብተዋል። የዋሳ ምዕመናን የሚያምኑአቸውና የሚያከብሩአቸው ሰባኪዎች ያልተጻፈውንም በቃሉ የማይገኝ ትምህርትን ሲናገሩ እንደተጻፈ አድርገው ነው የሚቀበሉት። ይህ የሚሆነው አንድም ቃሉን የማይመረምሩ ከመሆናቸው፥ ሌላም በቀላሉ አማኝ ከመሆናቸው የተነሣ ነው። በሰባኪው አንድ ቦታ በቃሉ ያልተጻፈው ተጨምሮ የተሰበከበት ክፍል የመገንደስን ወይም ወደ ጀርባ የመፈንገልን ልምምድ የሚያዳንቅን ትምህርት የያዘው ከኢየሱስ መጽሐፍ ስብከቶች አንዱ ነው።

ምዕራፍ ሁለት፥ የአፈታት ስሕተቶች

የክፍሉ ርዕስ፥ Lodging in the River ወይም በወንዙ ውስጥ መተኛት ወይም ማደር የተሰኘ ሆኖ ተጋንኖና ተደጋግሞ የተሰጠው ትምህርት ሰዎች ተገንድሰው ከወደቁ በኋላ እዚያው እንደተገነደሱ መቆየት እንዳለባቸው እንጂ ቶሎ ብለው መነሣት እንደሌለባቸው ነው። የወደቁት ወይም የተኙት በወንዙ ውስጥ እንደሆነና እዚያው እየረጠቡ እየሰረሱ ወይም እየበሰበሱ መቆየት አስፈላጊ መሆኑ ነው የተነገረው፤ እንዲህ ሲባል፡

ምንድነው ሚላው ምዕራፍ ሦስት መጨረሻ ላይ በዚያም አደሩ ይላል። የኛ ችግር ተንቦራጭቀን እንወጣለን፤ ተንቦራጭቀን እንቀራለን በሕይወታችን። ... ስንት ጊዜ ነው ሰዎች የእግዚአብሔር መንፈስ ሲመጣባቸው ይወድቃሉ፤ ግን ወዲያው አራግፈው ይነሣሉ፤ ወደ ኢያሱ መጽሐፍ እንገድ፤ 3ኛው ምዕራፍ ላይ ኢያሱ 3+1 የእንግሊዝኛው ምን ይላል፥ They lodged in the river ይላል።

ሉጅ ማለት ማደሪያ ቦታ ወይም ሆቴል መሆኑ ከተብራራ በኋላ፥

ሉጅ ገብታችሁ ቁጭ ብላችሁ አትነሡም፤ ቆማችሁ አልጋውን እያደችሁ ግራና ቀኝ እየተወዛወዛችሁ እንዴት ያለ ቆንጆ አልጋ አትሉም፤ ያ ቦታ ሉጅ ከሆነ ልትተኙበት ይገባችኋል። ሃሌሉያ። የመተኛ ቦታ ከሆነ መተኛት አለባችሁ። የኛ ችግር ወደ ወንዙ መምጣት ሳይሆን ወደ ወንዙ ከመጣን በኋላ ግን በወንዙ ውስጥ ማደር አንችልም። እግዚአብሔር ግን ዛሬ የሚናገረን ምንድነው፥ ወደ ወንዙ መጥታችኋልና በወንዙም ውስጥ ታድራላችሁ ይላል፤ ተኝተን እናድራለን። ... ኢያሱም በእግዚአብሔር ፊት ተኛ ይላል፤ በፊቱም ወድቆ እግዚአብሔርን አመለከ ይላል። ... ወንድሞቼ ሆይ፥ እግዚአብሔር በጉልበት እዚያ ውስጥ ከሚደፍቃችሁ በፊት እራሳችሁ በፍቃዳችሁ በውኃው ውስጥ ብታድሩ ይሻሻችኋል። እግዚአብሔር ሰዎችን የሚለምንበት ዘመን አብቅቷል። አንተ እንቢ ብትል አንገትህን አንቆ እውሃው ውስጥ ይከትሃል መተንፈስ እስኪያቅትህ ድረስ። ... ለምንድነው ከወደቅን በኋላ ቸኩለን ምንነሳው፥ ... ወድቀን በአንድ በኩል በሰለን በሌላ በኩል ሳንበስል እንነሳለን፤ ለዚህ ነው ለቤተ ክርስቲያን ችግር ፈጣሪ የምንሆነው። ዛሬ ግን እግዚአብሔር ምን ይላል፥ በሁለቱም በኩል ብሰል፥ ልትበስል የምትችለው በወንዙ ውስጥ ስትተኛ ነው። እግዚአብሔር ዛሬ ያንን ወንዝ እዚህ ለቅቆታል። ... ይህ ወንዝ ነው ሥጋዊነትን፥ አርኔውን ባህርይ አጥቦ የሚወስደውና የሚያስወግደው፥ ያም ቀን ዛሬ ነው።

ይህ በወንዝ ውስጥ መተኛት በስብከቱ ውስጥ እስኪሰለች ድረስ በተደጋጋሚ የተነገረ ነጥብ ነበር። በመሠረቱ፥ ይህ እወንዙ ውስጥ ማደር፥ በተለይም 'ውስጥ' የሚለው ቃል በሰባኪው የተፈጠረ ቃል ነው እንጂ ሰባኪው በሌሎች ቦታዎች የተጠቀመበትን የኪንግ ጄምስን ጨምሮ በየትኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም በዚያ ጥቅስ ውስጥ 'ውስጥ' ወይም 'in' የሚለው ቃል የለም። የጥቅሱም

አሳብ በሚሰበክበት ቋንቋ በኢያ. 3+1 በግልጽ እንደተጻፈው ሳይሻገሩ በዚያ አደሩ የሚል ነው። ሳይሻገሩ ማለት እውስጡ ገብተው ተኙ ማለት አይደለም። ይህንን መረዳት ሊቅነትን አይጠይቅም። ምክንያቱም ሰው ዓሳ ስላልሆነና ስንጥብ ስለሌለው ውኃ ውስጥ ማደር አይችልም። ደግሞም እንኳን ገብተው ሊተኙበትና ተኝተው ሊያድሩበት ይቅርና ታቦቱን የተሸከሙት ካህናት እግር በወንዙ ዳር ብቻ ከመጥለቁ በቀር ሌላው ሕዝብ ሁሉ ወንዙን በእግራቸው እንኳን አልገጡም። በደረቅ መሬት ተሻገሩ እንጂ። ተሻገሩ ማለት ደግሞ ተሻገሩ ነው። ቀድሞ የኤርትራ ባሕር ተከፍሎ በተሻገሩበት መልክ እዚህም ወንዙ ከላይ እንደ ክምር ቆሞ፥ ከታችም አልፎ ሄዶ ሕዝቡ ወንዙ ይፈስሰበት በነበረው ደረቅ መሬት ላይ ነው የተሻገረው። ይህ በወንዝ ውስጥ መተኛት እንግዲህ የተፈጠረ እንግዳ ትምህርት ነው።

ከወንዙ ጋር የተያያዘው ሌላ ንዑስ ስብከት ከወንዙ ውስጥ ድንጋዮች ማንሣት የሚል ነው።

ምን ዓይነት ድንጋዮች ነው ምናነሳው? ጊዜ የለኝም ስለዚህ ለመና ገር፤ እያንዳንዱ ድንጋይ አንድ ደክትሪን፥ አንድ ትምህርት የሚወክል ነው። እንደው ጥቂቶቹን ብነግራችሁ፥ አንዱ ድንጋይ ማንሣት ያለብን የትሕትና ድንጋይ ነው፤ የዝቅተኛ ልብ ድንጋይ ነው፤ ሌላው ምንድነው፥ የቅድስና ድንጋይ ነው፤ ሌላው ምንድነው የሁለት ትውልዶች ዕርቅ ድንጋይ ነው፤ አራተኛው የዘር፥ የቀለም፥ የቋንቋ ጥል ዕርቅ ድንጋይ ነው፤ ሌሎች ብዙ ነገሮች አሉ እያንዳንዱን መናገር አልችልም፥ ሌላው የወንዶች ወንድ መሆንና ኃላፊነት መውሰድ ድንጋይ ነው። ሌሎች ብዙ ድንጋዮች አሉ። አሁን ሁሉንም ለመናገር አልችልም።

ይህም ቀደም ሲል ያየነው የምሳሌያዊ አተረጓጎም አካሄድ ነው። አሥራ ሁለቱ ድንጋዮች አሥራ ሁለት በሰባኪው የተመረጡ የተለያዩ ነገሮች ናቸው። ደግሞም የድንጋዮቹ ምንነት የእያንዳንዱ ሰባኪ ምርጫ ሊሆኑ ነው፤ ምክንያቱም ድንጋዮቹ በመጽሐፉ ውስጥ አንዱ እንዲህ ሌላው እንዲያ አልተባሉምና። ይህ ሰባኪ የቅድስና፥ የትሕትና፥ የዕርቅ፥ ወዘተ አለው። ሌላው ሰባኪ ደግሞ ሌላ ሌላ ትርጉሙን እንዲሁ ቢደረድር ልክ ሊሆን ነው?።

... ከዚያ ድንጋዮቻችንን ወደ ማዶ እናመጣለን እያንዳንዱ የራሱን ድንጋይ አምጥቶ ይጥለዋል። ችግራችን እኮ ድንጋዮችን አንቀን እየተቀመጥን ነው። ይዘው ተሻግረናል ወደ ማዶ፤ ግን፥ አላምና ቸውም እነዚህን ቸርቾች ድንጋዩን ጨብጬ መያዝ አለብኝ እንላለን። ድንጋዩን ስትይዙ ደግሞ ልባችሁም ድንጋይ ይሆናል። ከዚያ ከሚጣሉት ድንጋዮች የመስዋዕት ቦታ ይሠራል። ድንጋዮቹን ሰበሰቡና መሠዊያ ሠሩ።

በኢያ. 4፥20-24 እንደምናገኘው ግን የተወሰዱት አሥራ ሁለት ድንጋዮች በጌልገላ የቆሙት ካልተጣሉ፥ ካልተወረወሩ ልብን ድንጋይ የሚያደርጉ አልነበሩም፤ ለመሠዊያም አይደሉም።

ምዕራፍ ሁለት፡ የአፈታት ስሕተቶች

ለመታሰቢያና ለታሪክ እንጂ። በነዚያ ድንጋዮች መሠረዳም አልተሠራባቸውም። እየፈጠሩ መተረክ እንግዲህ እንዲህ ነው!

ወንዙን ከተሻገሩ በኋላ ቀጣዩ ወደ ጌልገላ መምጣት ነው። ስለዚህ ክፍልና ጌልገላ ስለሚለው ስምም እንደቀደሙት ሁሉ የመሰሉ የተለያዩ ትርጉሞች ተሰጡ። እንደዚያ ባለ ከተለያዩ የቤተ ክርስቲያን ዳራ ለመጣ ጉባኤ ከቶ የማይባል አሳዛኝ የሆነ ነገርም ተነገረ፤ ጌልገላ ያልተገረዙት ሰዎች የተገረዙበትና ደም የፈሰሰበት ሰፍራ መሆኑ ከተነገረ በኋላ እንዲህ ተባለ፤

እስኪ ደሙ ቅር የማያሰኛችሁ ከሆነ ለጌታ ክብርን እንሰጠዋለን፤ [ጭብጨባ] ምክንያቱም ስለደሙ ሲነሣ ብዙ ቅር ሚላቸው ቤተ ክርስቲያኖች አሉ። በሜተዲስት፣ በባፕቲስትና በፕሪስቲቲሪያን ቤተ ክርስቲያኖች ዛሬ የደሙ ነገር ያስቆጣቸዋል። እነግራችኋለሁ ደሙ ከሌለ ድል የለም። ያለ ደሙ ደህንነት የለም፤ መዋጀትም የለም።

እውነት ነው፤ ያለ ክርስቶስ ደም ድልም፣ ደጎንነትም ቤዛነትም የለም። ግን እነዚህ የተጠቀሱት አብያተ ክርስቲያናት የክርስቶስ ደም ሲነሳ በእውነት ይቀፋቸዋል? ያስቆጣቸዋል? ይህንስ ደም አይሰብኩትም? አያምኑበትም? ይህ ጥሬ ዘለፋ ነው። ሰባኪው ሌሎች ቤተ ክርስቲያኖችን እንደምን እንደሚመለከት ያቺን ቤተ ክርስቲያን የከተማዋ ብቸኛ ገዥ ቤተ ክርስቲያን አድርጎ ባወጀ ጊዜ ተንጸባርቆአል። ግን በዚያ ጉባኤ ውስጥ በነዚህ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ የመስቀሉ ቃልና የፈሰሰው ደም ተሰብካቸው ደጎንነትን ያገኙ ጥቂት ያይደሉ ምዕመናን ነበሩበት። ይህ ሌሎች አብያተ ክርስቲያናትን ማንኳሰስና እነርሱ ያሉባትን አንድዋና ብቸኛዋ እውነተኛ አድርጎ ማጋነን ከዘመናዊዎቹ የሪቫይቫልና ተሐድሶ ንቅናቄዎች ባህርያት አንዱ ነው። በ89 ዓመተ ምሕረት በድራዳዋ እስታድየም ተደርጎ በነበረ የጀማ ጉባኤ ላይ ከአሜሪካ የመጣ አንድ ሰባኪ ነበር እንዲሰብክ የተጋበዘው። ባልተገባ ሁኔታ በዚህ ዘመን እግዚአብሔር የሚሠራባት አንዲት ቤተ ክርስቲያን ብቻ ነች፤ እሷም እገለት [ስም ተጠቅሶ] ናት፤ ወደሷ ኑ ብሎ ተናገረ። የከተማዋ አብያተ ክርስቲያናት ጥሩ ጎብረት ነበራቸውና የተጠቀሰችው ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ራሳቸው እስኪያፍሩና ስለሰባኪው ፈንታ የሌሎቹን አብያተ ክርስቲያናት መሪዎች ይቅርታ እስኪጠይቁ ደርሰው ነበር። አንዲትን ቤተ ክርስቲያን ማጋነን ሳያንስ ሌላዋን ወይም ላሎቹን ማኮሰስ አግባብ አይደለም።

ናሙና ኮንፈረንስና ስነ አፈታትን ለማጠቃለል፣ ከላይ እንደተመለከትነው የተሔሱት ነጥቦች አልፎ አልፎ የተወሰዱ ብቻ ናቸው። ስብከቶቹ ገለጣ ስብከት ሳይሆኑ ርዕሳዊ መሆናቸው፤ አንድ ክፍል ሲብራራ እንኳ አንዱ ጥቅስ አንድ ርዕስ ይሰጠውና ጥቅሱ ልክ ወደ መዋኛ እንደሚዘለልበት መንደርደሪያ ብቻ ሆኖ ትምህርቱና ትንተናው ያው በጥቂቱ እንደታየው ሆኖ ይቀርባል።

መጽሐፍ ቅዱስና የአፈታት ስሕተቶች

ገላ.4 እና ኢ.ያ. 1 እንደዚያ ነው የተደረጉት። ስለ ገለጣ ቢነገርም ከመነገር ያለፈ ነገር አልተደረገም።

የሰባኪው አዲሱ አጠናን ግሪክና ሒብሩን አልፎ የሄደ ሲሆን ግሪክና ዕብራይስጥ ግን እንዳልነበር ተደርገው እየተጨመደዱ ወዲያ እየተጣሉ ነው የተሰበከው። ለምሳሌ፣ የዳዊት ድንኳን፣ ካይሮስ፣ ወዘተ። ሆሚሊቲክስ ወይም ስነ ስብከቱ እንደከሸፈበትም ተናግሮአል። መንፈስ ቅዱስ እንዲህ ይላል ማለት ስለጀመረ የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ ይላል ለማለት አልፈለገም። ይህኛው አቋራጭ ይመስላል። ካስተዋልነው ግን ይህ ለእውነት ሳይሆን ለስሕተት አቋራጭ የሚሆንበት ሁኔታ ይበዛል።

የሰባኪውን የራሱን የግል ልምምድና እድገት ባላውቅም አብዝቶ እያንኳሰሰ እንደተናገረው 'ያለፈው ሥርዓት፣ የሙሴ ሥርዓት' እያለም እንዳሰሻቀጠው ኢትዮጵያውያን ምዕመናን የኖሩበት ያደጉበት ሕይወት በመላው የቆሸሸ አልነበረም፤ አይደለምም። በደፈናው ሁሉም ያሳደጉአቸው አባቶች ያልኖሩአቸው ወይም በማደግ መንፈስ ያደጉ አይደሉም። የዳኑት ሁሉ የዳኑበትን መንገድ ነው የሰሙት፤ በመስቀል ላይ የሞተላቸው ጌታ ነው የተሰበከላቸው፤ በደሙ መንጸታቸውና ጠላቶች የነበሩት በጸጋው መቅረባቸው ነው የተነገራቸው። ቃሉን እያስተማሩ ያሳደጉአቸው መንፈሳዊ አሳዳጊዎቻቸው እንጂራ አባቶች አልነበሩም። ምንድነው የዚህ ሁሉ ክፋት? ምንድነው ይህን ሁሉ የሙሴ ሥርዓት ያደረገው? ከአገር ወጥተው ስብከቱ ወደተደረገበት አህጉር እስኪደርሱ የተመቻቸ መንፈሳዊ ዕድገትን ያሳደጉ ሊኖሩ ይችላሉ፤ በስደት ውስጥም በስደት አገርም ጌታን አግኝተው በእልፍኛቸው በመንበርከክም፣ ደፋ ቀና በማለትም፣ ያለ አስተማሪና ያለ ትምህርት ቤትም ቃሉን በማንበብ የበሰሉ ይኖራሉ፤ አሉም። እኒህ ለአንዳንዶች እንደሚመስል እንደሚገባ አላደጉ ይሆናል፤ ያለማደጋቸው ግን ጉባኤን በመላው ወላጅ አልባ፣ አሳዳጊ አልባ፣ በእንጂራ አባትና በማደግ መንፈስ ያደጉ፣ ስድ ያደገ ማሰኘት አለበት? የለበትም። በሌላም በኩል ጉባኤውን በሙሉ ብቻ ሳይሆን የኢትዮጵያን ቤተ ክርስቲያንና ኢትዮጵያውያንን ሁሉ አባት የሌላቸው አድርጎ ብቻ አላለፈም፤ በሌላ ገጹ የጠቀሳቸውን ቤተ ክርስቲያኖች ጠቅልሎ በጉዲፈቻ የራሱ ልጆች አድርጎ አባታቸው እየሆነ ያለ ይመስላል።

በዚህ ንዑስ ርዕስ መግቢያ ላይ የተጠቀሰው የመጀመሪያው ሰባኪ ሰዎች በዚህ ዘመን የእግዚአብሔርን አሠራር መውቀስ እንደማይኖርባቸውና ቢሞክሩም እንደማይችሉ ለሰበከበት ጉባኤ በጽኑ አስረድቶ ነበር። አትንኩን፣ አትናገሩን፣ አትውቀሱን ነው አሳሱ። የሰጠው አንድ ምሳሌ የአርባ ጉጉ ገበሬዎች ሊቀ መንበር ለአሜሪካው ፕሬዚደንት ለሬገን ማስጠንቀቂያ እንደሰጠ የተነገረ ዜና ወይም ወሬ ነግሮ በማሳቅ ከሳሾችና ፈራጆችን ከገበሬው

ማገባር ሊቀ መንበር፥ ሌሎችና እርሱ የሚያደርጉትን ልምምድ ደግሞ ከኃይል አሜሪካ አሠራር ጋር በማመሳሰል ጠቅሶታል። አትውቀሱን፥ ብትወቅሱንም ምንም ማድረግ አትችሉም ነው ነገሩ። የማስጠንቀቂያው ታሪክና ነገሩ ራሱ የፈጠራ ይሁን የእውነት ባላውቅም፥ የአርባ ጉጉ ገበሬዎች ሊቀ መንበር ሪገንን ተሳስቶ ከሆነ ለማስጠንቀቅ ጉልበትና በቂ ሥልጣን ባይኖረውም እንኳ ስሕተቱን ከመውቀስ ገበሬ ነው ተብሎ ሊታገድ አይገባም። ሁለተኛው ሰባኪም ወቀሳና ፍርድን በማውገዝ፥ የእግዚአብሔር መንፈስ ሲሠራ አንዳንዶች ከሩቅ እየተመለከቱ መውቀስና መፍረድ እንደሚጀምሩ፥ ነገር ግን ማንም የማንም ፈራጅ ሆኖ እንዳልተጠራ ፈራጅ እግዚአብሔር ብቻ እንደሆነ፤ በካሪዝማዊ ንቅናቄ ድፍርስ ውስጥ የሰውና የእግዚአብሔር ነገር እንደሚኖርና የሰው የሆነውን ትተን የእግዚአብሔር የሆነውን መውሰድ እንጂ ከቶውኑ መውቀስ፥ ማውገዝ፥ መፍረድ እንደማይገባ ተናግሮአል። ይህች ደግሞ ማስፈራሪያና ለሰላሳ የአፍ መሸበቢያ ዝማም ናት።

እርግጥም ፈራጅ እግዚአብሔር ነው። በመጨረሻ ነገሮችን ሁሉ ወደ ብርሃን የሚያመጣ፥ የልብን ሁሉ የሚያውቅ፥ የተደረገና የተባሉ ነገሮችን ብቻ ሳይሆን እነዚያን ነገሮች ያደረገውንና ያስደረገውን ነገር ግፊትም የሚያውቅ የመጨረሻው ዳኛ እርሱ ብቻ ነው። ይህ ማለት ግን ግልጽ ስሕተትን መንገርን አይከለክልም። ይህ የእግዚአብሔርን ወንበር መውሰድ ከቶውኑም አይደለም። ሐሰቶትና የመጨረሻ ፍርድ፥ ወይም ወቀሳና በኅሊና ላይ መዳኘት የተለያዩ ነገሮች ናቸው። ሰዎች የሰውን ልብ ስለማንመረምር ወይም ልናውቅ ስለማንችል ባነሳቸው ግፊት ላይ መፍረድ አንችልም ይሆናል። ከሚታዩው ስሕተትና ከውጤቱ ተነስተን ግን ስሕተትን ከመንገር መሸሽ የለብንም። ሌላውን ትተን ያልተጻፈው ቃል እንደተጻፈ ተደርጎ ሲሰበክ አውቆ ዝምታ ተገቢ አይደለም። እንዲህ ያሉ ነገሮችን መናገር የሚጠይቀው ዋጋ ይኖራል፤ ይህን ከመክፈል ወደ ኋላ ማለት ከኃላፊነት ብቻ ሳይሆን ከኅሊና ዳኝነትም መሸሽ ነው።

ሰዎች ገሃድ የሆነ ስሕተታቸው ሲነገራቸው ከተመለሱ ያ በእርግጥም የየዋህነት ስሕተት መሆኑ ይታወቃል። ነገር ግን የተቀባሁትን እኔን አትውቀሽ ከሆነ ይህ የቅባት ቀውስ ነው። በእውነቱ ክርስቲያኖች በሌሎች ላይ ጤናማ በሆነ ሁኔታ መፍረድ እንደሚችሉ ቃሉም አጥብቆ ያስተምራል፤ ለምሳሌ፥ 1ቆሮ. 5፥3-6፥6፤ ገላ. 2፥11። በግልጽ ከቃሉ ያፈነገጠ፥ ያልተጻፈው እንደተጻፈ፥ የተጻፈው እንደማይል ሆኖና ተደርጎ የሚነገር ትምህርት እየተሰማ ወቃሽ አውጋኸ ፈራጅ እስኛለሁ ብሎ ዝምታ ተገቢ አይደለም። ይልቁንም ዝምታው አስተማሪውንም ሰሚውንም ለአደጋ መዳረግ ነው። የሰሕተት ትምህርቶች ሁሌም በእውነት ጀርባ ላይ ነው የሚጋልቡትና ጋላቢውንና ተጋላቢውን ለይቶ ማወቅና ማሳወቅ የአገልጋዮች ኃላፊነት ነው።

ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጪ የሆኑ የአጻቅሪና የአዋልድ መጻሕፍት ወደ አንዳንድ ቤተ እምነቶች ገብተው ጉልህ ቦታ መያዛቸው የታወቀ እውነት ነው። እነዚህ መጻሕፍት እጅግ ቢበዛ ሰብዓውያን መጻሕፍት ብቻ ናቸው። ጥቂቶቹ ታሪካዊ ይዘት ያላቸውና ምክር የያዙ ቢሆኑም የሰዎች ብቻ መጻሕፍት ናቸው። የቀሩት ደግሞ ልብ ወለዶች ናቸው። የአገራችንን መልክ እገሌ፥ ገድለ እገሌና ድርሳናትን ያየን እንደሆነ ደግሞ ከልብ ወለድም በታች የሆኑ አጋንንታዊ ምንጭ የሚታይባቸው ከወንጌል እውነት ርቀው የሚያርቁ መጻሕፍት መሆናቸውን ለማየት አንድ ሰው ሊገባው በሚችለው ቋንቋ የተጻፈውን የነዚህን መጻሕፍት ይዘት አንብቦ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ማስተያየቱ ብቻ በቂ ነው። ዛሬ ተቀባይ ካገኙ አንዳንድ ሰባኪዎች እንዲህ የመሰሉ ከቃሉ ውጪ የሆኑና ምንጫቸው በጥዋፍ ሊጤን የሚገባው ስብከት ከመሰበክና ድርሳን ከመጻፍ አይመለሱም። ይህንንም ለይቶ ማወቅና ማሳወቅ የአገልጋዮች ኃላፊነት ነው።

የመነቃቂያ ስብሰባዎች ቀድሞም ሆነ ዛሬም በቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ውስጥ ውብ ስፍራ አላቸው። ለምዕመናን መታሳጽና ለነፍሳት ወንጌልን ሰምቶ ወደ ክርስቶስ መንግሥት መፍለስ ትልቅ ሚና ይጫወታሉ። የዚያኑ ያህል ዓላማቸው በግልጽ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ካልሆነ የነዚህ ነገሮች ተቃራኒ የሆኑ ነገሮች ይፈጸማሉ። በዚህ ክፍል ከላይ በተጠቀሰው ኮንፍራንስ በአፈታት ዙሪያ ብቻ ተተኮረ እንጂ ብዙ ልምምዳዊ ነገሮችም ነበሩ፤ መገንደሶች፥ ብዙ የግልና የቡድን ትንቢቶች፥ እጅግ የበዙ ትንቢታዊ ተስፋዎች፥ 'መንፈሳዊ ምጥ' የሚሉት ጩኸት፥ ሌሎችም ነበሩ። በዚህ ሁሉ ውስጥ ግን ከአምስቱም ቀናት በአንዳም እንኳ ላልዳኑ ነፍሳት በሚገባቸው ቋንቋ የተነገረ የደገንነት መልእክትና የጥሪ ግብዣ አልነበረም። ጌታን በግል የማያውቁ ጥቂት ያልሆኑ የተጋበዙ ሰዎች በጉባኤው ውስጥ ነበሩ።

ቤተ ክርስቲያን እንዲህ ያሉ የቀናት ኮንፍራንሶችን በምታዘጋጅበት ጊዜ መሪዎች ለምን ዓላማና ግብ ያንን ኮንፍራንስ እንደሚያዘጋጁ ማወቅና መጸለይ አለባቸው። ለመንጋው እንደሚጠነቀቁ መሪዎች አያይዘውም የሚጋብዙአቸውን ሰባኪዎች በስም ብቻ ሳይሆን ከዚያ በላይ በእርግጥ ማወቅ አለባቸው። ማንነታቸውን፥ ትምህርታቸውን፥ አገልግሎታቸውን፥ ሌሎችም መታወቅ ያለባቸውን ነገሮች ሁሉ ማወቅ አለባቸው። በኮንፍራንሱ ሂደት ውስጥም የተከሰቱ እንግዳ ትምህርቶችና ልምምዶች ቢኖሩ ለመጠየቅና ለማረም ዝግጁነት ይጠበቅባቸዋል። በመግቢያው ላይ እንደተጠቀሰው የመነቃቂያ ጉባኤዎች የመተራመሻ ሳይሆን የመታነጫ፥ የሰው ልምምድ የሚሸመትባቸው ሳይሆኑ የእግዚአብሔር ቃል የሚደመጥባቸው፥ ከስሜታዊ ሞቅታ ባሻገር መንፈሳዊ ብስለት የሚጨበጥባቸው እንዲሆኑ የመሪዎች ትጋት ያሻል።